

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Erich Honecker</i> : Güvenlik, işbirliği, iyi komşuluk için	4
<i>Seydou Cissoko</i> : Çağımızın gerçek görevi	7
<i>Herbert Mies</i> : Dahinin canlı nefesini duyarak	10
<i>Yegor Yakovlev</i> : Leninci titizlik	14
<i>Athos Fava</i> : Toplumsal ilerlemenin vazgeçilmez koşulu	26
<i>Hermann Gautier</i> : Yeni durum, yeni perspektifler	39
<i>Dao Duy Tung</i> : Öncünün aktifliği ve etkinliği herkesin çıkarınadır	49
<i>Ganço Ganev</i> , <i>Evgeniy Kazar</i> , Sarada Mitra : Nükleer tehlike ve politiko	58
<i>Günther Wirth</i> : Seçimli organ. Uygulama ve Sorunlar	71
<i>Vaclav Pergl</i> : Kenti kim yönetiyor?	78
<i>Peter Smidt</i> : Ulus çapında bir tartışmadan sonra	84
<i>Eugeni Kempara</i> : Yerel yönetim. Önce ve şimdi	86
<i>Rogelio Gonzalez</i> : «Canlılar mezarlığı»nda bir mahkum	90
xx: Savaşın potasında çelikleşti	96
xx: Komünist gençlik örgütleri	100

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	105
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	106
xx: Ortak Çağrı	108

xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma	112
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	121
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İsrail Komü- nist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	122
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TİP'in 23. kuru- luş yıldönümünü kutlama toplantısına mesajı	123
xx: TKP MK Politik Bürosu'nun 21 Mart Newroz Bayramı nedeniyle Kürt halkına mesajı	124
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Dünya Barış Konseyi Başkanı R. Chandra yoldaşa mesajı	125

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kuruluş

temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvator, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 29 Şubat 1984

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pra rozširovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	İSVEÇ	Czechoslovakia

V. İ. LENİN:

Barış, bizim ülkümüzdür

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİ YÖNETİCİLERİNİN BARIŞ SAVAŞI-
MINDA LENİNCİ MİRASIN GÜNCELİĞİ ÜSTÜNE GÖRÜŞLERİ

Bugün komünistler, yeryüzündeki tüm ilerici insanlar, uluslararası gerginliğin hızla arttığı koşullarda, V. İ. Lenin'in 114. doğum yıldönümünü kutlarken, yeniden Lenin'in barış ve değişik toplumsal sistemlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşamasıyla ilgili görüşlerine başvuru-yorlar. Komünistler sürekli olarak, kapitalizmin ebedileştirmek istediği her tür ezginin, sosyal ve ulusal eşitsizliğin ortadan kaldırılması için savaşım vermişler ve vermeye devam ediyorlar. Nükleer yıkım tehlikesinin önemli ölçüde arttığı günümüzde, komünistler, bir de yeryüzünde uygarlığın korunması için, insanların yaşama hakkı için savaşım veriyorlar. Onlar, Lenin'in işleyip geliştirdiği fikirlere dayanarak nükleer savaş tehlikesini uzaklaştırmaya ve uluslararası ilişkileri temelli bir biçimde sağlamlaştırmaya çalışıyorlar. Çünkü bunu sosyal gelişmenin en önemli etmeni sayıyorlar.

1922 yılında, Lenin, emperyalist savaşa karşı koyuşun güçlendirilmesi, ve genişletilmesi gerekliliği üzerine dikkati çekerek, şunları yazmıştır: «Tüm bir yaşamı, böyle bir savaşa karşı savaşıma vermeye değer, bu savaşım da acımasız davranmak gerekir, emperyalist savaş savunma yönündeki her tür safsata en son köşeye kadar kovalanmalıdır.» (*) Lenin'in bu görüşü, emperyalizmin yeni, korkunç bir tehlike yarattığı günümüzde son derece günceldir.

Derginin bu sayısında komünist ve işçi partileri yöneticilerinin, Lenin'in
» barış ve barış içinde yanyana yaşama üstüne görüşlerinin güncelliği, Lenin'in görüşleri ile günümüzdeki sosyal-ekonomik ve politik süreçler arasındaki bağın nerede ortaya çıktığı üstüne görüşleri yer alıyor. (Bak: s. 3-13)

(*) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 45, s. 299 (Rusça).

Güvenlik, işbirliği, iyi komşuluk için

Erich Honecker

ASBP MK Genel Sekreteri ve DAC Devlet Konseyi Başkanı

Bugün en önemli sorun, insanlığı nükleer yıkımdan kurtarmaktır. Bu koşullarda Lenin'in barış ve barış içinde yanyana yaşama üstüne görüşleri her zamankinden daha büyük güncellik kazanıyor, bunların çekici gücü artıyor. Bu görüşler, komünistlerin, savaşı insanlığın yaşamından çıkarıp atma ve birbirine karşıt iki toplumsal sistem, yani sosyalist sistem ile kapitalist sistem arasındaki tarihsel savaşımın askersel güce başvurmaktan sürdürülmesi yönündeki soylu amaçlarına tamamen uygun düşmektedir. Halklar arasında ne denli tartışmalı sorun olursa olsun, bu sorunlar ne kadar karmaşık olursa olsun, bunları «yumruk hukuku» ile değil, görüşmeler yoluyla çözmek gerekir.

Bu bağlamda değişik toplumsal sistemlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarının ilkeleri, çağımızın gerçekliklerine ve istemlerine yanıt veren bir politikanın uygulanmasının sağlam temellerini oluşturuyorlar. Bu ilkelerin yaşama geçirilmesi, uluslar arasında eşit haklı ilişkilerin kurulması ve karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin gerçekleştirilmesi amacını güdüyor. Öte yandan bu ilkeler, dünya politikasında halkların yaşamsal çıkarlarıyla ilgili bir dizi başka ivedi sorunun çözümüne yardımcı oluyorlar. Günümüz koşullarında, sorumluluğun bilincinde olarak hareket eden her kişi, barış içinde yanyana yaşamının başka akılcı bir alternatifi olmadığını görecektir.

V. İ. Lenin'in büyük katkılarından biri de, onun her zaman sosyal kuruluş için savaşımı barış savaşımıyla bağlamasıdır. 67 küsur yıl önce Kızıl Oktobr'un utkusu Lenin'e haklı olarak, «savaşların ortadan kaldırılması davasında ilk başarının» ⁽¹⁾ sağlandığını görme olanağı verdi. Genç Sovyet erkinin ilk sözü, tüm dünyada yankılanan «Herkes, herkese . . .» diye başlayan sosyalizm ile barışın birbirinden ayrılmaz şeyler olduğunu ilan eden Barış Buyruktusu oldu.

Bilindiği gibi, Lenin, emperyalizmin düzensiz gelişmesi üzerine yaptığı analize dayanarak, sosyalizmin, «başlangıçta birkaç ve hatta bir tek kapitalist ülkede» ⁽²⁾ utkuya ulaşmasının olanaklı olduğu sonucuna vardı. Bununla ilgili olarak, Lenin, «sosyalist devletler ile kapitalist devletlerin bir arada var olacakları» ⁽³⁾ uzun bir tarihsel dönemin başlayacağını belirtti. Bu sonuç, uluslararası komünist hareketin sıralarında yer alan partilerin strateji ve taktiklerinin hazırlanması için, genellikle yeryüzün-

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 44, s. 149.

⁽²⁾ Agy, c. 26, s. 354.

⁽³⁾ Agy, c. 39, s. 197.

deki barışsever güçlerin savaşımlı için olağanüstü büyük önem taşımaktadır.

SBKP'nin ve SSCB'nin politikası gösteriyor ki, Lenin'in bu sonuçlara dayanarak, halklara geleceğin yolunu, savaş tehdidinin, savaşlarda yok olma tehlikesinin ortadan kaldırdığı bir dünyanın, böyle bir geleceğin yolunu gösterdiği ilkelerin yerleşmesi için yüzyılımızda en ardıcıl savaşımlı onlar veriyorlar. Kızıl Oktobr'un ülkesi, barışın en güçlü kalesidir. Sovyetler Birliği silahlanma yarışının durdurulması, silahların sınırlandırılması ve azaltılması uğrındaki büyük çabalarıyla, insanlığın nükleer savaş felaketine koymasını önlemeye, dünyada barış koşullarında sürececek bir yaşam perspektifinin gerçekleştirilmesine çalışan herkesi esinlendiriyor. Tüm sosyalist ülkeler topluluğunun dış politika alanındaki faaliyetini bu amaçlar belirliyor.

Kuruluşundan bu yana geçen 35 yıldır, sosyalist dünya ile kapitalist dünyayı, Varşova Antlaşması Örgütü devletleri ile NATO üyesi devletleri birbirinden ayıran sınırın üzerinde bulunan Demokratik Alman Cumhuriyeti, bu faaliyete yapıcı, olumlu katkıda bulunuyor. Ülkemiz, Alman topraklarından bir daha savaş çıkmaması için elinden geleni yapacağı yönünde verdiği sözü tutuyor. Özellikle Avrupa'da şimdiki koşullarda barış içinde yanyana yaşama ilişkilerinin anlamı ve yararı açık olarak ortaya çıkıyor ve bu ilişkilerin sürdürülmesinin Avrupa anakarasındaki tüm halkların çıkarlarına yanıt verdiği gerçeği kanıtlanıyor.

ABD ve öteki NATO üyesi ülkelerin saldırgan çevrelerinin uyguladıkları cepheleşme ve aşırı silahlanma politikası, Batı Avrupa'ya özellikle FAC'ne yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine başlanmasına yol açtı. Böylece dünya yeni, belki de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra en tehlikeli gelişme aşamasına girdi. Nükleer ilk vuruş silahlarının yerleştirilmesi, Washington'un Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist topluluk ülkeleri karşısında askersel-stratejik üstünlük sağlamak istediğini açık olarak ortaya koyuyor. Bu nedenle sosyalist ülkeler, barışın korunması için gerekli olan eşitliğin sağlanması ve korunması için gerekli karşı önlemler almak zorunda kaldılar. Ne var ki, iş bununla bitmiyor. Bunun yanı sıra şimdi biz silahlanma yarışının durdurulması, eşitlik ve eşit güvenlik temelinde silahların sınırlandırılması ve azaltılması için çabaları artırma yükümlülüğümüzü daha açık, daha şiddetli biçimde hissediyoruz. Biz, sağduyu sahibi ve gerçekçilik gösteren, gerçekten barışın istikrara kavuşturulmasını isteyen herkesle işbirliği yapmaya hazırız.

DAC, NATO ülkelerine yeni roketlerin yerleştirilmeye başlanmazdan önceki duruma dönüşmesini istiyor. Bu durumda birçok şey yapılabilir, 70'li yıllardaki yumuşama süreci ruhunda yeni olumlu sonuçlar elde edilebilir. Herşeyden önce birbirinin karşısında yer alan askersel güçlerde indirim yapmak, düşüncesizce sürdürülen aşırı silahlanmayı, uluslararası

ilişkilere ve insanların sosyal durumuna, bu orada yeni yeni silahlar üretmek için astronomik harcamalar yapan o ma yığınsal işsizlik çıkma- zından kurtulacak güçte olmayan bu ülkelerdeki insanların sosyal duru- muna yıkıcı sonuçlar getiren bu silahlanmayı durdurmak gerekiyor. Nük- leer silahların mutlaka dondurulması gerekiyor. Dünyanın çeşitli kesim- lerinde nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturulması, nükleer silahlardan arındırılmış bir Avrupa'nın geleceği için yolun açılmasına yardım edebilir. Sosyalist ülkelerin Prag Politik Deklarasyonu'nda öner- dikleri gibi, Varşova Antlaşması ile NATO arasında askersel güce baş- vurmama ve barışçıl ilişkilerin sürdürülmesi üstüne bir anlaşma imzola- nırsa, bugün halkların önünde duran en yakıcı sorunların çözümü yönünde ileriye

Avrupa'da karşılıklı güveni ve güvenliği artırma ve silahsızlanma ön- lemlerini görüşen Stockholm Konferans'ına katılan DAC bu önerilerin gerçekleşmesi için ısrarla çalışacaktır. Biz inanıyoruz ki, Avrupa'yı sürekli olarak nükleer savaş uçurumunun kenarına itmek isteyenlerin planlarını suya düşürmek, güvenliğin, verimli işbirliğinin ve iyi komşuluk ilişkilerinin gerçekleştirilmesine dönüşü sağlamak olanaklıdır.

Lenin'in barış ve barış içinde yanyana yaşama üstüne görüşlerinin ya- şam gücü günümüzde etkin ve çok inandırıcı biçimde ortaya çıkıyor. Bu görüşler, sosyalist topluluk ülkelerinin devlet politikasında ete kemiğe bürünmüşlerdir, yeryüzündeki sayısız insan tarafından (başka konularda ayrı görüşleri olmasına karşın) onaylanıyor, destekleniyor ve aktif savu- nuluyor.

Çağımızın gerçek görevi

Seydou Cissoko

Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi Genel Sekreteri

Lenin'in barış ve barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin güncelliği, insanlığın gelişmesinde tarihsel bir dönümü gerçekleştiren çağımızın en büyük olayı Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin özünde ve kalıcı öneminde ifadesini buluyor.

Oktobr'un etkisiyle, uluslararası süreçlerin seyri yasalarıyla saptanmasına son verilmiştir. Emperyalistler ve savaş kundakçıları halkların yazgısını artık istedikleri gibi *saptayamaz olmuşlardır*. Dünya birbirine karşıt iki sosyal sisteme bölünmüştür. Bunların yanyana varolmasını, ekonomiden ideolojik yaşama kadar kültürü de kapsayarak toplumsal güçleri, uluslararası ilişkileri, iç ve dış politikayı, askersel alanı birbirinden ayırarak tüm alanlarda kendini gösteren karşılıklı savaşım ve sınıfların çıkar ilişkileri sürekli bir biçimde etkiliyor.

V. İ. Lenin, çağımızın karakteri ve özünü irdelerken bir dizi ünlü teorik analizlerin yanı sıra, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki ilişkiler kurallarının tarihsel bakımdan kaçınılmaz olan ve gelişmesinde yeni toplumsal sistemin kendi yaşamsallığını ve insanlığın mutluluğunu sağlama yeteneğini kanıtlayan ve barış yarışının değişik biçimlerini alan devletlerin barış içinde yanyana yaşaması olacağını ve olması gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu Leninci analizde, tarih için, global faktörlerin önemi ortaya çıkıyor. Barış içinde yanyana yaşama, iki toplumsal sistem, uzlaşmaz sınıflar arasında savaşımın, halkların barışı savunmasının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Hiç bir ülke bu çatışmanın dışında kalmıyor. O, bu ülkelerin her birinin güçler dengesine ve sınıf savaşımının gelişmesine sürekli etki yapıyor. Çağımızda eşine rastlanmayan köklü ve hızlı devrimci dönüşümler ortamında iç ve dış faktörlerin içiçe geçmesi hızlanıyor, Lenin'in birincil önem verdiği uluslararası faktörün rolü artıyor.

Sosyal devrim, her zaman halkın işidir. Toplumsal düzeni yalnızca yığınların savaşı değiştirebilecek durumdadır. Ama, uluslararası durum onun gelişme seyrini önemli ölçüde etkiliyor. Özellikle uluslararası dayanışma, sosyalist sistemin desteği, sosyalist ülkelerin zengin deneyimlerini kullanma olanakları, ulusal kurtuluş güçlerinin başarılarına yardım ediyor. Tüm bunlar, ulusal kurtuluş hareketleri bölgesinde bulunan devletler de içinde, tüm ülkelerin emekçilerinin savaşımına olumlu katkılarda bulunuyor.

İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki uluslararası olaylarının gelişmesi, var-

olon sosyalist sistemin artan gücüyle, halkların devrimci savaşımalarının başarıları arasındaki sıkı bağı kanıtlamıştır. Sosyalizmin dünya gelişmesinin belirleyici faktörüne dönüştüğü koşullarda ancak Asya ve Afrika'nın birçok ülkesinde ulusal kurtuluş devrimleri utkuya ulaşmıştır.

Bu karşılıklı ilişki, bugün gelişmesi sosyal ilerlemenin ono yönelimlerini oluşturan sosyalist ülkelerin ekonomik ve savunma gücünün artmasının halkların antiemperyalist savaşımın yaygınlaşması için ne denli zorunlu olduğunu gösteriyor. Sosyalist topluluğun emperyalizmle askersel-stratejik dengeyi sağlaması, her şeyden önce SSCB'nin artan gücü sayesinde elde edilen bu denge, sosyalist dünya halklarının komünistlerin ortak davasına ve antiemperyalist savaşa büyük katkısını daha da artıran çok değerli tarihsel bir kazanımdır.

Başta ABD olmak üzere uluslararası emperyalizm, uluslararası alandaki güçler dengesini sürekli kendi yararına değiştirmeye çalışıyor, dünyanın tüm bölgelerinde üstünlük sağlayarak ve nükleer savaş tehlikesini artırarak askersel-stratejik dengeyi bozmaya yelteniyor. O, bu amaçla maddi hazırlıklar yapıyor, silah yığıyor, üsler ağını genişletiyor. Avrupa'da, sosyalist ülkelere yönelik roket depolarını artırıyor. Bu roketlerden kimileri, örneğin İtalya'ya yerleştirilenler Afrika kıtasındaki mevzileri bile bombalayabilecek durumdadır.

Bu politika Senegal halkının olduğu gibi, gelişmekte olan tüm ülkelerin çıkarlarına aykırıdır. Silahlanma yarışı gezegenimizde açlığın, hastalıkların, cahilliğin ortadan kaldırılması için kullanılması gereken dev kaynakları yutuyor. Gelişmekte olan devletlerin ulusal bağımsızlığı güçlendirmek, yeni uluslararası ekonomik ilişkiler düzeni oluşturmak, karşılıklı yarara dayalı işbirliğini genişletmek vb. güncel sorunlar, yalnızca barış içinde yanyana yaşamının sağlandığı koşullarda çözülebilir.

Günümüzün en yakıcı sorunu olan savaş ve barış sorununa yaklaşım, nükleer çatışmanın olanaklı olduğunu söyleyenlerle, böylesi bir çatışmaya yol vermemeye çalışanları birbirinden ayıran sınırdır. Barışın korunması, sosyal ilerlemenin temel koşuludur; bunu yapmak komünistlerin, tüm ilerici güçlerin enternasyonalist görevidir.

Emperyalizmin doğasının değişmemiş olmasına karşın, bugünkü koşullarda savaşları tümden ortadan kaldırma görevi gerçekçi bir görevdir. Nükleer tehlikeye sosyalist ülkeler, diğer barışsever güçler, komünistler ve işçi partileri, sendikalar, çok sayıda sosyal-demokrat, barış örgütleri karşı çıkıyor. Bugün tüm anakaralardaki savaş karşıtı gösterilere işçi ve köylüler, ateistler ve dine inananlar, kapitalist devletlerin sağduyu sahibi politikacıları ve iş çevreleri aktif katılıyorlar. İşte barışseverlerin cephesi bugün böyledir.

Leninci barış politikasını sürdüren SBKP ve Sovyet devleti, uluslararası alandaki yumuşamayı yeniden canlandırmak ve karşılıklı yarara dayalı

işbirliğini sağlamak için her şeyi yapıyor. Bu politika, sömürgecilik kalıplarının, eşitsizliğin ve tüm dünya halklarının istemlerine yanıt veren uluslararası ekonomik ilişkilerde baskı ve sömürünün ortadan kalkmasını, uluslararası bir görev olarak öne koyuyor. SSCB, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'yle dünya devrim sürecinin ayrılmaz olduğu gibi, sosyalizm ile barışın da ayrılmaz bir bütün olduğunu eylemleriyle kanıtlamıştır.

İki dünya savaşının ağırlığını çekmiş olan Afrika'da barış savaşımı henüz görece zayıftır. Burada sosyalizm ile demokrasi hareketinin çıkarlarının aynı olduğu ve özde barış için savaşımın sosyal ilerleme için savaşımla giderek yakınlaştığı herkes tarafından açıkça görülemiyor. Bugün uluslararası emperyalizm Afrika'yı kendi saldırgan planlarına daha çok sürüklüyor. Senegal topraklarında Fransa'nın askersel üsleri vardır. Bu, ülkeyi emperyalizmin Afrika'da ileri karakolu durumuna getiriyor, ayrıca olası bir savaşta onu nükleer saldırıya hedef durumuna dönüştürebilir. Bundan başka, Afrika'nın diğer ülkelerinde NATO üsleri vardır, bundan ötürü de Afrika halkları dünyadaki savaş karşıtı hareketin dışında kalamazlar.

Deneyimin gösterdiği gibi, yalnızca barış çağrısında bulunmak yetersizdir. Yığınları savaş hazırlığı politikasına karşı kin ve nefret ruhunda eğitmek, yığınsal savaş karşıtı çıkışlar örgütlemek gerek. Partimiz, Senegal'de barışı savunmak için buna yardım edecek olanağa sahip tüm ulusal güçlerle işbirliği yaparak, yığınsal savaşımı geliştirmeye çalışıyor. Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi Merkez Komitesi, 8. Plenumunda (Ağustos 1983) Senegal Dayanışma ve Dostluk Örgütü'nün barış için savaşan halklarla işbirliğine desteğini ifade ederek, tüm halkı, tüm yığınsal örgütleri, ülkenin bağımsızlığı ve güvenliğinden yana olan tüm yurttaşları savaşa karşı çıkmaya, barış hareketinin gelişmesine yardımcı olmaya çağırırdı.

Barış, ortak davamızdır. Biz ancak barışı koruyarak insanlığa gelişme koşulları sağlayabiliriz.

Lenin'in barış ve barış içinde yanyana yaşama ilkeleri, dünya halklarına nükleer yıkım tehlikesini ortadan kaldırmanın ana yolunu gösteriyor.

Dahinin canlı nefesini duyarak

Herbert Mies

Alman Komünist Partisi Başkanı

Barış davasını savunanların, halkların barış hareketlerine ilişkin komünistlerin ve sosyalizmin konumlarının ne olduğunu öğrenmek isteyenlerin, V. İ. Lenin'in ve onun devamcılarının ve öğrencilerinin barış sorunlarını konu edinen çalışmalarına tekrar tekrar eğilmelerinde yarar vardır.

Burada, doğal olarak her şeyden önce Barış Buyruktusu'nu gözönünde bulunduruyorum. Ancak «Tüm Rusya Merkezi Yönetim Kurulu'nun 15 Temmuz 1918 toplantısındaki' konuşmayı ve hükümet açıklamasını» ⁽¹⁾ «RKP'nin 5 Temmuz taktiği üstüne raporunu» ⁽²⁾ «Observer» ve «Manchester Guardian» muhabiri Michael Farbman'ın mülakatını ⁽³⁾ hatırlatmanın gerekli olduğu kanısındayım. Ve gene de her şeyden önce «26 Ekim (8 Kasım) tarihli Barış Raporunu» ⁽⁴⁾ ve «26 Ekim (8 Kasım) 1917 tarihli Barış Raporu üstüne kapanış konuşmasını» ⁽⁵⁾ yeniden okuyorum.

Kanımcı, bugün Lenin'in barış ilkeleri SBKP'nin pratik eylemlerinde ve aynı zamanda belgelerinde ardıcıl ve sürekli biçimde yansımasını buluyor. Sovyet devletinin iyi niyetini ortaya koyan barış istemi, Sovyet yöneticilerinin demeçleri ve bunlara uygun olan barış için savaşım pratiği, sosyalizmin savaşa gereksinimi olmadığını inandırıcı bir biçimde kanıtıyor. Onun barışa gereksinimi vardır ve o, barışı kuruyor. Barış, tüm dünya insanları için gereklidir. Ve ben burada partimizin 1984 yılı Ocak ayının ilk günlerinde Nürnberg'te «Barış üstün gelmelidir!, Hemen şimdi, roket değil, işyeri!» belgisi altında yapılan 8. Kongresinin öne koyduğu görevleri düşünüyorum.

Tüm Rusya Sovyetlerinin İkinci Kongresinde, Lenin, Barış Buyruktusu kabul edilmesini önerdiği «Barış Raporunu» okumuştur. Lenin konuşmasına şu sözlerle başlıyor: «Barış sorunu günümüzün en yakıcı sorunu, zor sorunudur». ⁽⁶⁾ Lenin 66 yıl sonra, günümüzde komünistlerin, denebilir ki, kelimesi kelimesine onun söylediklerini tekrarlayacaklarını bilemezdi. Komünist için, sosyalizm için, tüm insanlık için barıştan daha önemli bir şey yoktur.

Lenin her şeyden önce, komünistin barışı savunması gerektiğini biliyor

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 36, s. 523–526 (Rusça).

⁽²⁾ Agy, c. 44, s. 34–54.

⁽³⁾ Agy, c. 45, s. 237–244.

⁽⁴⁾ Agy, c. 35, s. 13–28.

⁽⁵⁾ Agy, c. 35, s. 19–22.

⁽⁶⁾ Agy, s. 13.

ve öğretiyordu. Bundan ötürü biz, kalıcı önemi olan Lenin'in dahinin bu canlı nefesini duyarak, bizi sürekli barış ve barış içinde yanyana yaşama ilkelerini aktif benimsemeye esinlendiren Barış Buyrultusu'nu tekrar tekrar ele alıyoruz. Barış Buyrultusu'nu ben yalnız Sovyet devletinin basit bir belgesi olarak değil, daha büyük bir belge olarak görüyorum. O, barış hareketine doğru, komünistçe yaklaşımın ve bu harekete karşı komünist tutumların saptanmasında tüm komünistler için kılavuz görevini yerine getiriyor.

Tarihsel gerçekler şunu kanıtıyor: Lenin ayrı toplumsal sistemlere ait devletlerin barış içinde yanyana yaşama savaşımının yalnız öncüsü değildi. O, sözün gerçek anlamında komünistlerin barışın korunmasına etkin bir biçimde katılımı için savaşımın da öncüsüydü. O, ayrı politik ve dünya görüşüne sahip diğer kamptan, dini çevrelerden barışsever güçleri, burjuva basınının iddia ettiği gibi «yararlı aptallar» olarak değil, tersine bağlaşıklık ve ortaklar olarak görmüştür. Lenin'in tüm barışsever güçleri birleştiren ve aynı zamanda onun barış sorununa ataklı yaklaşımı, ülkemizde komünistlerin barış hareketiyle ilişkilerine örnek oluyor.

Barış Buyrultusu'nda «ezici çoğunluğun özlemini çektiği» ... (7) adanletli demokratik dünyanın ilkeleri açıkça ifadesini buluyor. Lenin'e göre barış ve özgürlük, birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Ona göre, barış için taarruzla antiemperyalist, sosyal ve demokratik özgürlükler ve haklar için savaşım bir bütün oluşturuyorlar. Bundan ötürü gerçek Marksist-Leninistler, çatışma ve silahlanmayı tırmandırma politikasından yana olanların, Grenada'nın işgalini, Nikaragua'ya karşı provokasyonlar örgütleyenlerin, barış hareketi düşmanlarının kendi eylemlerini barış ve özgürlüğün bütünselliği belgisiyle gizleme yeltenişlerine, emperyalistlerin bu belgeyi kendi demagojik amaçları için nasıl kullandıkları karşısında sessiz sedasız kalamazlar. «Barış ve özgürlük» belgisi burjuva belgisi değildir, emperyalistlerin belgisi hiç değildir. Bu belge bizim belgimizdir, Marks'ın, Engels'in, Lenin'in temellendirdikleri komünist, sosyalist bir belgidir.

Barış Buyrultusu'nda, Sovyet devletinin «barış anlaşması görüşmelerinin açılmasını hemen başlatmaya» (8) hazır olduğu belirtiliyor. O, barış için öne sürdüğü koşulları hiçbir zaman dayatmaca olarak görmemiştir; o, «barış için tüm diğer koşulları da görüşmeye» (9) hazır olduğunu ortaya koymuştur. Lenin, barış koşullarının ultimatif biçimde dayatılmasına karşı çıkmıştır. Böylesi bir biçim, tüm barış davası için çok kötü bir rol oynayabilirdi. Değişik toplumsal sistemlere bağlı devletler arasındaki ilişkilerin kılavuz alınmasını öneren Lenin'in ilkeleri bugün de komünistlerin barış hareketiyle ilişkilerini ve bu hareket içindeki konumlarını be-

(7) Agy.

(8) Agy, s. 15.

(9) Agy.

liriyorlar. Eğer barış söz konusu ise, biz komünistler gerekli ödönlere hazırız. Neyin birleştirici, neyin gelişmeyi arka plana itici, bölücü olduğunu vurgulamaya daima hazırız.

Amerikan orta menzilli nükleer roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanmasından sonra biz, FAC komünistlerini, ülkenin diğer barışsever güçleriyle yanyana getiren, birleştiren hedefleri şöyle sıralayabiliriz: Savaşımız, roketlerin FAC topraklarından kaldırılmasına dek, ülkemiz topraklarının Avrupa'da nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge durumuna getirilmesine ve sonul olarak da nükleer silahlardan arındırılmış bir Avrupa oluşturulmasına dek sürecektir.

Burada biz, diğer barışsever güçler gibi, Lenin'in öğütlerine uygun olarak hareket eden ve emperyalist devletlere sosyalizmin görüşmeler yürütecek önerileri olmadığı yolunda iddialarda bulunmasına hiçbir olanak tanımayan Sovyetler Birliği'ne şükran borçluyuz. SBKP'nin son dönemi kapsayan belgeleri, bunu kanıtlıyor. SSCB'nin savaş tehlikesini azaltmaya, barış ve yumuşamanın temellerini güçlendirmeye yönelik ilkesel çizgisi, bu belgelerde ifadesini buluyor. Aynı zamanda bu belgelerde, nükleer silahların eşitlik ve eşit güvenlik ilkesi temelinde ve genel olarak uluslararası durumun sağlıklı bir yapıya kavuşması için dandurulması, sınırlandırılması ve azaltılması yolunda önemli bütünsel öneriler sıralanıyor.

Lenin, Barış Buyrultusu'nda, barış koşullarının «tüm ülkelerin ve ulusların en geniş temsili halk toplantılarında» ⁽¹⁰⁾ onaylanmasını öneriyor. O, yeni işçi hükümetinin barış önerilerini hükümetlerin önünde olduğu gibi, tüm ülkeler halklarının önünde de yükselttiğini açıklıyor. SSCB Yüksek Sovyeti geçenlerde, tam da böylesi bir yöntemle yeniden eylem gösterdi.

Lenin'e göre, Sovyet devletinin barış politikasıyla halk yığınlarının barış için savaşımındaki aktifliği ayrılmaz bir bütündür. Gerçek böyledir. Artık, bundan dolayı, komünist, ülkesinde barış hareketine katılanlara, sözde sosyalist ülkelerin, barış politikasıyla, o ülkenin barışsever güçlerinin politikasının ayrı şeyler olduğu yollu görüşlere bel bağlamanın yanlış olduğunu anlatmaya tam hak kazanmıştır. Bu ülkelerde, gerçek başkadır. Barışsever devlet artı barışsever toplum, işte sosyalizmde barış hareketi budur.

Lenin, ne Barış Buyrultusu'nu temellendirirken ve ne de ondan sonraki konuşmalarında «bulutların kümelenmesini ve savaş tehlikesinin artmasını» sır yapmamış, bunun açık ve kesin olarak söylenmesi gerektiğini belirtmiştir: «Biz, işçi ve köylülere sesleniyoruz ... Uyanıklılığı, dikkatleri ve dayanıklılığı üç kat artırmalıyız yoldaşlar! Herkes görevini gereği gibi yerine getirmelidir. Gerekirse herkes Sovyet erkinin savunulması için,

⁽¹⁰⁾ Agy, s. 14.

emekçilerin, sömürülenlerin, fakirlerin çıkarlarını savunmak için, sosyalizmi savunmak için yaşamını bile vermeye hazır olmalıdır»⁽¹¹⁾. Ve komünist, yalnızca yumuşama politikasının ve barış içinde yanyana yaşamın savunulmasının değil, aynı zamanda özellikle Reagan'ın sosyalizme karşı ilan ettiği «haçlı seferini» bozguna uğratmanın söz konusu olduğu günümüzde bunları anımsamadan olamaz.

Komünistler, 1920'lerde olduğu gibi, bugün de Lenin'in şu sözlerine büyük ilgi gösteriyorlar: «Amerikan kapitalist bize dokunmasınlar. Biz onlara dokunmayacağız»⁽¹²⁾. «Biz barış istemimizi barışa gereksinim duyduğumuzu defalarca dile getirdik . . . Ama biz, barış adına boğazlanmamıza da hiçbir zaman izin vermeyeceğiz»⁽¹³⁾.

Lenin'in bu sözleri bugün de geçerlidir. Sovyetler Birliği yöneticileri ABD yönetimine şunu kesin olarak belirttiler: «Sovyetler Birliği ABD'nin kendisiyle görüşmeleri kuvvet konumlarından, tehdit ve baskı konumlarından yürütmesine hiçbir zaman izin vermeyecektir. Böylesi bir tutumu biz, kesinlikle reddediyoruz. Ve genellikle bizimle «kuvvet diplomasisi» yürütmeye çalışmak, geleceği olmayan bir girişimdir»⁽¹⁴⁾.

Lenin, «Barış Raporu üstüne kapanış konuşmasında» emperyalistlerin «kuvvet politikasına» kesin bir yanıt vermiştir. O, barış savaşında genç Sovyet devletine ve onlarda savaş ve barış sorunlarını kavrayacak bilgiyi, inancı ve yeteneği gördüğü gezegenimizdeki tüm halk yığınlarının gücüne dayanmıştır. Biz, Federal Almanya Cumhuriyeti komünistleri, önceleri olduğu gibi, ülkemizdeki barış hareketinin, ona katılanların nükleer savaş tehlikesinin bilincinde olmaları, kendi eylemlerine inanmaları, insanlığı yakedecek tehlikenin nereden kaynaklandığını, kimin insanlara barış getirdiğini kavramaları yoluyla, ileride de barış faktörü olarak kalması için elimizden geleni yapacağız.

(11) Agy, c. 36, s. 526.

(12) Agy, c. 40, s. 145.

(13) Agy, s. 152.

(14) «Pravda», 25 Ocak 1984.

Leninci titizlik

Yegor Yakovlev

Gazeteci (SSCB)

Ateşli devrimci Klara Zetkin şunları yazmıştır: «Lenin, Rusya proleter-yasına ve köylülüğüne amacı ve amaca giden yolu göstererek erk için savaşa bilinçle katılan bir partinin tartışmasız önderiydi ... Lenin, dünyanın ilk proleter devleti olan büyük bir ülkenin önderiydi ... Onun fikir-leri ve azmi, Sovyet Rusya sınırlarının ötesinde milyonlarca insanda yaşa-mıştır.» (!) Bu sözler, Lenin'in çağdaşlarının daha o zaman onun dünya tarihindeki rolünün bilincinde olduklarını gösteriyor.

Zaman geçtikçe, Lenin'in yapıtlarının ve savaşımının, içinde yeni dün-yanın kurulduğu çağımız için taşıdığı büyük önem daha da belirgin-leşiyor.

Lenin, politik karşıtlarıyla polemiklerinde, Bolşevik Partisi'nin yaşamın-daki olaylar üzerine devrimci savaşımın belirleyici anları üzerine ya da sosyalist kuruculuk üzerine yazılarında her zaman somut durumdan hare-ket etmiştir. Bu, her zaman, onun analizlerinin ve çıkardığı sonuçların geleceğe yönelik olmasını getirmiştir. Güncel görevler ile gelecek görev-lerin uyumlu bileşimi, Lenin'in düşüncesinin dikkate değer ve belki de belirleyici özelliğidir. Çağdaşları, kendilerini en çok şaşırtan şeyin, Le-nin'in bugünü yarın açısından görebilme yeteneği olduğunu belirtmişler-dir. Lenin'in ideolojik mirasının, teorik yapıtlarının ve pratik deneyiminin bugün de süren önemi, buradan kaynaklanıyor. Bunlar, onlarca yıldır sos-yalizmi kuranlar için de, bu çetin çabaya henüz yeni başlayanlar için de, ve henüz yeni bir toplum kurmayı amaçlayanlar için de eşit ölçüde günceldir.

Bugün yalnızca Lenin'in fikirleri değil, aynı zamanda onun bir parti önderi ve ilk ve en zorlu yıllarında sosyalist devletin başkanı olarak faaliyetinin ilkeleri de günceldir. Lenin'in çalışma tarzı, her sorunu kılı kırk yararak, her zaman ilkelere kesinlikle bağlı kalarak çözmesi de son derece öğreticidir. Lenin'in bir insan ve yığınların önderi olarak kişili-ğinde de her zaman büyük ilgi çekici yanlar vardır. Anatoli Lunaçarski şunları yazmıştır: «Onun hakkındaki biyografik ve en mahrem ayrıntılar-da bile dev bir insancıl değer vardır.» (2)

YENİ BİR YAŞAMIN KURULMASINDA EN ÖNEMLİ ŞEY

... Halk Komiserleri Konseyi (Sovnarkom) Başkanı Vladimir Ulyanov'un (Lenin) Petrograd'daki ilk çalışma odası, eskiden soyluların kızlarının

(1) V. İ. Lenin üzerine anılar, Cilt 5, Moskova 1969, s. 9 (Rusça).

(2) Anatoli Lunaçarski, Toplu Yapıtlar, Cilt 8, Moskova 1967, s. 60 (Rusça).

eğitim gördüğü bir okul olan Smolni'nin üçüncü katındaydı. Lenin orada çalışmaya 1917 Ekiminde, Sovyetler'in İkinci Kongresi'nin tarihsel Barış Buyruktusu'nu, Toprak Buyruktusu'nu ve «İşçi Köylü Hükümetinin Kurulması Kararnamesi»ni kabul etmesinden hemen sonra başlamıştır. Kapıdaki üzerinde «bayan öğretmen» yazan pirinç levhayı çalışma odasının kapısından çıkartmak kimsenin aklına gelmemiştir ve bu levha (şimdi bir müzeye dönüştürülmüş olan o yerde) hâlâ durmaktadır. Yalnız büyük ve ağır bir masa, Lenin'in yan dönerek içeri gelenleri görebileceği biçimde, bu odaya yerleştirilmiştir. İçeri girenleri görmesi için ise, Lenin'in tümüyle dönmesi gerekiyordu. Onun çalışma odasında yapılan hükümet toplantıları sırasında o sık sık tutanakları yazan sekreterine dönmek zorunda kalıyordu.

Burası, pek de rahat değildi. Ama bu 47 yıllık yaşamında Lenin'in ilk makam odası, çalışma odasıdır. Düzenlemede ise, önceki yıllardaki alışkanlıkların etkisi olmuştur. Masa, üzerine ışığın olduğu gibi düşeceği biçimde konmuştu. Lenin kitaplarla çalışma ve kalemni kağıda sürme alışkanlığına sahipti. O, ziyaretçi kabul etmeye, onlarla masa başında karşılıklı konuşmaya alışkın değildi. Onun için çalışmak, yazmak demekti ve masa da bir yazı masasıydı. Fakat birbirini izleyen toplantılar olur ve birbiri ardı sıra ziyaretçiler gelirdi. Her şey bambaşka idi.

Gerçekten de gerek Lenin, gerekse onunla birlikte hükümet görevleri üstlenenler, yeraltında çalışan devrimcilerin birçok alışkanlıklarını değiştirmek zorunda kaldılar. Onlar yeraltından dünya sahnesine çıktılar. Onlar, yeraltının gizliliğinden devlet faaliyetine geçtiler. Ajitasyon ve açıklamaya faaliyetinden ülkeyi örgütleme ve yönetmeye geçtiler. Onlar, birçok kavramı yeniden değerlendirdiler ve birçok şeye herşeyden önce de yeni disipline karşı olan tutumlarını değiştirdiler.

Lenin şöyle der: «Paranın düzenli ve dürüstçe hesabını tutun, tasarruflu yönetin, tembel olmayın, çalışmayın, en katı çalışma disiplinine uyun — bunlar, haklı olarak devrimci proletaryanın bulduğu belgilerdir ... bunlar burjuvazi devrildikten sonra günün ivedi ve ilkesel belgeleridir.» ⁽³⁾ O, Ekim Devrimi'nden hemen sonra sorumluluk ve disiplin üzerine konuşmaya başlamıştır, ve sonra yorulmaksızın halkı, dikkatini, «sosyalizmin ekonomik gelişmesinde belirleyici etmen olan iş disiplinine» ⁽⁴⁾ çevirmeye zorlamıştır.

Neden Lenin disiplin üzerinde yoğunlaşmıştır ve neden o bunu yeni, sosyalist yaşamın kuruluşunun başlangıcında «belirleyici etmen» olarak görmüştür? Çünkü temel disiplin ve ciddi sorumluluk olmaksızın emperyalist savaşın ve emperyalist talancıların yağmaladığı, iyice ezdiği bir ülkede hiçbir şey yapılamazdı. İleride de disiplin gerekliydi, ama artık

⁽³⁾ V. I. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 174 (Rusça).

⁽⁴⁾ Agy, c. 40, s. 301.

bilinçli disiplin, tehdit ve zorlama içermeyen bilinçli disiplin, yığınsal davranışın organik bir özelliği olan bir disiplin gerekliydi. Lenin, bununla ilgili olarak şöyle diyordu: «Şimdi herşey yoldaşça disiplinin, kapitalist kışla disiplininin yerini alması gereken bizzat emekçi yığınların disiplininin kurulmasına bağlıdır.»⁽⁷⁾ Böylesi bir disiplin, bir insanın sosyalist anlayışının ve ülkesinin sorunlarıyla içiçeliğinin pratikte doğrulanmasının ilk kanıtıdır. Bu disiplin üretimin bilimsel örgütlenmesini ve toplumun demokratik gelişmesinin düzeyini içerir. Çünkü disiplin, herkes için aynıdır.

Sovnarkom Başkanı Lenin'in kabul ettiği uygulamalar, disiplini ve kelimenin tam anlamıyla her bir kişinin sorumluluğunu güvence altına alan bir etkinlik okuludur. Devletin başı, bir toplantıya zamanında katılmayan bir kişiye şu satırları yazmaya zaman bulmuştur: «Sizden, derhal dakik olmamanızın nedeninin ne olduğunu ve gelecekte bunu önlemek için ne yapmayı düşündüğünüzü yazılı olarak bildirmenizi istiyorum.»⁽⁸⁾ Daha açık söyleyelim: Lenin, her günkü «sürüngen» disiplinsizlik söz konusu olduğunda kimsenin nazına oynamazdı.

Lenin için yaşamın kurumsallaştırılmış bir biçimi ve her kişinin karakterinin bir parçası olan bilinçli disiplin, hem ivedi bir şeydi, hem de bir bakış açısıydı. «Unutmayalım ki, tarihte ilk kez bu aşamaya, yeni disiplinin, iç disiplininin, yoldaşça ilişkiler disiplininin, Sovyet disiplininin milyonlarca emekçi ve sömürülmüş insan tarafından gerçekten yaratıldığı aşamaya gelinmiştir ... Bu görevin üstesinden gelmek, bütün bir tarihsel çağı kapsayacaktır.»⁽⁹⁾

Maksim Gorki, Nadejda Krupskaya'ya gönderdiği bir mektupta şunları yazmıştır: «Gorki'ye yaptığım ziyareti çok iyi anımsıyorum. 1920 yılının yazındaydı sanıyorum. O zamanlar politika dışında, kulaklarıma dek günlük yaşantıyla ilgili sorunlar içinde yaşıyordum ve Lenin'e yaşamın ayrıntılarının despotluğu konusunda şikayette bulundum. Birçok şeyle birlikte, Lenin'e, tahta evleri sökerken, Leningradlı işçilerin kendi evlerinin damları akarken, pencereleri tahtayla kaplıyken, pencere çerçevelerini ve camları kırdıklarını, dam demirlerini bozduğunu söyledim. İşçilerin kendi emeklerinin ürünlerine karşı gösterdikleri düşük değer konusunda tepki duyuyordum. Ona şunları söyledim: 'Sen, Vladimir İliç, sen ki, geniş boyutlu düşünürsün, bu ayrıntılar sana ulaşmıyor mu?' Bal-konu adımlarken o susuyordu ve ben onu ayrıntılarla rahatsız ettiğim için kendimi suçlamaya başladım. Çaydan sonra birlikte gezmiye çıktık. Bana şöyle dedi: 'Ayrıntılara dikkat etmediğimi düşünmemelisin. Üstelik senin farkettiğin şey, emek ürününe değer vermeme elbette bir ayrıntı değildir. Biz yoksul bir halkız. Her bir kerestenin ve bakırın değerini anlamak

(7) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 35, s. 309–310.

(8) Agy, c. 52, s. 89.

(9) Agy, c. 36, s. 385.

zorundayız . . . Fakat bir işçiyi, varolan herşeyin efendisi olduğunun hâlâ farkına varamadığı için suçlamak mümkün müdür? Bunun bilinci çabucak oluşmayacaktır. Bu bilinç yalnızca bir sosyalistte olur.» ⁽⁸⁾

Lenin'in o zaman Gorki'ye söyledikleri, onun daha bir yıl önce yayınlanan «Büyük Başlangıç» adlı makalesinde yazdıklarıyla hemen hemen aynıdır. Bu makalesinde Lenin, sosyalist bilincin biçimlenmesini ele almıştır: Komünist *subotnikler* olarak bilinen gönüllü çalışma günleri, sıradan işçilerin emek üretkenliğini artırmak için ve tüm toplumun çıkarı için gösterdiği ilginin bir ifadesidir. Peki neden Lenin Maksim Gorki ile görüşmesinde ne *subotniklerden*, ne de makalesinden söz etmemiştir? *Subotnikler* örneğinin teorik düşünceye bir ilave olduğu düşünülebilir. Yeni bilincin pratikte ortaya çıktığı söylenebilir.

Görülüyor ki Lenin Gorki ile insan bilinci gibi oluşturulması gereken dev bir olan üzerine konuşmuştur, oysa *subotnikler* henüz yalnızca bu bilincin açtığı tek tük tomurcuklardı. Lenin, yeni öğeler içeren olaylara büyük dikkat gösterirdi, fakat hiçbir zaman o olayları, olguları mutlaklaştırmazdı. Ne kadar coşku verici de olsalar, onları, tüm sorunları çözebilecek bir reçete olarak görmezdi.

1920 Nisanında Lenin 50 yaşını doldurmuştu, ve doğum gününde yaptığı konuşmada, Rus devriminin çetin koşullarının Bolşeviklere henüz sosyalist kuruculuğun en önemli ve en güç görevlerine başlama olanağını vermemiş olduğunu söyledi. Bu, kendinden hoşnutluğa yer olmadığı, kazanımların abartılmaması gerektiği anlamına gelir. Aynı dönemde Lenin Komintern'in İkinci Kongresi için «*Sol Komünizm, – Bir Çocukluk Hastalığı*» broşürünü yazıyordu. Bu yapıtın ilk sayfalarında da aynı görüşlere rastlıyoruz: Dün geri bir ülke olan Rusya şimdi sosyalist dönüşümler yolunda son derece çetin ve uzun bir yolda ilk adımlarını atıyor . . . ⁽⁹⁾

Lenin, başkalarını daha hızlı olmaya ve teşvik etmeye yönelirken bazen kendinin de acele ettiği olmuştur. Örneğin, GOELRO Komisyonu üyelerini, ülkenin elektrifikasyonunun taslak planını mümkün olan en kısa zamanda kendisine vermeleri için sıkıştırmıştır. Ya da Puşkin'den Gorki'ye kadar, gerçek bir Rusça sözlük çıkartılması için zamanın geldiği kararı alındıktan sonra, derhal şunu önermiştir: «Bu işte 30 bilim adamının görevlendirilmesi ve onlara Kızıl Ordu tayınlarının verilmesine ne dersiniz?» ⁽¹⁰⁾

Ne ki iş toplum yaşamındaki sosyal olgulara ve değişimlere geldiğinde, onu, oldukça farklı ve tarihsel olarak uzun bir dönem koyan bir tutum içinde görürüz. Bürokratik işlere karşı yönelimi ele alırken Lenin şöyle demiştir: «Bürokrasinin kötülüklerini aşmak onlarca yıl alacaktır.» ⁽¹¹⁾

⁽⁸⁾ Vladimir Lenin ve Maksim Gorki, Moskova 1961, s. 296–297 (Rusça).

⁽⁹⁾ Bak: V. I. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 41, s. 3–4.

⁽¹⁰⁾ Agy, c. 51, s. 122.

⁽¹¹⁾ Agy, c. 42, s. 248.

Devlet aygıtının iyileştirilmesi üzerinde çalışırken, «acelecilikten daha zararlı bir şey olamaz» ⁽¹²⁾ demiştir. «Kültür sorunlarında aceleci ve yüzeysel önlemler, en zararlı olanlardır» ⁽¹³⁾ uyarısında bulunmuştur. Son makalelerini dikte ettirirken, şu öneride bulunmuştur: «Artık bu konuda birşeyler yapmak zamanı gelmiştir. Çok hızlı ilerleme ve parlak sonuçlara karşı sağlıklı bir kuşku göstermeliyiz.» ⁽¹⁴⁾ 1918 ilkbaharında, dünya proleter devrimi beklentileri henüz çok büyükken ve komünizme geçişin çok çabuk olacağı sanılırken, Lenin şunları yazmıştır: «Örgütlenmenin yolu uzundur ve sosyalist kuruculuğun görevleri inatçı, uzun erimli çalışma ve bizim yeteri kadar sahip olmadığımız uygun bilgiyi gerektirir. En yakın geleceğin daha gelişmiş kuşağı bile sosyalizme geçişi tamamlamayı sağlayamayacaktır.» ⁽¹⁵⁾

Onun, yeni disipline yaklaşımı da böyleydi. «Bu, tüm bir tarihsel çağı kapsayacaktır.»

Lenin'in kişiliğini aktarırken, Nadejda Krupskaya şuna dikkat çekmiştir: «O, çok görmüş geçirmiştir, bir şeyi dönüp dönüp tekrar düşünürdü ve o, gerçeğe korkmadan bakmasını bilirdi.» ⁽¹⁶⁾ Her bir komünistin gereksinim duyduğu olağanüstü bir özelliktir bu. Kişi Lenin'in olup bitenlere kılı kırk yararcasına yaklaşımını öğrenmelidir. Kişi, onun şu öğütünü hiçbir zaman unutmamalıdır: «Yeni bir iş disiplini, insanlar arasındaki sosyal bağların yeni biçimlerini ve insanları işe çekmenin yeni biçim ve yöntemlerini yaratmak uzun yıllar, onlarca yıl alacaktır.» ⁽¹⁷⁾

HERKES İÇİN BAĞLAYICI

Lenin'i tanıyanlar, onu, kişisel ilişkilerinde büyük iyiniyet gösteren alçak gönüllü bir adam olarak anımsıyorlar. Ne ki onun karakterindeki açıklık ve iyi yüreklilik hiç de onun her zaman herkese karşı parlak bir dostluk gösterdiği ve kibar olduğu anlamına gelmez. Daha gençken o, her bir gönül vermiş kişinin «çoşkuyula» konuşup yazmaya eğilimli olduğunu saptamıştı. «Ancak iki sandalye arasında oturmaya alışkın olanlar coşku duymaz» ⁽¹⁸⁾ diye yazmıştır. Lenin'in coşkusu, kelimenin tam anlamıyla, yazdığı her satırda ve yaptığı her konuşmada ün kazanmıştır. Onun coşkusu, kendisini elbette öteki insanlarla ilişkilerinde de ortaya koymuştur.

Lenin'in eleştirilerinin hedef aldığı insanların bu görüşlere karşı tutumu nasıldı? Lunaçarski, şöyle diyor: «Lenin'in kızdığı anlar, son derece enderdi. Özellikle Sovnarkom'da. Fakat bir kızdığı zaman, son derece sert

⁽¹²⁾ Agy, c. 45, s. 392–393.

⁽¹³⁾ Agy, c. 45, s. 390.

⁽¹⁴⁾ Agy, c. 45, s. 390.

⁽¹⁵⁾ Agy, c. 36, s. 262.

⁽¹⁶⁾ Lenin üzerine anılar, c. 1, Moskova 1968, c. 523 (Rusça).

⁽¹⁷⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 40, s. 316.

⁽¹⁸⁾ Agy, c. 6, s. 43.

olurdu. Ve sözlerini de hiç sakınmazdı ... Fakat hiç kimse, Lenin tarafından 'göreve davet edildiği' için alınganlık göstermezdi.» Gerçekten de hiç kimsenin alınmadığı doğru mudur? Gerçekten de hiç kimse bunu onur sorunu yapmamış mıdır? «Hayır» diye ısrar ediyor Lunaçarski, «Lenin'e 'alınan' bir komünist ya da Sovyet yurttaşı ... münasebetsiz ya da değersiz bir kişiden başkası olamazdı.» (19)

Bu açıklamanın büyük bir bölümü, herhalde Lenin'in belgelerinde bulunduğu keskin sözlerin, ısırtıcı görüşlerin ve olayın (ve bunları belirtmezsek, gerçekten de Lenin'in en önemli özelliklerinden birisini gizlemiş oluruz), her zaman kesin bir amacının ve son derece derin bir mantığının bulunduğunu görürüz. Lenin öfkesini, doğru söylemek gerekirse, bugün bile sözlerin özel olarak seçimini gerektirmeyen hareketlere, işlemlere ve olgulara yöneltirdi. Lenin, bürokrosiyi ve sovsaklamayı «tüm Rusya tikanıklığı» (20) olarak mahkum etmiştir. İyi düzenlenmemiş işler ve disiplinden kopmalar konusunda şunları söylemiştir: «Şimdi düzen ve disiplinden sapan kişi, düşmana içimize dolmasına izin verir» (21) Komünistin kendinden hoşnutluk duyması, kariyerizm ve boyun eğme konusunda şöyle der: «Olaylar konusunda farklı görüş sahibi olanlara ya da farklı yaklaşımları olanlara 'komplocu', 'karşı-taraf' gözüyle bakmamak, onları bağımsız düşünceleri olan insanlar olarak değerlendirmek gerekir.» (22)

Lenin'in tepki gösterme biçimi, ne kadar kızgınlıkla da olsa, ne kadar sevinçle de olsa, yalnızca soruna, sorunun ne denli mantıksal ele alındığıyla bağlıydı ve hiçbir zaman sempati ya da düşmanlık ile, eski yakınlıklar ya da ani düşmanlıklar ile ilişkili değildi. Bunun yanı sıra, Sovnarkom'un eski sekreterlerinden Lidia Fotieva'nın belirttiğine göre, Lenin, «bir Sovyet yurttaşının, hele hele bir komünistin kendisinden daha ait düzeyde olanlara ve hakkını savunma durumunda olmayanlara karşı kaba ve saygısız olmasını aptalca ve değersiz» (23) bulurdu.

Bu son değerlendirme, kafaları karıştırmak için bir nokta olabilir. Öyle ya, kim kendisini Lenin'in «eşit»i olarak görebilir? Ne de olsa o, herkesin «başıdır», böylece kim ona karşı çıkabilir ya da ona kendisini kabul ettirebilirdi? Durum böyle değildir. Lenin'in çalıştığı atmosfer, bambaşka kaydı. Bir zamanlar MK Sekreteri olan Andrey Andreyev şunu anımsıyor: «Herkes düşündüğünü söylerdi. Düzene uyması gerektiği yolunda kabaca uyarıda bulunacağından korkmadan. İnsan Lenin ile her sorun üzerinde açıkça tartışabilirdi.» (24)

Kobalık, karşıdakine karşı saygısızlığın bulunduğu yerde görülür. Bu,

(19) Lenin üzerine anılar, c. 3, Moskova 1969, s. 234 (Rusça).

(20) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 37, s. 398.

(21) Agy, c. 44, s. 167.

(22) Agy, c. 54, s. 73.

(23) Lenin üzerine anılar, c. 4, Moskova 1969, c. 129 (Rusça).

(24) Agy, s. 26.

Lenin'in kesinlikle karşı olduğu bir şeydi. Bolşevik Partisi'nin yaşlı üyelerinden Yelena Drabkina şöyle yazıyor: «Onda kızgınlık ve uzlaşmaz bir öfke yaratan şey, sınıf düşmanlarının eylemleri değildi. Çünkü sınıf düşmanları, onun yüreğinde sönmeyen bir ateş yakmışlardı. O sık sık kaba bürokrasi ve halkın gereksinimlerine karşı gösterilen dikkatsizlik nedeniyle kızgınlık patlamaları gösterirdi.» ⁽²⁵⁾

Şimdi, Lenin'in çalışmalarını yönlendirdiği insanlarla ilişkilerinde neyin esas olduğu daha iyi anlaşılır. Bir Sovyet kongresinde o şunu söylemiştir: «Sert sözleri reddetmek, benim işim değildir ... Çünkü, sert olabilmek için kişi, bunu hakketmelidir ve bu hak ancak kişinin söyledikleriyle yaptıkları farklı değilse, sağlanır.» ⁽²⁶⁾

Lenin, partinin önündeki görevler saptandıktan sonra bunları ilk uygulayan olurdu. Bu, her zaman böyleydi. Devrimin utkusundan sonra dakiklik, disiplin ve devlet sorumluluğu gibi tüm komünistleri ilgilendiren konularda konuşmaya başladığında, bundan kendisini dışlamıyordu. Çok haklı olarak «parti üyeleri herkese iş disiplininin örneğini vermelidir» ⁽²⁷⁾ isteminde bulunmuştur. Çünkü kendisi bunun örneğini vermiştir. O, kendisine karşı son derece titizdi ve bunu ötekilere de öğütledi: «Eğer işçilere ve köylülere disiplini öğretmede vicdanımızın rahat olmasını istiyorsak, ilkönce kendimiz ile başlamalıyız.» ⁽²⁸⁾ Arkadaşlarından biri olan Gleb Krjijanovski şöyle diyor: «O başkalarına karşı titiz davranabilirdi, çünkü kendisine karşı sınırsız titizdi.» ⁽²⁹⁾

O, bu özelliğini yalnızca hükümetin başındayken değil, tüm yaşamı boyunca sergilemiştir: Sürgünlüğün çetin yıllarında da, partili yoldaşları ve öteki ülkelerden devrimcilerle ilişkilerinde de. Klara Zetkin Lenin'i Ekim Devrimi'nden üç yıl sonra yeniden gördüğü zaman, derhal şunu farketmiştir: «Lenin'i hiçbir şekilde değişmiş bulmadım ... 1907'de İkinci Enternasyonal'in Stuttgart'daki dünya kongresinde giydiği aynı mütevazî ve tertemiz giysiyi hâlâ giydiği konusunda yemin edebilirim ... Lenin, tıpkı eskisi gibi davranıyor ve konuşuyordu.» ⁽³⁰⁾

En katı öz disiplin Lenin'in tüm yaşamı boyunca ve her işinde öylesine organik bir öge olmuştur ki, insanlar bunun farkına varmamaya ve bunu veri olarak kabul etmeye başlamışlardır. Lenin'in günlük yaşama yaklaşımındaki kişisel alçak gönüllülüğü, onun her gün rasladığı insanlardan farklı olmamak yolundaki sürekli kuralı konusunda çok şey söylenmiş ve yazılmıştır. Bir binaya girerken, nöbetçinin ilk direktifinde hemen kartını

⁽²⁵⁾ Yelena Drabkina, Kara peksimet, Moskova 1970, s. 131–132 (Rusça).

⁽²⁶⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 113.

⁽²⁷⁾ Agy, c. 39, s. 307.

⁽²⁸⁾ Agy, c. 50, s. 63.

⁽²⁹⁾ Gleb Krjijinovski, «Devrimci ve Düşünür», Moskova 1969, s. 24 (Rusça).

⁽³⁰⁾ Lenin üzerine anılar, c. 5, s. 9.

gösterirdi. Sovnarkom'un İdari İşler Dairesi başkanına gönderdiği bir notta şöyle demiştir: «Kendi kütüphanem için parayı kendim ödüyorum . . . Sovnarkom'un kütüphanesi idaresi ise başka bir şeydir.»⁽³¹⁾ Bu, yine alçak gönüllülük müdür? Bir keresinde Sovnarkom Başkanı olarak aylığının resmi karar olmadan artırılması nedeniyle ağır bir azarlamada bulunmuştu. Şöförü olan S. K. Gil'in Moskova'da giderken hiçbir trafik kuralını çiğnememesini isterken şuna dikkat çekmiştir: «Summon Gil'i önce (hafif) ikaz edin ve uyarın . . . Bir kez daha olursa, işi kötü olacaktır.»⁽³²⁾ Yine sadece alçakgönüllülük mü?

Hepimizin amaçladığı bu özellik, elbette, Lenin'in tüm eylemlerinde de davranışlarında bulunabilir. Fakat biz onun her durumda gösterdiği alçak gönüllülüğe saygı gösterirken, bu onun eşit derecede önemli bir başka özelliğini, onun kararlılığını ve sıkı öz kontrolünü gözlemleyecek midir? Kartını göstermek, kitapları için para ödemek, kendisinin yararlanacağı resmi olmayan bir kararı kaldırmak gibi davranışların alçak gönüllülüğten başka bir şey olmadığını sanmak, komünistin moral normlarına karşı bir kişinin resmi bir göreve gelmesi ve bir mevki sahibi olmasından sonra genel geçerli normlara bağlı bulunmadığını, onun bu normlara uymasının da yalnızca alçakgönüllülük olarak ele alınması gerektiği anlamına gelir. Yukarıda aktarılan her bir olay Lenin'in düzene milim ayrılmadan nasıl uyulmasını istediğini, yasanın birisi için de herkes için de bağlayıcı olduğuna nasıl inandığını ortaya koymaktadır.

DAMLAYA DAMLAYA GÖL OLUR

Bir gün Sovnarkom toplantısına katılan ekonomik kurulun başkanı, kil çıkarımında çalışan işçiler için geçici barakaların yapımı için fonların onaylanmasını istemişti. Tahminler, bir ev için 4 bin ruble gideceği yolundaydı. Fakat Maliye Halk Komiserliği'nden birisi itiraz ediyor ve 4 bin rublenin çok olduğunu, 2 bin rublenin yeteceğini söylüyordu. Her ikisi de görüşlerini ortaya koyarken, Lenin onlara kağıdın üzerine yazdığı bir notla önce birinciye, «böylesi evler daha önce yaptın mı? 4 bin ruble gerekli olduğundan emin misin?» diye sordu. Aynı kağıt üzerinde gelen yanıt şöyleydi: «Elbette yaptım.» İkinci kağıt, ikinci adama, maliyeden olana gitti. «Şimdiye kadar hiç ev yaptın mı?» Adam omuzlarını silkti, çünkü henüz tek bir ev yapmamıştı.

Tartışma bittiğinde Lenin sorusunu, bu kez herkesin duyacağı biçimde yeniden ortaya attı: «Taraflar şimdiye dek böylesi evlerden yapmış mıdır? Evet mi hayır mı?» Birinci, «evet» yanıtını verdi, ikinci «hayır» dedi. Lenin konuyu oylamaya sunarken, şunu söyledi:

«İki öneri var. Birincinin sahibi, ki deneyim sahibidir, bir ev için 4 bin

⁽³¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 51, s. 112.

⁽³²⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 51, s. 180.

ruble gerektiğini, böylesi bir deneyimi olmayan ikincinin sahibi ise yalnızca 2 bin ruble verilmesi gerektiğini savunuyor.»⁽³³⁾

Sovnarkom üyeleri doğal olarak birinci öneriyi desteklediler, onların yerinde kim olsaydı, öyle yapardı.

Bu olay, kanımca, Lenin'in devlet adamlığının her konunun ana hal-kasını yakalamasında ortaya çıktığını gösteriyor. O, şartlı konuşanların, yalvarıp yakaranların gülünçlüğüne ortaya koymuştur. Lenin'e göre, eğer bir görüşünde ısrar ediyorsan, çok iyi, ekonomik temelini göster ve en önemlisi bunun emekçi halka gerçek yararını ortaya koy, gerisi önemli değildir.

Bir keresinde Lenin şöyle demiştir: «Küçük fakat önemli bir konuda ortaya çıkan ihmalkârlık»⁽³⁴⁾. Telefon sistemindeki kötü iş nedeniyle kızar, ya da asansörlerin çalışmasından sorumlu birisini hesap vermesi için yanına çağırırdı: «Bu, olağanüstü büyük bir rezalettir. Merdivenleri tırmanmanın kalplerine zarar verdiği insanlar var.»⁽³⁵⁾ En küçük bir şey bile, insanları etkiliyorsa, zararlıdır. Nadejda Krupskaya'ya göre Lenin, «ayrıntılara önem vermenin gerekliliğine ve ancak bunlara verilen dikkatin Sovyet aygıtını demokratik, biçimsel bakımdan değil, proleter bakımdan demokratik kılacağına inanırdı».⁽³⁶⁾ Bu sözler Lenin'in çalışma tarzının sosyal yönelimini ve politik özünü ortaya koymaktadır.

Lenin'in «ayrıntı»lara, «önemsiz şeylere» her zaman «sözümüne ayrıntılar» denilen şeylere gösterdiği dikkat konusunda çok şeyler yazılmıştır. Bu alıntılar nereden kaynaklanmaktadır? Bunların çoğunluğu burjuva bürokratik yönetimden kaynaklanmaktadır. Ne ki Lenin, sınıfsal konumunda insanlara yöneliyordu, bunda yönetimi «üstün amaçlarından» alıkoyan bir araç, bir ayrıntı göremezdi.

«Sovyet yönetimi aygıtı kesin, düzenli, dakik ve hızlı çalışmalıdır. Herhangi bir ihmal, yalnızca bireylerin çıkarlarına zarar vermekle kalmaz, aynı zamanda tüm yöneticilik işi hayali ve düşsel bir hal alır.»⁽³⁷⁾ İşte görevimiz budur: Kesin, düzenli, dakik ve hızlı çalışmak. Fakat Lenin'in tüm karar alma ve çalışma tarzı insanlara saygıya dayanırdı, onun kendi tutumu tüm çalışanlar için örnekti.

ABD komünistlerinden Albert Rhys Williams, Lenin'in Kremlin'deki çalışma odasının dünyanın en büyük kabul odası olduğunu söylemiştir. Williams, aynı zamanda Lenin'in kabul saatini geçirdiği ender zamanlara da tanık olmuştur. Kabul odasının önünde uzun bir süreden beri bekleyen büyük bir kalabalık vardı. Nihayet kapı açıldığında bekleyenler

⁽³³⁾ Lenin üzerine anılar, c. 4, s. 53.

⁽³⁴⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 51, s. 137.

⁽³⁵⁾ Agy, c. 53, s. 205.

⁽³⁶⁾ Lenin üzerine anılar, c. 1, s. 579.

⁽³⁷⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 54, s. 101.

hayrete düştüler. Çünkü içerden ne bir diplomat, ne de yüksek rütbeli birisi çıkmıştı. Koyun postuyla, ayağında mesiyle bıyıklı bir köylüydü dışarı çıkan. O zamanlar Sovyet Rusya için tipik olan bir yoksul köylü yani. Williams odasına girdiğinde Lenin şunları söylemişti: «Lütfen beni affedin. Bu Tambov bölgesinden bir köylüdür ve ben onun elektrifikasyon, kooperatifler ve ekonomik politika konusundaki görüşlerini öğrenmek istedim. Bana öyle ilginç şeyler anlattı ki, zamanın nasıl geçtiğini farakedemedim.»⁽³⁸⁾

12 Aralık 1922, Lenin'in son çalışma günüydü. O zaman hiç kimse bu günün Lenin'in Kremlin'deki çalışma odasındaki son günü olduğunu bilmiyordu. Sağlığı giderek kötüleşiyordu, fakat o zamana kadar yaptığı her şeyi yine eskisi gibi dakikası dakikasına yerine getiriyordu. Bir gün önce İtalyan sosyalisti Constantino Lazzari'ye Fransızca bir mektup yazmış ve İtalya'daki tüm devrimcilerin birleştirilmesi gerekliliğinden söz etmişti. Son çalışma gününün akşamı, Lenin mektubun güvenilir bir yoldaş eliyle gönderilmesini istedi. Ve daha sonra da bunun yapıp yapılmadığını kontrol etmiştir.⁽³⁹⁾

HERKESİN SORUMLULUĞU

Lenin yaşamının son günlerinde yazdıkları son makalelerinde şunu belirtir: «Pratik yarar, benim için her zaman önemli olmuştur.»⁽⁴⁰⁾ Gerçekten de o, her şeyde ve özellikle de kılı kırk yarmasında, titizlikte her zaman somut olmuştur: «En önemli olan, kişisel sorumluluğu güvence altına almaktır»⁽⁴¹⁾. O, «belirli, açıkça ve kesinlikle tanımlanmış işlev ve pratik görevlerin yerine getirilmesi için bir Sovyette görev alan her bir kişinin sorumluluğunun kesinlikle tanımlanması»nın⁽⁴²⁾ mutlaka gerekli olduğuna inanırdı.

Fakat görevlerin dağılımı ne denli kesinlikle birbirinden ayrılmış ve buyrultular ne denli ayrıntılı olursa olsun, kayıtsız olmayan biri için, «birşey olacağı»ndan endişe duymayan ama kendisine verilen görevi yeteneklerini en iyi kullanarak yerine getirmeye çalışan biri için sorumluluk kavramını hakkıyla yerine getirmek mümkün olabilir mi? Kapitalist ülkelerde emekçilerin savaşımının sayısız biçimi arasında kurala göre çalışma grevleri de vardır. Herkes işinin başındadır, satırına dek kuralları yerine getirerek çalışır, ama yaptığı işe yüreğini ve kafasını katmaz. Sonuç olarak, demiryolları tarifeleri birbirine girer, elektrik ve su verilmesinde hatalar olur, vb.

Lenin'in biçimsel olmayan sorumluluk tanımlaması nedir ve o bundan

⁽³⁸⁾ Albert Rhys Williams, «Lenin ve Ekim Devrimi», Moskova 1966, s. 69.

⁽³⁹⁾ Bak, V. I. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 45, s. 470.

⁽⁴⁰⁾ Agy, c. 45, s. 374.

⁽⁴¹⁾ Agy, c. 53, s. 301.

⁽⁴²⁾ Agy, c. 37, s. 365.

ne anlardı? Bunu ortaya koyan bir olayı aktaralım. 13 Eylül 1921'de «Izvestiya»da «Yoksul Milyonerler» başlığı altında bir yazı çıktı. Moskova'nın Simonovskaya mahallesinde binlerce ton renkli maden, yüksek kaliteli demir ve araç-gereç açıkta duruyordu. Lenin, bu konuda açıklama istemiş ve bir dizi daireye soru genelgeleri göndermişti: «Dikkatinizi olaya çekiyorum» ⁽⁴³⁾. Adım adım, bu olaydan sorumlu olanları aradı. Devlet Depoları Merkezi Yönetiminin başı, bu konuda hiçbir sorumluluk alamayacağını, çünkü konunun «daha önce on kez sonuna dek irdelendiğinin ortaya çıktığı»nı belirtmesi üzerine Lenin ona şunları yazdı: «Konuyu daha önce on kez sonuna dek irdeledim» diye yazmışsınız. Fakat sorunun özü, konuyu bir kez bile sonuna dek irdelediğinizin ,ortaya çıkmadığı'dır». ⁽⁴⁴⁾ Lenin için bir konuyu sonuna dek irdelemek ne anlama gelirdi? Ona göre bu dairenin başkanı sorumluluğu üzerinden atamazdı, çünkü «çaresizlik içinde işin ucunu bırakmış, savaştanmış, savaşımın tüm olanaklarından yararlanmamış»tı. ⁽⁴⁵⁾

Lenin, komünist yöneticinin yanlısını işte tam da burada buluyordu: Elinde olan tüm olanakları kullanmayı başaramamak, yapabileceği herşeyi sonuna dek yapmamak. Fakat Lenin, birisine yüksek düzeyde sorumluluk duygusunu aşılamak için yalnızca herkesten isteklerde bulunmanın yetmeyeceğini, bunun aynı zamanda yararlı girişimlerin de destek göreceğine inandırma ile sağlanacağını savunurdu. O günlerde bile Lenin, olumlu eleştiri olanağını haksız yere suçlayanlara karşı sert bir tutum almıştır. Sorumluluk duygusunda ısrar eden, kulak kabartmalıdır. Lenin, depo sorumlusunun tutumunun yanlış olduğuna inanıyordu. Yine de ondan hemen hesap istemek yerine, ona uzun bir mektup yazmak için gerekli zamanı bulmayı yeğledi.

Lenin'in yöneticiliği konusunda pek çok şey söylenebilir, fakat onun özü, yığınlara doğrudan sesleniştir ve bu Ekim Devrimi'nin ilk günlerinden itibaren yapılmıştır.

Eski yönetim aygıtının parçalandığı, yenisinin ise oluşmakta olduğu dev bir ülkede yönetimin nasıl sağlandığını gözönüne getirmek hayli zordur. Üstelik fabrika sahipleri, hisse senedi ortakları ve yönetim kurulu başkanları da hâlâ varlıklarını sürdürüyorlardı. Sovnarkom'un daha ilk toplantısında Lenin «İşçi Kontrolünün Kurallar Taslağı»nı sunmuştur. «Üretim, depolama, tüketim ve satışta işçi kontrolü . . . tüm sanayi, ticaret, bankacılık, tarım ve öteki işletmelerde uygulanmalıdır.» ⁽⁴⁶⁾ Eski sistem yıkılmıştı. İşçiyi yönetenler şimdi işçiye tabi olmak zorundaydı.

Smolni'ye köylü temsilcileri geliyor ve toprak ağalarının topraklarını

⁽⁴³⁾ Agy, c. 53, s. 196.

⁽⁴⁴⁾ Agy, c. 53, s. 217.

⁽⁴⁵⁾ Agy, c. 53, s. 217.

⁽⁴⁶⁾ Agy, c. 35, s. 30.

işleyip işleyemeyeceklerini soruyordu. Köylüler, söze inanmak alışkanlığından yoksundurlar. Toprak Buyruktusu gazetelerde çıkmıştı ama onlar bunu doğrudan kendilerine hitap eden kağıt olarak kabul etmiyorlardı. «Köylülerin sorunlarına yanıt» adlı makalesinde Lenin şöyle dedi: «Halk Komiserleri Konseyi köylülere yerel düzeylerde tüm erki ele almaya çağırıyor.»⁽⁴⁷⁾ Toprak dağıtma, köylülere kalan bir şeydi. Lenin'in «yanıtı» tüm hükümet belgeleri gibi daktiloyla yazılmış, damgalanmış ve mühürlenmişti, ve Smolni'ye Lenin'i görmeye gelen her köylüye veriliyordu.

Sovyet hükümeti, Barış Buyruktusu'nu yayınladı. Ama eski ordu hâlâ varlığını koruyordu, erler subayların emrindeydi. Almanya ile barış antlaşması ne zaman imzalanacaktı? 9 Kasımın erken saatlerinde Lenin Novaya Gollandia'ya (Petrograd'daki deniz telsiz istasyonuna) gitti ve devrimci kara ordusu ile devrimci donanmanın tüm erlerine şöyle seslendi : «Askerler, barış davası sizin ellerinizdedir.»⁽⁴⁸⁾ Askerler, kendi temsilcilerini seçme ve düşmanla askersel görüşmeler yapma hakkına sahip olduklarını öğrendiler. Askerlere görüşme yapma hakkı tanınmıştı. Eski ordu, içerden yıkılmıştı.

Bir bolşevik devrimci olan Vladimir Nevski şunları yazmıştır: «Bugün ... savaşıma katılmamış olanlar Smolni'yi, fabrikaları, örgüt binalarını ve kışaları dolduran kalabalıkları, evrensel kaosu ve kargaşayı kavrayamazlar. Düzen getiren ve bu dalgalı denize örgütlenmeyi aşılayan gerçekten güçlü bir erk sanki bir anda ortaya çıkmıştı. Bu insanlar, sorunun ana halkasını, yani bizim, devrimci proletaryanın partisinin, milyonlarca emekçinin kafasında olanı dile getirdiğimizi kavrayamıyordu ... Ama her işçi, her asker, tüm emekçi halk, bizim kendimiz için, kendi dar bencil çıkarlarımız için, onlarca milyon açlık çekerken, kendi yiyecek ve içeceğimiz için çalışmadığımızı görüyor ve kavıyordu. Bize itaat ettiler ve bizi izlediler. Onları mahkemelerle, işkence ve sürgünle tehdit ettiğimiz için değil, tutukevlerine, işkencelere ve sürgünlere son vermek için yığınlar tarafından öne çıkartıldığımızı bildikleri için.»⁽⁴⁹⁾

Tüm bu olup bitenleri düşünün ve gözlerinizin önüne getirmeye çalışın. Ya da binlerce, milyonlarca kadın ve erkeğin Sovyet erkinin ilk günlerinde kendilerini devleti yönetmekle karşı karşıya bulduklarını düşünün. Düşmanlarımızın «antidemokratik» doğa diyerek uzun bir süreden beri üzerinde konuştukları tam da budur.

Lenin Smolni'de olsun, Kremlin'de olsun işçilerle, köylülerle ve askerlerle konuşurken, sürekli şunu söylerdi: «Yoldaş, senin gücüne inanıyorum.» Tarih, bu beklentinin doğruluğunu kanıtlamıştır.

⁽⁴⁷⁾ Agy, c. 35, s. 69.

⁽⁴⁸⁾ Agy, c. 35, s. 82.

⁽⁴⁹⁾ Lenin, 1917 Ekimi, c. 2, Moskova 1977, s. 276–277 (Rusça).

Toplumsal ilerlemenin vazgeçilmez koşulu

Athos Fava
Arjantin Komünist Partisi
Genel Sekreteri

Marksizm-Leninizm, bize gelişmeleri diyalektik bütünlüğü ve karşılıklı ilişkileri içinde çözümlemeyi öğretir. Diktatörlüğün yıkılmasından sonra şimdi Arjantin'de varolan durumu değerlendirebilmek ve Arjantin komünistlerinin ivedi görevlerini tanımlayabilmek için, dünyada güçler dengisini ve vahim bir biçimde kötüleşmesinden Reagan yönetiminin sorumlu olduğu uluslararası durumu gözönüne almak gerekiyor.

ABD'nin Grenada'ya dalması, halkı kendi yazgısını kendi belirleme egemen hakkını kullanmaya koyulan bu miniminnacık adayı işgali, Washington'un politikasının gerici içyüzünü bir kez daha ortaya koydu, bu politikanın özünün şiddete dayandığını gösterdi. Böylece, aynı zamanda, ABD'nin her şeyi göze alarak ve her aracı kullanarak, kıtamızda oynamak istediği rolü de apaçık ortaya koydu. Bu durumda, Arjantin'de istikrarlı bir demokrasinin kurulmasıyla, Latin Amerika ve tüm gezegenimizde barış için savaşım arasında kopmaz bir bağ olduğu ortaya çıkıyor. Her iki amacın da, yığınların savaşkan çabaları olmadan elde edilemeyeceği besbellidir.

BİR SÜRECİN İKİ YANI

Ekonomik ve toplumsal sistemlerine bakılmaksızın, bütün insanlığın ve her bir ulusun geleceği ve halk egemenliğini, toplumsal ilerlemeyi pekiştirme, geliştirme, derinleştirme olanakları, Birleşik Amerika ve Avrupa'da, aynı zamanda Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerinde ortaya çıkmakta olan Reagan karşıtı geniş cephenin uyumlu eylemlerine bağlıdır. Bu cephenin görevi, silahlanma yarışını gemlemek, ABD emperyalizminin bile bile durumu alevlendirmesini, gerilim ocakları yaratmasını önlemek, Ortadoğu'da, Afrika'nın güneyinde, Orta Amerika'da savaşlar başlatmasına engel olmaktır.

ABD egemen sınıfının, öteki emperyalist güçlerin en saldırgan ve gerici öğeleri, denetimlerini kurmak için bütün dünyaya göz dikmişlerdir. Bu amaçla, onlar antikomünist şantajlara başvuruyor, «Sovyet tehdidi» uydurmasıyla halklara boyun eğdirmeye çabalyorlar. Beyaz Saray ile onun NATO'lu bağlaşıklarının Sovyetler Birliği'nin bir dizi barış önerisini, bu önerilerden bir tekini bile kabul etmemeleri, insanlığı olağanüstü tehlikelerle karşı karşıya getiriyor. Birleşik Amerika, halkların iradesine, dünya kamuoyuna, hatta kendi ülkesindeki etkili çevrelerin görüşlerine karşı çıkarak, Batı Avrupa'ya orta menzilli nükleer füzeler yerleştirmeye baş-

ladı. Bu füzeler, ilk vuruş silahlarıdır. Bu, uluslararası durumun olağanüstü ölçüde ciddi bir etmenidir. Çünkü bu koşullarda, bir kaza bile dünyayı toptan bir yıkımın eşiğine getirebilir. Reagan ve onun NATO'lu ortaklarının bu girişimleri, Hitlercilerin sorumsuz kumarbazlığını andırıyor.

Sovyetler Birliği, hep yapıcı barış önerileriyle öne çıktı ve nükleer silahlara ilk olarak başvurmayacağını ilan etti. ABD ise kendi payına, Cenevre'deki orta menzilli nükleer silahlar konusunda süren görüşmeleri torpilledi. Böylece sosyalizmin kazanımlarını korumak için Sovyetler Birliği'ni savunma niteliğinde karşı önlemler almak zorunda bıraktı. Eğer emperyalizm askersel üstünlük kazanır ve sosyalist dünyaya karşı ani, sürpriz bir saldırı başlatma güdüsü içine girerse, bunun kaçınılmaz olarak evrensel bir nükleer yıkıma dönüşmesiyle tehdit altına girebilecek olan gezegenimizdeki yaşama hakkını Lenin'in anayurdu uyguladığı politikalarla koruyor.

Demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için savaşımın, barış için savaşımın, emperyalizmin nükleer savaş planlarını yarı yolda kesmek ve mümkün olan en geniş savaş karşıtı hareketi oluşturmaktan ayrılmaya-acağı vurgulanmalıdır.

Dünyanın karşı karşıya bulunduğu nükleer savaş tehlikesi tüm komünist hareketin eylemlerinin temelinde duran amaçları yeniden değerlendirmesini zorunlu kılıyor. Burada önemli olan, bu tehlikenin kaynağı olan emperyalist güçlerin içyüzünü açığa vurmak, tarih, emperyalizmi silip süpürmeden termonükleer savaş tehlikesini ortadan kaldırmaktır.

Sovyetler Birliği'nin tutumu, en tutarlı hümanizm ilkelerine dayanıyor. İnsanlığın toptan yokolması tehlikesi varken, işçi sınıfının tarihsel öz görevi sözkonusu olunca, onun varolma, kendi yaşama hakkını savunma görevinin önceliğini yadsımak, hiç de gerçekçi sayılamaz.

Bu, tümüyle bizim ülkemiz için de geçerlidir. Arjantin'de demokrasi- nin geleceği, dahası, ciddi sosyal-ekonomik güçlükleri kavrama ve bunların üstesinden gelme, barışçıl, bağımsız bir dış politikadan ayrılmaz. Aslında, Arjantinlilerin bir ulus olarak yazgısı, değişik sosyal-politik sistemlere bağlı ülkelerin barış içinde yanyana yaşaması ve barış ilkelerine uyulmasına, ülkelerin içişlerine karışılmamasına bağlıdır.

Güney Atlantik'te nükleer silah yarışının yoğunlaşması, Malvinas'taki askeri üssün, burada NATO nükleer denizaltılarının varlığıyla, Batı Avrupa'ya Amerikan füzelerinin yerleştirilmesiyle daha da hız kazanıyor. Güney Afrika'daki ırkçı rejim, Güney Atlantik'te emperyalizmin saldırgan, vurucu bir gücü durumuna geldi.

Bu olayların bir teki bile, bir raslantı sonucu değildir. Washington'un körüklediği şimdiki savaş histerisi, eşine raslanmadık bir tepeden bakı-

cılıkla Santa Fee belgesi (1) denen belgede ortaya konulan ve 'Latin Amerika için tegahlanan politikanın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu belge, Reagan'ı Beyaz Saray'a yerleştiren seçimlerden altı ay önce kaleme alınmıştır. Bu apaçık santaj ve saldırı senaryosu, Grenada ve Nikaragua'nın işgalini, Küba'ya karşı kışkırtmaları ve kuşatmayı, Karayipleri ABD'nin «güvenli bir arka bahçesi»ne dönüştürecek başka adımların atılmasını, Güney Konisi cumhuriyetlerini denetim altına alma ihtiraslarını körüklemeyi öngörüyor. Bu belgede, Grenada açıklarındaki derin sular boyunca büyük yük gemileri ve tankerler için bir geçit yerinin açık tutulması, Malvinas, Beagle Boğazı ve Antartika'daki üslerden üç okyanusun kontrolünü elde etme vurgulandı.

Arjantin'de daha anayasal hükümet iş başına geçer geçmez, iletişim araçları, tıpkı Santa Fee belgesinin ruhuna uygun bir Amerikan baskısından sözletmeye başladılar. Reagan yönetimi, seçimleri kazanan Radikal Yurttaşlar Birliği'nin « dengeli » bir politika izlemesi için baskıda bulunuyor. Başka bir deyişle, Orta Amerika'da ABD'nin saldırgan eylemlerini desteklemesini, «Malvinas'lıktan arınma»nın gerçekleştirilmesini, yani Malvinas adalarına İngiliz-Amerikan saldırısı sırasında halkın gösterdiği ulusal yurtseverliğin ve sömürgeciliğe karşıtlığın budanmasını, kolunun, kanadının kesilmesini istiyor. Bunun karşılığında da, durumu kötüleşen birine oksijen verirmiş gibi, sonunda dış borçları ödeme koşullarını kolaylaştırmaya gelip dayanacak olan kimi ekonomik horoz şekelleri vad ediliyor.

Orta Amerika konusunda Arjantin hükümetinin tutumunun, Washington'un bundan sonraki hareketlerini görmeyi mümkün kılacak bir turnosol kağıdı durumuna gelmesinde şaşılacak bir şey yok. Bu bağlamda, yeni hükümet iş başına geldiğinde, Başkan Raul Alfonsin'in konuşmalarının hakkını vermek önem taşıyor. Alfonsin, Birleşik Amerika'nın bölgedeki davranışlarını değiştirmesi gerektiğini söyledi. İçişlerine karışmama ilkesine ve Contadora Grubu'nun girişimlerine tam destek taahhüdünde bulundu. (2)

Şimdi erkte olan radikallerin vaatlerini yerine getirmeleri, Orta Amerika'daki durum konusunda söyledikleri gibi hareket etmeleri, silahlanma yarışına seçenек olarak yumuşamayı görmeleri, bağlantısızlar hareketine sevgi besleme ve ideolojik çoğulculuk temelinde bağımsız bir dış politika izlemelerini Washington'un engellemeye çabalayacağı besbellidir.

Bu etmenlerin ışığında, bu alanda yeni Arjantin yönetiminin görüşleriyle Arjantin Komünist Partisi'nin programının pekçok noktada çakıştı-

(1) Bu belge Rodney Arismendi'nin «Bir kez Daha Toptan Çılgınlık» başlıklı yazısında ayrıntılarıyla ele alındı. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1981, Sayı 7. (Not Red.)

(2) Bu grup, Venezüella, Kolombiya, Meksika ve Panama'dan oluşuyor ve Orta Amerika'daki durumun politik çözümünü istiyor. (Not Red.)

ğını belirtmek önemli olacaktır. Bu görüşler, Peronizmin kavramlarına, Multipartidaria'da ⁽³⁾ yer alan partiler de dahil, politik partilerin çoğunluğuna da yakın görüşlerdir. Bu, elbette, halkımızın barış istemini, ulusal çıkarları koruma kararlılığını yansıtan bağımsız dış politika çizgisi izlemeye de yardımcı olacaktır. Savaş karşıtı savaşım ve Nikaragua, Küba ve öteki Latin Amerika ülkelerine Amerikan müdahalesine karşı eylemler, Arjantin halkının kalıcı bir demokrasi için çıkışlarıyla birleşiyor. Emperyalizm, tam da istikarı bozma araçlarıyla ülkemizi kendi evrensel startejisinin yürüngesinde tutabilmek için, demokrasiye yeni bir darbe vurmaya planlıyor.

1976–1982 yılları arasındaki deneyim, kıtamızdaki gelişmelerin muhtemel doğrultusunu hesaplamamıza olanak sağlıyor. Arjantin'in boynundaki bağımlılık ilmiğini daha da sıkıya çabalayanların öngörü ve tahminlerinin tersine, Arjantin'in emperyalizmle çelişkileri daha da arttı. Dahası, Arjantin, Bolivya, Uruguay, Şili kardeş partiler temsilcilerinin 1983 toplantısındaki bildirilerinde de belirtildiği gibi, tüm Latin Amerika, «ulusal ve sosyal kurtuluş yolunda ilerleyerek, demokrasi ve halkların gerçek egemenliği için savaşımı süreci»nden geçiyor. ⁽⁴⁾ Bu toplantıda, şu da belirtildi: «Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin, bağlantısızlar hareketinin, dünya komünist hareketinin, pekçok sosyalist ve sosyal demokrat partinin, öteki demokratik, barış yanlısı ve antiemperyalist güçlerin, Avrupa'daki savaş karşıtı hareketin, Birleşik Amerika'daki ve tüm dünyadaki güçlerin Reagan ve ABD emperyalizminin çılgınca, insanlık düşmanı planlarını uygulamasını önlemek için yürütülen çabalarla halkımızın girişimlerini birleştirmeyi kutsal görev sayarız.» ⁽⁵⁾

Batı yarımküresinde 1980'li yılların başlarında Nikaragua'da Sandinist devrimin etkisine, El Salvador ve Guatemala halklarının yiğit kurtuluş savaşımına, geçen on yılda emperyalizm ve gericiliğin askersel rejimleri dayattığı Güney Amerika ülkelerinde politik güçler ve sendikaların da aynı anda hareketlenmesine tanık olundu.

Bolivya ve Arjantin'de halkın seçtiği demokratik hükümetlerin erke gelmesi, Peru'da ilerici ve sol güçlerin başarıları, Venezüella'daki son seçimler, Kolombiya'daki yeni durum, Şili ve Uruguay'da işçi sınıfının belli başlı rol oynadığı savaşkan ve yığınsal halk hareketlerinin hızla kabarması, Paraguay'da muhalefetin gelişmesi, Brezilya'da diktatörlük karşıtı sürecin yolılması, Güney Amerika'da değişikliklerin başladığının kanıtıdır.

Dünyadaki durum, Latin Amerika kıtasındaki ve Arjantin'deki durum,

⁽³⁾ Bu çok parti birliği 1981 yılında kuruldu ve Radikal Yurttaşlar Birliği, Adalet Partisi, Bütünleşme ve Gelişme Hareketi, Hristiyan Demokrat Federasyon ve Boyun Eğmez Parti'den oluşuyor (Not Red.)

⁽⁴⁾ Qué pasa, Buenos Aires, 30 Kasım 1983, s. 3.

⁽⁵⁾ Agy.

şimdi emperyalist karışmaya karşı güçlü bir kampanyayla birlikte çok kısa bir zamanda geniş bir savaş karşıtı taarruza geçme konusunda daha önce görülmedik olanak ve koşulların varlığını gösteriyor. Güney Atlantik, nükleer silahsız bir barış bölgesine dönüştürülmelidir. Bunun koşulu, Malvinas «kale-sinin (Malvinas adalarında NATO'nun kullandığı İngiliz askeri üssünün – Not Red.) sökülüp atılması, Arjantin ile Şili arasında Beagle Boğazı konusundaki sınır anlaşmazlığının adil bir çözüme kavuşturulmasıdır. Alaşağı edilen askersel diktatörlüğün politikasının yarattığı acıların içinden çıkıp gelen ivedi ulusal sorunları çözmek için yanıp tutuşan Arjantin halkının yakıcı istemleri işte bunlardır.

Arjantin komünistleri, görevleri ne olursa olsun, şimdiki durumda hepimize ve tek tek her birimize düşen sorumluluğun bilincindedirler. Kendini barışa adayan savaşçılar olarak biz, halkımızın bu istem ve özlemlerini geniş ve örgütlü bir harekete dönüştürmek için elimizden geleni yapmak zorundayız. Özgül eylemleri barış savaşımına sıkı sıkıya bağlanmayan tek bir sendika, tek bir köylü örgütü, tek bir öğrenci, kültür, meslek kadını ya da başka kuruluşun kalmaması, bizim amacımız olmalıdır.

ABD emperyalizmi ve onun NATO'lu bağlaşıklarının serüverci politikasına karşı toptan bir barış taarruzu için koşullar, görülüyor ki, vardır. Yığınların yükselen eylemleriyle ortaya çıkacak bu değişikliklerin yönü, elbette, savaş karşıtı eylemleri ve demokratik kazanımları savunma çabalarını içerecek, Amerikan emperyalizmi ve onun ajanlarının ülkemizdeki istikrarı bozucu, bozguncu entrikalarını yarı yolda kesecektir.

DİKTATÖRLÜK YIKILDI, SAVAŞIM SÜRÜYOR

Arjantin siyasal yaşamı, Anayasal kurumların onarılması ve demokratik bir hükümetin erke gelmesiyle başlayan yeni bir aşamaya girdi.

Arkamızda, yaklaşık sekiz yıl süren zalim bir diktatörlüğün geride bıraktığı pekçok ciddi sorun var. Ülke, istikrarlı bir gelişme için gerçek olanaklara sahip, aynı zamanda pekçok tehlikeyle de yüzyüze. Olayların bundan sonraki gelişmesi, halkımızın bunlara ne ölçüde aktif katılacağına, insanlığı nükleer bir yıkımdan kurtarmak, ekonomik ve politik hakları için savaşımındaki çabalarına bağlı olacaktır.

Mart 1976'da Arjantin'de aşırı gericilerin tezgahladığı darbeyi ideolojik bakımdan haklı göstermek için öne sürülen iddia, dünyanın ilan edilmemiş bir «üçüncü dünya savaşı» içinde olduğuydu. «İdeolojik sınırlar» teorisi ve «ulusal güvenlik» doktriniyle birlikte ele alındığında bu iddia, iç ve dış politika arasında ne denli sıkı bir bağ olduğunu gösteriyor. Bir yandan oligarşi ile büyük sermayenin çıkarlarının öte yandan silahlanma yarışını Latin Amerika ve dünyanın öteki yerlerinde gerilim odakları yaratılmasını körükleyen Amerikan tekellerinin çıkarlarının içiçe geçmesi önceden hazırlanan bir senaryoya uygun olarak baskıcı bir dik-

tatörlüğün payandası oldu. Arjantin'in militaristleştirilmesine de bu yol açtı.

Yaratıcıları ve yerine getiricileri tarafından «ulusal çapta yeniden örgütlenme süreci» denen bu senaryonun amacı bizi Birleşik Amerika'ya daha çok bağımlı kılmak, Arjantin'in emperyalizmin «yaşamsal çıkarları»na ve dünya ölçüsündeki stratejisine hizmet etmesini sağlamaktı. Ama Güney Atlantik'teki savaş, bu hesapların ne denli geçersiz olduğunu ortaya koydu. Gericiliğin peşinde koştuğu amaçlar, ülkenin karşı karşıya geldiği görevlerle çatışma içindeydi. Bu çatışma, herkesin gördüğü gibi, hızla büyüdü. Düşmanımız kim, dostumuz kim, açığa çıktı.

Şimdiki demokrasinin pekiştirilmesi aşamasının sonuç ve amaçlarını değerlendirebilmek için, sökülüp atılmasına Arjantin Komünist Partisi ile Komünist Gençlik Federasyonu'nun elle tutulur ve yığıtçe bir katkı yaptığı diktatörlüğe karşı savaşımın belli başlı derslerini analiz etmemiz gerekiyor.

Doğru bir politika izlediğimiz ve halkla bağlarımızı yitirmediklerimiz için ağır darbelerin üstesinden gelmeyi başarabildik. Emperyalist gericilik, Arjantin Komünist Partisi'ni çökertme, halka bağlı, işçi sınıfı ve Marksizm-Leninizm'e kendini adanmış partinin en değerli bileşenlerinden birine, binlerce aktiviste (enternasyonalist ve ateşli yurtsever) ana darbeyi vurup, parti yönetimini taban örgütlerinden yalıtılma yollarını aradı.

Arjantin halkı, 1969–1975 arasında yığın hareketindeki zayıflık ve gerilemenin askersel darbeyi olanaklı kıldığını unutmadı. Bu gerileme, burjuva-reformist yöneticilerin tutarsızlığı sonucu ortaya çıktı. Gerçek bir demokrasiye doğru ilerlemenin ancak net bir programa sahip olunursa, eğer bunun nasıl gerçekleştirileceği bilinirse, tepede ve tabanda sıkı sıkıya bir birlik politikası izlenirse ve yetenekli ve kararlı bir yönetime sahip olunursa mümkün olacağını daha o zaman pekçok insan görebiliyordu.

Bu gereklilikler, bugün de geçerliliğini koruyor. Kökleri bağımlılık, latifundizm (büyük çiftlikçilik) ve işbirlikçi büyük sermayede yatan sallantılılık, hâlâ ülkenin bütün bir ekonomik ve sosyal yapısının her yanına yayılmış durumdadır.

Karşılıklı birbirini tamamlayan üç etmenin diktatörlüğün çözülmesi ve yıkılmasına katkıda bulunduğu belirtilmelidir. Bu üç etmen; rejime karşı halkın savaşımı, baskı ve bağımlılığa dayalı modeli daha öte korumanın olanaksızlığı ve son olarak, Malvinas savaşı ve bu savaşın sonuçlarının çirliçiplak ortaya koyduğu çelişkilerdir.

Eylemlerini felce uğratmak ve yığın örgütlerini çökertmek amacıyla, rejimin işçi sınıfı ve tüm halka karşı tırmandırdığı saldırıya karşın, emekçiler üstünlüğü sağlamayı başardılar. Yalnız bu saldırıya dayanmakla kalmadılar, düşmana darbeyi indirerek, 1981'de ve özellikle 1982'de

önemli ölçüde genişleyen ve birçok politik alanı düşmandan kazanıp ona darbeyi indirerek, duruma uygun biçimlerde taarruza geçmeyi de başardılar. Bu, uzun dönemde askersel diktatörlüğün çökmesine ve seçimlere gidilmesine yol açtı. Giderek gücün biriktiği çetin yol boyunca halkın eylemleri sonucu utku kazanıldı.

Savaşımın doğrultusu içinde, yapısı geleneksel modellerden önemli ölçüde farklı olan sosyal-politik ve ekonomik bir rejime karşı direnmek zorunda kaldık. Bu rejim, toplumun aşırı sağcı kesimlerinin yanı sıra, ordunun en tepesinin çıkarlarını savunuyor ve Amerikan tekelci sermayesinin desteğine dayanıyordu. Amerikan emperyalizmi, evrensel saldırı politikasına ülkemizin hizmet etmesi ve dünya kapitalist sistemindeki yeni sömürgeci işbölümüne çekilmesi amacıyla Arjantin'deki baskıcı diktatörlüğü destekledi. Uluslarüstü kuruluşlar, Arjantin'i kendi ticaret alanları durumuna dönüştürmeye çabaladılar. Ulusal üretimin her alanı, en başta da sanayi bunların kurbanı oldu. Zulüm, özellikle proletaryaya karşı daha da arttı. Yarım milyonu aşkın işçi, sayısı bir milyonu bulan işsizlere eklendi. Toplumsal, kültürel alanda, eğitim, sağlık ve öteki alanlarda bir eşine raslanmadık gerileme ve çöküşler gözlemlendi.

Gitgide yığınsal demokratik bir hareket ortaya çıktı. Bu harekete katılanlar, emekçilerin toplumsal ve ekonomik gereksinimlerini dile getiren, demokratik özgürlüklere, insan haklarına, Beagle Boğazı konusundaki anlaşmazlığın barışçıl çözümüne, ulusal zenginlik ve egemenliği korumasına, antiemperyalist dayanışma ve dünya barışının savunulmasına ilişkin pekçok istemler öne sürdüler. Bu hareket, tutucu sendika yönetimini hiçe sayan, bu yönetimin engelleme ve tehditlerine karşın yüzlerce kez işi durduran ve birkaç kez genel greve giden işçi sınıfı başta olmak üzere, toplumun bütün kesimlerine yayıldı.

Diktatörlüğün temellerini aşındıran savaşım süresinde egemen askersel kast içinde ve dışındaki baş düşmanı gözden uzak tutmadık. 30 Mart 1982'de işçi ve halk gösterilerinin gaddarca bastırılması, ülkenin ulusal çapta, güçlü, diktatörlük karşıtı eylemler için olgunlaşmış olduğunu gösterdi. Malvinas'daki emperyalist saldırganlık Arjantin halkının zihnine yurtseverlik düşüncelerini soktu. Bu ise sömürgeciliğe karşı bir eğilim yarattı ve silahlı kuvvetleri de derinden etkiledi.

Şu noktanın altı çizilmelidir: Biz komünistler başından beri açık ve net bir tutum aldık ve bu tutum aynı zamanda antiemperyalist diktatörlük karşıtı bir tutumdur. Bu halkın da onayladığı şu sloganımızda dile getirildi: «Malvinas'a evet! Ama aynı zamanda ekmek, iş ve özgürlük!»

O zamanlar rejim tümüyle çözülmüştü. Ülke kendini derin bir bunalım içinde buldu. Bu, toplumsal yaşamın tüm alanlarını, toplumun tüm kesimlerini ve Malvinas olayından sonra, örtülü olan keskin çelişkilerin belirgin olarak ortaya çıktığı silahlı kuvvetleri de etkiledi.

Geri dönüp bu olaylara bakıldığında, diktatörlüğü alaşağı etmede belirleyici etmenin uluslararası dayanışma ile güç kazanan yurttaşlık ve insan hakları için savaşım olduğunu görüyoruz. Ancak şu da belirtilmelidir ki, kararlı savaşlar ülke içindeydi ve her zaman olduğu gibi partimiz ön saflarda yer alıyor, demokrasi ve onun ilkeleri için, politik tutuklularla ve kayıp kişilerle dayanışma için savaşımında öncü rolünü oynuyordu.

Ordu erke gelir gelmez, AKP çabalarını rejime karşı çıkan tüm demokratik güçlerin eylemlerinin desteklenmesi yönünde odaklaştırdı. 1981 Hazeriranında 9. Ulusal Konferansımızda varolan seçenekleri inceledik ve demokrasi için savaşımın temel görev olduğu sonucuna vardık.

Bugün, halk diktatörlüğü yıkmış olmasına karşın, bu süreçte işçilerin ve öteki sol güçlerin arasındaki birliğin eksikliği nedeniyle daha köklü bir sonuca varılamadığını anlıyoruz. Rejim yavaş yavaş çöküyordu: Önce giderek zayıfladı, sonra parçalandı ve en sonunda çöktü. Ancak bu seçimlerin Arjantin'e yaşamın tüm alanlarına etkide bulunacak koşulları sağlayacağına inananları uyarmak önemlidir. Halkımızın yeminli düşmanlarının hâlâ ekonominin kilit noktalarını ellerinde tuttukları, sivil ya da askersel, politik gericiliğin baş destekçileri oldukları unutulmamalıdır.

Yeni bir ulusal egemenlik kavramı, yeni bir halktan yana ekonomik ve sosyal politika olmaksızın demokrasi düşünülemez. Kısacası, demokrasi ya da gericilik, demokrasi ya da karmaşa, istikrarlı demokratik kurumlar ya da birbirini izleyen darbeler alternatifi vardır. Son olarak, tüm bu söylenenlerin özü, ya özgürlük, bağımsızlık ya da bağımlılıktır. Bu ikilem ancak işçi sınıfının öncülüğünde güçlü bir yığın hareketiyle olumlu yönde çözülebilir. Şimdi anayasal bir hükümet seçilmiş bulunuyor. Gericilik biçimsel demokrasiyi bize dayatmak istiyor. Bu, bağımlılığımıza yeni bir görünüm getirecek bir maskeden başka bir şey olmayacaktır.

DEĞİŞİMİN ÖNEMLİ BİR EVRESİ

Diktatörlüğe karşı savaşımından çıkan kimi dersler bunlardır. Bugün kazanımları korumak ve pekiştirmek için bu dersleri ivedilikle dikkate almak gerekir. Dahası, bu, gericiliğin entrikalarını ve emperyalizmin Arjantin'de durumu istikrarsızlaştırma girişimlerini geri püskürtmeye yardımcı olacaktır. Kara ünlü «ulusal yeniden örgütlenme süreci» utanç verici bir biçimde sonuçlandı. Ama ülkenin bünyesinde hâlâ pekçok zorluk var. Diktatörlük çöktü, ama baskıcı aygıtı ve «paralel» denen terörist çeteleri dağıtmak için Arjantin'in tüm sağlıklı ve örgütlü güçlerinin ivedilikle birliğini sağlamak gerekiyor. Bu görevi yeni hükümet yüklendi ve uygulamaya başladı bile. Silahlı kuvvetlerin demokratikleştirilmesi (bu evrede son derece önemlidir) aynı şekilde önemli ölçüde ve sürekli politik çabaları gerektirmektedir. Ekonomik gücü hâlâ elinde bulunduran baş düşmanlar (oligarşi ve emperyalizm) açık ve net bir biçimde görülmelidir.

Geçen yılların en acı deneyimleri bizi şu önemli sonuca vardırırdı: İşçi sınıfının, halkın öteki ilerici kesimleriyle geniş ve güvenilir bağlaşıklıklar oluşturarak, toplumun ana gücü haline gelmesi için olanaklar vardır. İşçi sınıfı kendi kazanımlarını, emekçi halkın eriştiği yaşam düzeyini, tüm halkın çıkarlarını ve ulusal egemenliği korumada ısrarlı olmalı, emperyalizmin hazırladığı planları geri püskürtmelidir. Aynı yıllarda şu da açıkça görüldü ki, işçi sınıfı ancak devrimci, Marksist-Leninist partisine yöneldiğinde uzun erimli amaçlarına ulaşabilir. İşte bu nedenle AKP gözlerini geleceğe çevirerek, proletarya içinde çalışmaya, sadece propaganda çalışmasına değil, aynı zamanda pratik çalışmalara da ağırlık veriyor.

Malvinas serüveninden sonra rejim dizginleri gevşetmek zorunda kaldı. Parti yeni bir görevle karşı karşıyaydı. Bu görev seçimlere katılma hakkı için savaşıyordu. Ağustos 1982'den seçim gününe kadarki dönemde (14 aydan daha az bir dönem) legal bir statü kazanmanın yanı sıra, genişleyen saflarımızı toparlamak, durum değerlendirmesi yapmak, seçim bağlaşıkları oluşturmaya çalışmak ve kendi seçim kampanyamızı yürütmek zorundaydık. Kuşkusuz, bu kolay bir şey değildi.

Partimiz, diktatörlüğe karşı savaşımdan her zamankinden daha güçlü çıktı. Gericilik gerçi ciddi kayıplar vermemize neden oldu ama ne partiye zarar verebildi ne de partiyi bölebildi. AKP'nin bu dönemdeki başarılarını gözlerden gizlemek yanlış olur. Çünkü bu başarıların gözardı edilmesi, yeni perspektiflerin (açınımların) küçümsemesine yol açabilir. Öte yandan, yanlışlarımızı ortaya çıkarmamak elde edemediklerimizi ya da yapamadıklarımızı gizlemek te yanlış olacaktır. Bugün, proletarya içinde, özellikle büyük sanayi işletmelerinde ve işçilerin yerleşim bölgelerinde çalışma açısından bu noktalar son derece önemlidir. Askersel rejime karşı savaşım deneyimi ve daha sonra, seçmenleri kazanma savaşımı geleceğin nerede belirlendiğini gösteren kanıtlar oldu.

Seçim süreci rejimin ölüm sancılarını daha da artırdı. Seçim kampanyası ulusal çapta bir süreçti ve bu, tartışmasız olarak sonucu belirledi, diktatörlük çöktü. Ülkede belli başlı ve ateşli tartışmalara konu olan günlük yaşamın önemli sorunları ve kimi uluslararası konular yeni hükümeti etkilemeye devam ediyor. Halkın iradesini gösteren sonuçlardan söz ederken sadece partimizin değil, aynı zamanda özellikle değinilmeyi hakkeden Komünist Gençlik Federasyonu'nun yoğun çalışmalarının önemini doğru tanımlamalı ve vurgulamalıyız.

Bugünkü durumu incelerken 5 Eylül 1983'te AKP'nin 15. Kongresinde alınan kararları kendimize temel alıyoruz. Bu kongrenin yürürlükte olan yasalara uygun olarak toplandığını belirtmek isterim. Eğer partinin seçimlere legal olarak katılmasını ve tüzel kişilik statüsünün tanınmasını istiyorsak, bu yasalara karşı çıkamazdık. O zaman, yaklaşan seçimlerde

kendi konumumuzu, yani sadece günlük değerlendirme ile sınırlı kalmayan ve geleceğe yönelik, gelişmelerin nasıl biçimleneceğini düşünerek bir konum saptamamız gerekiyordu. Başka bir deyişle, ulusal çapta, anti-oligarşik, antiempyralist, barıştan yana demokratik bir cephe oluşturmaya hizmet edecek bir yol izlemeliydik.

Seçim cephesi oluşturmaya çalışırken nasıl davrandığımızı ayrıntılı olarak kongrede belirtildi. İki olanak vardı: Ya çok geniş bir koalisyon (Multipartidaria ile birlikte) ya da daha dar ve duruma bağlı bir cephe. Ancak bu yöndeki çabalarımız öteki partilerden destek görmedi.

Gerek kongre raporunda, gerekse kongrede onaylanan politik kararda, AKP'nin Peronist yığınlar ve onların çoğu liderleri ile tutarlı bir eylem birliğinden yola çıkarak Adalet Partisi'nin gösterdiği başkanlık adayını destekleme nedenlerimizi açıkladık. Aynı zamanda parti kendi politik bağımsızlığını ve kendi programını bir kez daha ortaya koydu, belediye meclisleri ve öteki yerel yönetim organlarındaki binlerce makam için komünistleri aday gösterdi. Tüm zorlukları birlikte aşma ve ulusal ve sosyal kurtuluşu savunan güçlü bir cephe yaratmak amacıyla, Peronizmin etkisi altındaki emekçi yığınlarla çabaları birleştirme kararı alındı. Biz bu kişilerle karşılıklı anlayış sağlamaya çalıştık ve bu nedenle Peronistlerin sosyal-politik savaşım deneyimi olduğunu, işçi sınıfının ana müfrezesini oluşturduğunu bilerek seçimlere birlikte girdik.

Partinin bu yolu izlerken Peronistlerin kazanacağından hemen hemen emin olduğunu da belirtmek gerekir. Halkın duygularını, gerici propagandanın çapını, seçim sırasında işçilerin desteklediği adayların zafer kazanmasını engelleyen sağın örgütlülük düzeyini daha hassas ölçebilmiş olsaydık bile taktiklerimizi değiştirmeyecektik. Çünkü bunlar ilkeli görüşlere dayanıyordu. Adalet Partisi ile Radikal Yurttaşlar Birliği arasındaki belirgin kutuplaşmayı gösteren seçim sonuçlarına karşın (bu kutuplaşma Komünist Partisi de dahil öteki partileri de etkiledi) bunun doğru bir yol olduğunu kanıtladı. Adalet Partisi üyeleriyle olan bağlarımız yeni, niteliksel ve niceliksel olarak daha üst bir düzeye yükseldi. Biçimselliğe son verildi. Bu, pratikte binden fazla Peronist taban örgütü ile canlı bağlar kurmamız anlamına geliyordu. AKP seçimlere kendi başına girseydi bu sonucu hiçbir şekilde elde edemezdi.

Dahası, proletarya ile kökleri derine uzanan ve değişmez bağlarımız, daha kararlı, eylem birliğinden yana ve antiempyralist konumlara bağlı işçi sınıfının öncülüğünde, kentte ve kırsal kesimde orta katmanlardan insanları ve kültür alanında çalışanları kendi yanımıza alma görevini daha büyük bir güvenle yerine getirmemize olanak tanımaktadır.

Özetlersek, partinin seçim stratejisinin kararlı ve sınıfsal ilkelere dayandığını ve politik bir gereksinim olduğunu vurgulamak gerekir. Amacımız politik güç eksenini halkçı bir hükümetten yana kaydırmaktır. İşçi sınıfı

temsilcilerinin ve öteki sömürülen katmanların temsilcilerinin seçimlere katılması anayasal istikrarı ve geniş kapsamlı reform programının uygulanmasını garanti altına alan, belirleyici bir etmen olabilirdi.

Seçim sonuçları halkın büyük bir çoğunluğunun istikrarlı bir demokrasi için, barış, huzur, güvenlik ve düzenlilik koşullarında bir yaşam için oy verdiğini gösteriyor. Bu sayıca fazla olan orta sınıfın tümünün oylarıydı ve Radikal Yurttaşlar Birliği'ne zafer kazandırdı.

YENİ GÖREVLER KARŞISINDA

Seçimlerin erke getirdiği yeni anayasal hükümet 10 Aralık 1983'de Buenos Aires'te göreve başladı. Bu heterojen, reformist, burjuva-demokratik bir yönetimdir. Sıralarında ilericiler ve uzlaşmacı ögeler de bulunmaktadır. Başkan Raul Alfonsin'in ilk konuşmasında açıkladığı görev döneminin başladığına işaret eden program ve önlemler Arjantin halkının meşru istemlerini yansıtır.

Arjantin'de politik yaşamın bugünkü evresinde, hiç tartışmasız, ana amaç işçi sınıfı ve tüm öteki emekçi halkın kazandığı utkunun sonuçlarını korumak ve pekiştirmek, aynı zamanda da ağırlığını hissettiren sorunların demokratik ve adil bir şekilde çözümü için savaşımlı sürdürmektir. Doğaldır ki, ülkenin karşı karşıya bulunduğu zorlukları aşmak kolay olmayacaktır. Ama bu yolda ilerleme kaydediliyor ve birçok şey yapıldı bile. Her yerde bir değişim ruhu, Latin Amerika'nın antiemperyalist dayanışması bayrağı altında, işbirliği yapma ve demokratik bir toplum kurma isteği var. Bu, ülkeyi ciddi ekonomik ve sosyal bunalımdan kurtarmaya yardım edecektir. Ülkenin sağlıklı güçleri birbirini izleyen darbelerle bir defasında ve tümüyle son vermenin önemini anladılar. Gerçek yurtseverler ve demokratlar arasında birlik olduğu sürece Arjantin'in diktatörlüğün bıraktığı mirası başarıyla altedeceği anlayışı yayılıyor.

15. Kongre'nin politik kararında şöyle deniyor: «Hiç kimse gelecek hükümetin yenilmesini istemez. Çünkü bu, emperyalizmin zaferi olacak, herkes için de bir talihsizlik olacaktır. Tersine, halkın sürekli savaşımlı sonucu ortaya koyduğu eylem programı geçen on yılların gerilemelerini ve emekçi halkın, yetişen genç kuşağın ve kadınların militanca kararlılığını yansıtan bu programı hep birlikte yürürlüğe koymalıyız». ⁽¹⁾ AKP'nin kendi ilkelereinden vazgeçmeksizin yeni demokratik yönetimden yana olmasının nedeni işte budur. AKP Arjantin halkının demokrasi, değişim ve barış istemine uygun olarak yasama önlemleri ya da hükümet kararnamelerini uygulayabilecek güçlerin azami birliği doğrultusunda üyelerinin eylemlerini kararlılıkla yönlendirecek ve sürdürecektir. İşte bu yönde, yığınların savaşımında, özellikle işçi sınıfının kendi ekonomik, sosyal ve politik

⁽¹⁾ Todos Juntos, por la Liberacion contra la dependencia, Buenos Aires, 183, s. 73.

istemleri uğrunda savaşımında daha aktif olmayı amaçlıyoruz ... Oligarşi ve emperyalizmin yarattığı istikrarsızlığa karşı koymanın en iyi yolu budur. Ancak, yönetimin emekçi halkın meşru çıkarlarına ters düşen ya da bu yönde önyargılar taşıyan her yasa ve adımı bıkip usanmadan eleştirmeyi, yönetimin verdiği sözlerle yaptıklarını karşılaştırmayı ve durumu düzeltebilecek bir eylem birliği için çalışmayı komünistler kendileri için görev biliyorlar. Bu doğrudan halkın çıkarlarının, en başta işçi sınıfının çıkarlarının savunulmasını, anayasal sistem için gerekli olan istikrarı güvence altına alacaktır.

Bize gelince, biz hükümetin ülke yönetiminde sadece «akıl verici» değil, ama gerçekten katılımı garanti altına almak için benzer seçim platformlarını savunan tüm demokratları ve yurtseverleri harekete geçirme yollarını arayacağını umuyoruz. Çünkü bu görev tek bir parti yönetiminin gücünü aşmaktadır. Partimizin 15. Kongresi'nde şu nokta belirtildi: «Erkin dümenini ele geçirmek yeterli değildir. Seçimlerde hangi güçler kazanırsa kazansın, bunlar kaçınılmazlıkla ciddi sorunlarla karşı karşıya kalacaklardır. «Ulusal güvenlik» doktrini ile yaratılan baskı aygıtının derhal dağıtılması, silahlı kuvvetlerin ve güvenlik güçlerinin özel birimlerinin arındırılması ve demokratikleştirilmesi, ekonomik ve sosyal politikada değişiklik yapılması, emperyalizmi ve onun ajanlarını geri püskürtmek gerekecektir». (7)

Kongrede, bu görevlerin yerine getirilmesi için yeni ve daha elverişli koşullar varolduğu vurgulandı. Bu, geçen 10 yılda Arjantin, Latin Amerika ve tüm dünyada güçler dengesinin barış, sosyal adalet ve ulusal kurtuluştan yana olmasının doğurduğu değişikliklerin sonucudur.

Gerçek ve kalıcı bir demokrasi için savaşımımızda ağırlık noktasını işçi sınıfının oynayacağı rol oluşturuyor. Emperyalizmin zorba uşaklarının ve gericiliğin erkinin geri gelmesini nesnel olarak isteyen güçler işçi sınıfını bölmeye çalışıyorlar. Kayıp kişiler ve yurttaşlık hakları sorunun çözümü, yarı askersel çeteler ve baskı aygıtının yasaklanması, ordunun demokratikleştirilip anayasal hükümete bağlanması ancak ülke yönetimine işçi sınıfının doğrudan katılımı ile güvence altına alınabilir. Ayrıca kimi ekonomik ve sosyal sorunlar, dış borçlar ve barış, aktif bağlantısızlık, ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı ilkelerine dayanan bağımsız bir politika sorunu da var.

Yeni seçilen başkanın halka hitap ederken açıkladığı, hükümetin ilk olumlu önlemleri ve bunu içeren programın ana hatları, gerici çevrelerin, toprağa sahip olan oligarşinin ve Kuzey Amerika emperyalizminin muhalefetine karşı koymak için hükümetin güçlü ve militanca yığınsal politik ve maddi desteğe ihtiyacı olduğunu çok açık gösterdi. Şu anda pasif durumda olsalar bile demokrasinin etkisini torpillemek için planlar

(7) Agy, s. 30.

yapıyorlar. İşte bu nedenle, seçim kampanyası sırasında biz bir ikilemden söz etmiştik: Ya özgürlük, bağımsızlık ya da bağımlılık? Eğer bunu özgürlükten yana çözersek toplumumuzdaki istikrarsızlığın nedenlerini kökünden sökecek ve emekçi halkın, tüm ülkenin çıkarları doğrultusunda toplumsal adalete yolu açarak, ulusal kalkınmaya doğru ilerleyeceğiz.

Arjantin halkı başlayan sürecin işte bu doğrultuda gelişmesini içtenlikle istiyor. Halkın beklentilerini karşılamaya, onların potansiyellerini gerçeğe dönüştürmeye çalışırken, halkın olaylara ayık kafayla bakmasına ve ham hayallerin aydınlatılmasına yardımcı olmak bizim görevimizdir. Hiçbir şey kendiliğinden olmuyor, her şey için savaşım verilmelidir. Komünist Partisi'nin ellerini kavuşturup oturmaya, oligarşinin ve emperyalizmin, gerici, halk düşmanı güçlerin hükümete baskısı sonucu yaratılacak tehlikeye kayıtsız kalmaya niyeti yoktur. Bugünkü aşamanın ayırıcı özelliğinin toplumun politik yapısının yeniden biçimlendirilmesi, özgürlük ve demokrasiden yana ve buna karşı olan güçlerin yeniden gruplaşması olacağını biliyoruz. Bu değişiklikler ülkenin tüm yaşamını etkileyecek. Hükümete gelince, kaçınılmaz olarak, saptadığı programı yaşama geçirdikçe kendi içinde ve dışında ayrışma süreçleri yaşayacaktır.

Arjantin'in sorunları çok ciddidir ve düşmanlarımız da çok güçlüdür. Bu nedenle şu nokta yeniden vurgulanmalıdır: Eğer tüm ilerici güçler birleşirse biz kazanabiliriz. Bunun için AKP devrimci görevini yerine getirirken demokratik kurumların varlıklarını korumaları için işçi sınıfının birliğini sağlamak ve ona tarihsel övgörevini yerine getirmede yardım etmek için ardıcıl savaşım verecek.

Ülkeyi bekleyen sınavlar ne olursa olsun, olabildiğince geniş bir savaş karşıtı cephenin, emperyalizmin insanlığı yok olma tehdidi ile karşı karşıya bırakan nükleer bir felaketi önlemek için dünya çapındaki harekete katılabilecek bir cephenin yaratılmasını ana hedefimiz olarak görüyoruz. Hiçbir vaad ya da baskı Arjantin işçi sınıfının öncüsü Komünist Partisi'ni seçtiği yoldan döndüremeyecektir.

Yeni durum, yeni perspektifler

Hermann Gautier

Alman Komünist Partisi Başkan Yardımcısı

Alman Komünist Partisi (AKP)'nin 7. Kongresi bu yılın 6–8 Ocak tarihlerinde Nürnberg'te yapıldı. Bundan 65 yıl önce, hemen hemen aynı günlerde, 1918'in sonunda ve 1919'un başında Almanya Komünist Partisi'nin Kurucu Kongresi yapılmıştı. Partinin kuruluşu tarihsel bir girişimdi. Alman ve uluslararası işçi hareketinin tarihinde önemli bir olaydı. Çünkü Almanya proletaryası Kasım Devriminden birkaç hafta sonra barış, iş ve sosyalizm savaşımı için kendi devrimci partisini, politikası, tüm eylemleri Marks, Engels ve Lenin'in idelerine dayanan partiyi kurmuştu.

AKP'nin 7. Kongresi komünist hareketimizin tarihinin devamlılığını yaptı. Kongre, Alman topraklarında Avrupa'da ve bütün dünyada son altmış yıl içinde özellikle halkların Hitler faşizminden kurtuluşlarından sonraki yıllarda meydana gelen büyük dönüşümlerin ışığı altında geçti. 1918'de henüz doğmaya başlayan şey bugün yadsınmaz politik bir gerçek olmuştur. Emperyalizm, tarihsel bakımdan savunma konumundadır. Dünyamız, 1917'de Rusya'daki Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin başlattığı kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını yaşamaktadır. Emperyalist sistem derin, gittikçe daha da keskinleşen genel bunalımın burgacı içinde kıvrılmaktadır. Bununla birlikte, halkların Hitler faşizminden kurtuluşlarından bu yana barış, günümüzde olduğu kadar hiç bir zaman böylesi büyük tehlikeyle, emeryalizmin nükleer cepheleşme ve silahlanmayı tırmandırma politikası, yani Amerikan ilk vuruş nükleer silahlarının Federal Almanya Cumhuriyeti (FAC) ve öteki Batı Avrupa ülkeleri topraklarına yerleştirilmesi sonucu beliren bir tehlikeyle karşı karşıya gelmemiştir.

Kongre delegeleri barış ve iş için, ülke yaşamına ilişkin kararların alınmasında halkın demokratik katılımı için savaşımın komünistlerin önüne koyduğu ödevleri ele aldılar.

Kongre'nin değişen koşulların ve yeni beliren perspektiflerin dayattığı sorunlara yanıt vermesi gerekiyordu. Bu sorunların ayırmedici özelliği ise, bir yandan Avrupa'nın göbeğinde barışa yönelik tehditlerin artmasından, FAC tekeli sermayesinin halkın sosyal ve demokratik haklarına saldırılarına yağunlaştırmasından, öte yandan da işçi sınıfı ve tüm antitekel güçlerin önünde daha başarılı eylemler için yeni olanakların belirmesinden ileri gelmektedir. «Barış üstün gelmelidir! Hemen şimdi, roket değil, iş istiyoruz!» belgisi altında yapılan Kongre barış hareketinin bundan sonra gelişip güçlenmesine, bunalım koşullarında kapitalizmin tüm hastalıklarının görülmedik boyutlar aldığı en gelişmiş burjuva ülkelerinden birinde emekçilerin savaşımına önemli katkılarda bulundu.

Emperyalizmin artan saldırganlığı sonucu oluşan bu durumda AKP, kendisinin savaşkan ve yaratıcı bir örgüt olduğunu, demokratik ve barış-sever hareketlerin birliğine katkılarda bulunan bir barış, iş ve sosyalizm partisi olduğunu ortaya koydu. Parti, öteki demokratik ve sol güçlerle diyalogu yoğunlaştırmaya, yakıcı, güncel sorunlara sırt çevirmemeye, bugün komünistlerin rol ve sorumluluklarının azalmadığı, tersine daha da arttığı bilinciyle hareket etmeye her zaman hazır olduğunu gösterdi. Tarihin deneylerine ve çıkarılan derslere dayanarak parti, FAC'nin bir barış etmenine dönüştürülmesini ve emekçilerin büyük sermaye tarafından tehdit edilen sosyal ve demokratik haklarının savunulmasını çözümleyici ödev saymaktadır. Kısacası, AKP silahlı olmayı tırmandırma yerine silahsızlanma yoluna gidilmesi, yığınsal işsizlik yerine istihdamın genişletilmesi, demokrasiyi kısıtlama yerine ülkenin tüm yaşam alanlarına ilişkin kararların alınmasında emekçi halkın demokratik katılımının sağlanması için savaşmaktadır.

Nürnberg Kongresi'nde Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki somut durum derinlemesine analiz edildi. Ülkemizin özelliği şudur ki, Reagan yönetimi Federal hükümetin onayı ile FAC'ni ABD'nin nükleer silah sistemleri için bir atış rampasına dönüştürmüştür. Ülkemiz topraklarına kullanıma hazır ve sekiz dakika içinde Sovyetler Birliği'nin önemli merkezlerine ulaşabilecek orta menzilli Amerikan «Pershing-2» füzeleri konumlandırılmıştır. Bu füzeler saldırı silahıdır ve bunlar aracılığıyla Birleşik Amerika askersel üstünlük sağlamayı ve sosyalist ülkelere, SSCB'ne «başsız bırakma» darbesini indirme olanağı elde etmeyi amaçlamaktadır.

Emperyalist planlar yaşamı tehdit eden son derece tehlikeli, serüvenciler nitelik taşımaktadır. Füzelerin konumlandırılması tüm halklar için savaş tehlikesini artırmaktadır. Amerikan emperyalizminin en saldırgan güçleri ülkemizi, Avrupa'yı ve tüm dünyayı gerçekten de mahvedici bir nükleer yıkımın içine sürükleyebilir. Alman topraklarından yeni bir savaşın çıkması, Pentagon'un sorumsuz, antikomünist eğilimli serüvencilerinin, düğmeye basarak, FAC'ni, tüm dünyayı nükleer savaş ateşine verebilecek bir ocak haline getirmeleri tehlikesi artmıştır.

Kongre şunu vurgulamıştır: Barış koşullarında yaşamak isteyen herkes, Reagan yönetimi ve NATO elebaşları tarafından körüklenen silahlı savaşa ve çatışma politikasına karşı direnmelidir. İşçi hareketi ve barış hareketi, bugün çok daha yakıcı ve güncel önemde olan tarihsel dersleri gözönünde bulundurmaya zorundadır. Hitler'in, sosyalizmi yoketmek amacıyla Sovyetler Birliği'ne karşı başlattığı «haçlı seferi»nin öncesinde ülke içinde demokrasi boğazlanmış, komünistlere karşı azgın bir saldırı başlatılmıştı. Daha sonra bu, Alman emperyalizminin dünya üzerinde egemenlik kurması için emperyalist savaşa dönüştürülmüştü. Reagan yönetimince ilan edilen şimdiki antisovyetik «haçlı seferi» nükleer silahın kullanımını öngörmektedir ve bu da halkımızın toptan yokolmasına yolaçabilir. Bunun

içindir ki, FAC komünistleri, Alman topraklarından hiç bir zaman savaş çıkmamalıdır ilkesini kendi politikalarının temel ilkelerinden biri saymaktadırlar. Birer yurtsever ve enternasyonalist olarak komünistler kendi kongrelerinde şunu kararlılıkla vurguladılar: Biz, roketlerin konumlandırılması gibi bir zorbalık eylemi karşısında hiç bir zaman boyun eğmeyeceğiz; biz, topraklarımız üzerindeki ABD roketleri sökülüp atılana dek susmayacağız.

Alman Komünist Partisi, sağcı tutucu güçlerin oluşturduğu Federal hükümetin Amerikan doktrinlerine uysal bir biçimde bağlı olan ve ülke kapılarını ABD'nin saldırı silahlarına ardına kadar açan politikasını lânetlemiştir. Biz, hükümetin Amerikan savaş stratejisine mi, yoksa ulusal, Avrupa barış politikasına mı bağlı olacağı konusunda ilgisiz kalamayacağımızı bir kez daha açıkladık. Alman Komünist Partisi hükümetten halkımızın çıkarlarına uygun düşen, Alman topraklarından bir daha savaş çıkmasını dışılayan bir doğrultu izlemesini istiyor.

Biz, hükümet yetkililerinin roketlerin yerleştirilmesiyle hiç bir şeyin değişmediği, herşeyin 70'li yıllarda olduğu gibi kaldığı yolundaki iddialarına kesinlikle karşı çıkıyoruz. Çünkü, şimdi yepyeni bir durum oluşmuş, her şey değişmiştir.

İktidar çevrelerinin saçmalıkları halkı aldatmak içindir. Onun amacı toplumu yatıştırmak ve kamuoyunu uyutmaktır. Bonn çevreleri, ABD'nin nükleer savaş hazırlıklarının ne pahasına olursa olsun Bonn'da desteklediği olgusunu halktan gizli tutabileceklerini sanıyorlar. Hükümet, barışı savunma eylemlerine halkın daha geniş kesimlerinin katılmasından ve barış eylemlerinin daha da aktifleşmesinden açıkça korkuyor. Bu nedendir ki hükümet, roket çılgını Reagan yönetimiyle sürdürdüğü uğursuz bağlaşıklığı gizlemek amacıyla, roketlerin konumlandırılmasıyla ülkemizin durumunda dramatik bir dönüşümün başlatıldığı olgusunu yadsımaya kalkışıyor.

Gayet açıktır ki, barışa değer veren herkesin barışı kimin tehdit ettiğini, kimin ise nükleer savaş tehlikesini ortadan kaldırmaya çalıştığını, silahlanma yarışında yeni bir turun başlatılmasından kimin sorumlu olduğunu bilmesi gerekir.

Savaş tehlikesi, her şeyden önce, antikomünist «haçlı seferi» «Sovyetler Birliği'nin başsız bırakılması» doğrultusunu izleyen, SSCB ve öteki sosyalist devletlerin tüm gerçekçi, yapıcı barış önerilerini görmezlikten gelen ABD emperyalizminden, Reagan yönetiminden kaynaklanmaktadır. Bir nebzecek gerçekçilik duygusuna sahip olan, kendi halkının ulusal çıkarlarını biraz olsun anlayabilen bir politikacının Washington'un serüvenci çizgisini onaylaması olanaksızdır. Biz, ülkemiz hükümetinden ulusal çıkarlara uygun düşen, ulusal sorumluluk gerektiren akılcı bir politika izlemesini, halkımızı büyük bir felaketle karşı karşıya getirecek ölümcül

planları desteklemekten vazgeçmesini isteyerek, ilerde de hükümete baskı yapmayı sürdüreceğiz.

AKP, hükümet yetkililerinin ve büyük burjuvazinin elindeki yığınsal iletişim araçlarını yaymakta olduğu «Doğu'dan gelen tehdit», Sovyetler Birliği'nden gelen tehdit uydurmalarına, yalanlarına karşı kararlı bir savaşım vermektedir. Bu tür uydurmalarla ABD emperyalizminin ve NATO'nun roket politikasının son derece tehlikeli saldırgan niteliği gizlenmek istenmektedir.

Biz halka şunu anlatıyoruz: Tarih, savaşın ve savaş tehlikesinin hiç bir zaman Sovyetler Birliği'nden gelmediğini, bunların kaynağının her zaman emperyalizm olduğunu açık seçik kanıtlamaktadır. Emperyalizm, dünya-daki güçler dengesinin sürekli olarak onun zararına değişmesi, uluslararası alanda politik, ekonomik ve askersel yenilgilere uğraması, son zamanlarda, özellikle 70'li yıllarda birçok önemli konumu yitirmiş olması vb. olgularını kabul etmek istemiyor. Böylece, emperyalizmin artan saldırganlığı onun içinde bulunduğu derin bunalımın bir ifadesidir, artık zamanını yaşamış olan kapitalist sistem taraftarlarının kendi eski konumlarını yitirmiş olmalarının bir sonucudur. Onlar, kapitalizmi, ona özgü hastalıklardan kurtaramayacaklarını görüyorlar ve insanın insan tarafından sömürüldüğü kapitalist sistemin tarihsel alternatifinden, yani sosyalizmden korkuyorlar. Bunun için, onlara göre yeni toplum düzeni yokedilmelidir, sosyalizm gerçeği karşısında, işsizliğin ve geleceğe güvensizliğin bulunmadığı dünya karşısında kapitalistler korkuya kapılarak, bu «kötülüğün» yok edilmesi çağrılarını yapmaktadırlar. ABD emperyalizmi, tarihin hükmünden sıyrılabilmek için tüm insanlığın kaderiyle açıkça kumar oynamaya hazırlanıyor. 7. Kongre, Reagan yönetiminin izlediği çatışma ve savaş politikasını, FAC ve NATO üyesi öteki devletlerdeki egemen çevrelerin açıkça intiharı kabullenircesine destekledikleri bu politikanın sınıfsal özünü işte böyle nitelendirdi.

Kongre şunu vurguladı: Kapitalizm, gelişmesinde öyle bir noktaya yaklaşıyor ki, tekelci egemen burjuvazi açısından, işgücü fazlasından ve fazla sermayeden kurtulmak, askersel yıkım sonucu yeni sürüm olanaklarına kavuşmak için büyük bir savaş gerekli sayılacaktır. Kapitalizmin bu «çıkarcı» yolunun önünü kesmek FAC komünistlerinin, tüm barış güçlerinin başta gelen ödevidir, yoksa şimdiki koşullarda Avrupa'da yeni bir savaş dünya savaşına dönüşebilir ve tüm uygarlık yokolma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir.

Biz komünistler, barış güçlerinin bugün emperyalizmi gemleyebilecek, gezegenimizi bir nükleer yıkımdan kurtarabilecek yeterli güce sahip olduğunu bir kez daha ilan ediyoruz. Reel sosyalizm, tüm öteki barışsever güçlerle birlikte barışı başarıyla savunabilir. Washington'daki serüven-ciler ve onların Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki gerici uydularının şunu

iyice anlamaları gerekiyor: Reel sosyalizm, askersel dengeyi her türlü koşullarda koruyabilmek için yeteri kadar ekonomik ve bilimsel-teknik potansiyele sahiptir. Kongremiz, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist ülkeleri topluluğunun öteki devletlerinin yapıcı ve girişimci barış politikalarına yüksek bir değer biçti. Sosyalist ülkelerin tehlikeli boyutlar alan silahlanmadan ve silah yığımından hiç bir çıkarı ve yararı yoktur. Tersine, onlar, silahlanma yarışında yeni yeni turların başlatılmasını engellemek, silahların sınırlandırılması ve tüm dünya ölçüsünde silahsızlanma sürecine geçilmesi için her çabayı harcamaktadırlar. Bu, nükleer yıkım tehlikesini tomamiyle ortadan kaldıracaktır. Tüm tarihsel deneyin gösterdiği gibi, sosyalizm barışın toplumsal düzenidir. Bu düzende, silahlanma yarışının tırmandırılmasından kazanç sağlayan ve savaşların çıkmasında çıkarı olabilecek tek bir sosyal güç yoktur. Tersine, onun tüm devlet politikası insanların yaşamının daha da iyileştirilmesine yöneliktir ve askersel gereksinimler için yapılan harcamalar gerekli olanın en alt düzeyinde tutulmaktadır.

Cumhuriyetimiz komünistleri, bu yadsınmaz, temel gerçekleri halka anlatmayı, bu arada barış hareketine katılanlar arasında yaymayı önemli bir görev saymaktadırlar. Sosyalist ülkeler topluluğu kapitalist ülkelerdeki böyle bir hareketin en güvenilir bağlaşığıdır. Bu nedenle biz, antikomünistlerin bu hareketi bölme denemelerini boşa çıkarmak için büyük çaba harcıyoruz. Biz, reel sosyalizme yöneltilen her karaçalmayı kesinlikle lonetliyoruz. Bunları emekçilerin, ülkemizin tüm barışsever insanların yaşamsal çıkarlarına doğrudan saldırılar olarak görüyoruz. Biz, barış hareketinin gelecekte de açık net istemler yükseltmesini ve eylem birliğini korumasını kararlılıkla savunuyoruz.

Kongre, gerçek ulusal politikanın, barış, Avrupa'da güvenlik ve işbirliği politikasının yolunun açılması gerekliliğini vurguladı. Halkımızın çıkarlarına yanıt verecek FAC'nin dış politika doğrultusu yumuşama yönünde olmalıdır; Helsinki Sonuç Belgesi ve sosyalist devletlerle imzalanmış olan anlaşmaların her yönüyle yaşama geçirilmesini amaçlamalıdır. FAC komünistleri, «güç konumu» politikası temelinde «güvenliği sağlama» iddialarına kesinlikle karşı çıkmakta, silahlanma yarışını tırmandırma, nükleer caydırıcılık temelinde askersel üstünlük sağlama yeltenişlerine kararlılıkla karşı koymaktadırlar. AKP, güvenliğin sağlanmasına ilişkin yeni bir stratejinin oluşturulmasını istemekte ve bu stratejinin şu ilkelere dayandırılmasını önermektedir: Bu, savaş önleme, nükleer ve geleneksel silahların sınırlandırılması yönünde aktif çaba harcama çizgisi olmalıdır; bu çizgi antiemperyalist nitelik taşımalı ve kararların alınmasında halkın katılımına dayanmalıdır.

Bu ilkelere uygun olarak AKP, barış hareketinin politik amaçlarına ilişkin tartışmalarda şu önerileri ileri sürmektedir:

- Barış hareketi, orta menzilli Amerikan nükleer füzelerinin FAC top-

raklarına bundan böyle konumlandırılmasını durdurmak için, şimdiye dek konumlandırılmış olan sistemlerin ise sökülüp kaldırılmasını sağlamak için savaşım vermelidir. İsveç'in önerileri doğrultusunda, Demokratik Alman Cumhuriyeti (DAC) gibi, bizim ülkemiz de operatif-teknik nükleer silahlardan arındırılmış bir Orta Avrupa Bölgesi'ne kendi topraklarını katmaya hazır olduğunu açıklamalıdır.

– Federal Almanya Cumhuriyeti, Varşova Anlaşması devletleri ile NATO ülkeleri arasında askersel güce başvurmama, nükleer ve konvansiyonel silahları ilk kullanmama konusunda bir anlaşmanın imzalanmasından yana olduğunu açıklamalıdır.

Ülkenin tüm barışsever güçleri ülkemizin kimyasal silahlardan ve zehirli maddelerden arındırılmış bir ülkeye dönüştürülmesi istemini yükseltmelidir. Biyolojik silahların ve sinir sistemini bozucu maddelerin yasaklanmasına ilişkin uluslararası anlaşmalara kesinlikle uyulmalı, tüm kimyasal ve radyolojik silah türlerini yasaklayan bir uluslararası sözleşme imzalanmalıdır.

– FAC, uzayın militarizasyonuna ilişkin ABD planlarına karşı çıkmalı ve uzaya her türlü silahın yerleştirilmesinin yasaklanmasından yana tutum almalıdır. Uzayın yalnız barışçıl amaçlarla kullanılması gerekir.

– FAC'deki barış hareketi Amerikan savaş karşıtı hareketin şu istemini örnek alarak devam ettirmelidir: Silahlanma düzeyini dondurmamak (moratoryum uygulamak) ve bu istemin zaman kaybetmeksizin hemen yaşama geçirilmesini istemek. Moratoryum ve bu uygulamayı izleyecek olan nükleer ve konvansiyonel silahların azaltılması girişimleri barışı güçlendirmek, sosyal tahribatı durdurmak, yeni işyerleri yaratma programını finanse etmek, gelişmekte olan ülkelerdeki açlığın ve sefaletin giderilmesine yardım etmek için de gereklidir.

– ABD'nin saldırı savaşını başlatmayı ve ilk nükleer vuruşu yapmayı öngören saldırgan askersel doktrinine karşı tüm barış ve sağduyu sahibi güçleri kararlılıkla harekete geçirmek gerekir. Rogers planı ve «air-land battle» (havada ve karada savaş – Not Red.) konseptinin NATO stratejisinin temeli olarak kalmasına izin verilmemelidir. Bundeswehr'in eğitim ve silahlanma ödevleri öncelikle savunma amaçlarına yönelik olmalıdır. Onun, NATO bölgesi dışında kullanılmasına kesinlikle karşı çıkılmalıdır.

– Sosyalist ülkelerle imzalanmış olan ve barışçıl ilişkiler için çok iyi temel oluşturduğu pratikte somut olarak görülen anlaşmalara saygılı olmak ve bunları yaşama geçirmek gerekir. Halkımıza, ABD emperyalizminin uyguladığı cepheleşme, çatışma politikası, ambargolar ve boykotlar, sosyalist ülkelere karşı ekonomik savaşlar değil, sosyalist ülkelerle barış içinde yanyana yaşama, yumuşama ve işbirliği politikası, karşılıklı anlayış ve saygı ortamı yarar sağlayabilir.

– FAC'nin gelişmekte olan ülkelere karşı her ne biçimde olursa olsun yenisömürgeci girişimlerden ve şantajlardan çekinmesini ısrarla sağ-

lamak gerekmektedir. Gerici rejimlere her türlü destek, gerek ekonomik gerekse askersel (doğrudan ya da dolaylı) yardım, silah satışları durdurulmalıdır.

Kongre, barış savaşımını aktifleştirmek için ek çabaların gerekli olduğunu vurguladı. Bununla birlikte işçi hareketini barış hareketiyle daha sıkı bağlamak için, ona FAC halkının daha geniş desteğini sağlamak için yeni olanaklar ortaya çıkmıştır. Yaşam çok yakın bir zaman içinde gösterecektir ki, bu hareket, iktidar çevrelerinin umdukları gibi düşüş göstermeyecek, hareket sinip yatışmayacak, tersine daha da yoğun ve etkin olacaktır, çünkü ülkemizin ve halkımızın yaşamına yönelik tehlike roketlerin yerleştirilmesiyle azalma şöyle dursun, daha da artmaktadır.

Kongrenin «Barış üstün gelmelidir! Roket değil işyeri!» belgisi barış ile istihdam, silahlanma ile işsizlik, savaş hazırlığı ile sosyal alanlara saldırı arasındaki sıkı bağı açığa vurmaktadır. Bu kopmaz bağı biz komünistler dışındaki güçler de kavramaktadır. Sendikalarda, çok daha geniş halk katmanlarında savaş hazırlıklarının yapıldığı her yerde güvenliğin ve sosyal kazanımların temellerinin baltalandığı anlayışı yaygınlık kazanmaktadır.

FAC'da 3,5 milyonu aşkın insan yığınsal işsizliğin, kısa çalışma uygulamalarının, mesleki eğitim sisteminde yer yetersizliğinin kurbanı olmuştur. Milyonlarca insanı kapsayan ve özellikle genç işçileri mahveden sürekli işsizlik 80'li yıllarda azılı bir sosyal felaket niteliğini almıştır. Kapitalist sistem ise işsizliği aşırı kâr vurgunu için kullanmaktadır. Bunun içindir ki «roket değil, işyeri!» istemi, bir politik belginin de ötesinde, bütün bir savaşım programının ifadesidir. Biz komünistler bunu «bomba değil, okul!», «Askersel harcamalar azaltılsın, ücretler ve emekli maaşları artırılsın!», «Ücretler azaltılmaksızın 35 saatlik çalışma haftası uygulansın!» belgileri ve istemleriyle genişletiyoruz.

6 Mart 1983 seçimlerinde, ekonomik kalkınmayı sağlama yolundaki vaatlerin de etkisiyle üstün gelen Batı Almanya'nın şimdiki iktidar çevreleri yığınsal işsizliğin üstesinden gelecek, gençlere eğitim ve mesleki eğitim olanağı sağlayacak durumda değildir. Onların politikası patronların kârlarını artırmaya, silahlanmayı körüklemeye ve kapitalist bunalımın tüm yükünü emekçi halkın omuzlarına yüklemeye yöneliktir. Daha şimdiden, dört kişilik ailelerden her birinin bütçesinden tank, «Tornado» tipi savaş uçakları alımı için, atom roketlerinin yerleştirilmesi için yılda 5 bin DM çekilip alınmaktadır.

Sosyal gerileme, sosyal gereksinimler için öngörülen harcamalarda yapılan büyük kısıtlamalar giderek feci ölçüler almaktadır. Yoksulluk milyonlarca insan için bir eziyet halini almaktadır. Ve bu da, en zengin kapitalist ülkelerden birinde olmaktadır! Tekelci sermayenin ve askersel endüstri komplekslerinin çıkarlarına hizmet edenlerin işleri tıkırında gitmektedir, sadece bunların kârları artmaktadır.

7. Kongre’de biz, kapitalist bunalımın derinleşmesinin işçiler açısından yeni ekonomik ve sosyal-politik durum yarattığını belirttik. Sınıf savaşımının koşulları değişmiştir. Büyük sermaye kuruluşları çatışmaları kışkırtma stratejisi izlemektedirler. Geçmiş yıllardan farklı olarak bugün işçi sınıfı, çetin savaşım yürütmeden ve dayanışma göstermeden, bırakın en zorunlu sosyal ve demokratik iyileştirmelerin elde edilmesini, elde edilmiş olan hak ve kazanımlarını bile savunamaz. Böylesi bir durum da sosyal-demokrasinin sağcı güçleri tarafından «sosyal partnerlik» hayallerinin işçiler arasında desteklenmesi çok daha güçleşmektedir. Tepede keskinleşen sınıf savaşımına tabandan aynı savaşımla yanıt verilmesi zorunluluğu daha açık biçimde kendini göstermektedir.

Bizim çalışmalarımızın da etkisi ve katkısıyla emekçiler arasında direnç azmi güçlenmektedir. Tersanelerde, çelik döküm işletmelerinde ve daha birçok işletmede işyerlerinin korunması için yapılan büyük direnişler, gösteriler bunun somut kanıtıdır. Parti Kongresi’nde biz, barış ve iş için sınıf savaşımının stratejisini, istihdam ve sosyal güvence için somut eylem programını oluşturduk.

AKP’nin hazırladığı programın ana noktaları bu alanlarda, işyerlerini kaybetme korkusu içindeki emekçilere, sosyal çıkarları ağır darbeler yiyen emekçilere, gençlere, kadınlara, işsizlere ve yoksulluğun arka bahçelerine itilen herkese sermayeye karşı ortak hareket ederek ortak çıkarların nasıl savunulabileceği sorusuna yanıt getirmektedir.

Savaşım, işletmelerden, emekçi kolektiflerinin yığınsal işsizliğin azaltılması ve ortadan kaldırılması için, yeni işyerlerinin açılmasını, istihdamın sağlanmasını istedikleri yerlerden başlıyor. İşsizlerin kendi çıkarları doğrultusunda örgütlenip çıkışlarda bulunmaları, yabancı işçilerle dayanışmanın güçlendirilmesi, silahlanmayı tırmandırma ve savaş hazırlığı politikasından yumuşama, silahsızlanma ve barışçıl işbirliği politikasına doğru dönüşüm yapılması istemlerinin yükseltilmesi söz konusudur. Toplumsal zenginliklerin çalışan insanların yararına yeniden dağılımını sağlamak, devlet finans politikasının daha adaletli bir vergi sistemine yönlendirilmesini, sosyal ve kültürel hizmetlerin iyileştirilmesini, işçi sınıfının ekonominin yönetimine etkin katılımını sağlamak, ekonominin kilit sektörlerinin emekçi kolektifleri ve onların sendikalarının demokratik denetimi altında devlete verilmesini sağlamak başlıca ödevlerden biridir.

AKP, sendikaların işçi ücretlerinde azalma olmaksızın 35 saatlik çalışma haftası uygulamasına geçilmesi istemleri uğrunda çıkışlarını her bakımdan desteklemektedir. Bu uygulama 1,5 milyon insan için işyeri, çalışma olanağı sağlayabilir. Çalışma haftasının sınırlandırılması yoluyla çalışma süresinin azaltılması, izin sürelerinin uzatılması, emekli maaşlarını azaltmaksızın emeklilik yaşının indirilmesi istemleri yığınsal işsizliğin artmasını frenlemek, işyerlerinin korunmasını ve yenilerinin açıl-

masını sağlamak için yürütülen savaşımın ana yönlerini oluşturmaktadır. İşveren örgütleri ve Federal hükümet sendikaların çalışma süresinin azaltılmasına ilişkin istemlerine ve yeni işyerlerinin açılmasını öngören programın gerçekleşmesine tepki göstererek, bunları engellemek için her araç ve yöntemle başvurmaktadır. Sınıf kardeşlerimizle, Sosyal-Demokrat Parti üyeleriyle, sendika aktivistleri ve öteki demokratik güçlerin temsilcileriyle birlikte biz komünistler istihdamın sağlanmasında ilerleme olanaklarının var olduğunu vurguluyoruz. Kanımıza göre, tekellerin stratejisine işçi sınıfının demokratik, ekonomik ve sosyal stratejisiyle karşı konulabilir.

İşçi sınıfının alternatif ekonomik politikası barış ve antitekelci savaşım politikasıdır. Bu politika ülkenin büyük ekonomik potansiyelinin tekeli sermayenin çıkarlarına, onun kâr hırsına ve silahlanmanın tırmandırılmasına hizmet etmesini değil, halkın sosyal ve kültürel gereksinimlerinin karşılanması doğrultusunda kullanılmasını amaçlamalıdır.

Biz alternatif ekonomik politika konusundaki tartışmanın Federal Almanya Cumhuriyeti'nde mülkiyet ve erk sorunu üzerindeki tartışmaya dönüşeceği, işçi sınıfına, genç kuşağın temsilcileri arasında büyük sermayenin erkinin sınırlandırılması ve son çözümde bunun tamamen önlenmesi için savaşımın zorunlu olduğu anlayışının yaygınlaşacağı noktadan hareket ediyoruz. Toplumsal dönüşümlere yolu açacak olan sosyalist alternatife çok daha geniş çevrelere anlatılmasını birincil görev sayan komünistler güçlerini bu alana yöneltiyorlar.

Burjuva yığınsal iletişim araçları bile, kongremize değinirken AKP'nin sosyal-demokratlarla eylem birliği yapmayı, «Yeşiller»le işbirliğine gitmeyi, barış hareketi saflarında ortak çalışmaları aktifleştirmeyi ısrarla istediğini, buna yöneldiğini belirttiler. Olayları çoğu kez antikomünizmin çarpık süzgecinden geçirerek yansıtan burjuva basını bu kez şu olguyu doğru sergilemek zorunda kaldı: Kongre, işçi sınıfının eylem birliği, sosyal-demokratlarla işbirliği, demokratik bağlaşıklıkların oluşturulması, barış hareketinin güçlendirilmesi çizgisinin bizim politikamızın özünü oluşturduğunu ve ileride de öyle kalacağını vurguladı.

Sosyal-demokratlarla ve «Yeşiller»le işbirliği yapılması için yeni büyük olanaklar doğmuştur. Bunu söylerken biz, roketlerin konumlandırılmasının durdurulması için, şimdiye dek yerleştirilmiş olan orta menzilli roketlerin sökülüp atılması yönünde, NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü arasında saldırmazlık anlaşmasının imzalanması için çıkışları Amerika'nın zorbalık politikasına, ülkemiz ekonomisinin zararına olan Reagan'ın yüksek faiz ve yaptırım dayatmalarına karşı savaşımı gözönünde bulunduruyoruz. Bu, aynı zamanda işyerlerinin savunulması için, çalışma süresinin azaltılması için, sosyal sınırlamalara ve demokratik hakların kısıtlanmasına karşı, neonazizme karşı, kararların alınmasına halkın demokratik ka-

tılımı için eylemleri de içermektedir. İşbirliğine hazır olduğumuzu söylemekle biz, sadece niyetlerimizi ilan etmiş olmuyoruz. Bu, Kongre'mizin bir kez daha vurguladığı politik doğrultudur. Ve biz, bu politik doğrultuyu yaşama geçirmek için tüm gücümüzü seferber edeceğiz.

Kongre, şimdiye kadar yapılan çalışmalardan olumlu sonuçlar çıkardı. Bunların bilançosunu yaptı. Partimiz daha da güçlenmiştir. (!) O, emekçi halk arasında, genç kuşaklar içinde derin kökler salmıştır. Biz, AKP'nin önümüzdeki yıllarda yığinsal etkinliğinin daha geniş ölçülerde artırılması görevini öne koyduk. «Thälmann Çağrısı» ve bunu izleyecek gençleri partiye kazandırma ve AKP organı «Unsere Zeit» gazetesinin okuyucu sayısını artırma kampanyaları bu amaca yönelik olacaktır. Kongre, böyle bir çağrının Alman ve uluslararası işçi hareketinin büyük önderlerinden Ernst Thälmann'ın 100. doğum yılı nedeniyle 1 Eylül 1985–16 Nisan 1986 tarihleri arasındaki dönem boyunca gerçekleştirilmesi kararını almıştır. AKP, sıralarına daha büyük ölçülerde yeni üye kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu, tüm parti için büyük bir savaşım ödevidir. AKP'yi güçlendirmeyi, onun yığınlar arasındaki etkinliğini artırmayı, yeni üyeler kazanmayı ve günlük parti gazetesi «Unsere Zeit»'in okuyucu sayısını artırmayı her şeyden önce çalışmalarını iyileştirmekle, işletmelerde yeni parti örgütleri, grupları oluşturmakla, işçi ve öğrenci gençliğinin daha geniş katılımını sağlamakla başarmayı düşünüyoruz. Ve bunu biz başaracağız.

Kuşkusuz, barış hareketinin bundan böyle gelişmesi, iş ve barış için, yığinsal işsizliğe karşı, sosyal ve demokratik haklar için savaşımın güçlenmesi emekçi halkımızın savaşkan partisi AKP'nin gücüne ve yığınlar arasındaki etkinliğine çözümleyici bir biçimde bağlıdır. Partinin güçlendirilmesi olgusu, hiç bir şekilde «partisel bencillik» belirtisi değildir, tersine bu olgu bizim demokratik hareketin ve barış hareketinin güçlenmesine ardıcıl ilgimizin ifadesidir. Çünkü AKP ne kadar daha güçlü ise, onun yığınlar arasındaki etkisi ne kadar daha derin olursa, tüm öteki demokratik ve ilerici güçlerin savaşım koşulları o ölçülerde daha elverişli olacaktır. Parti, kendi önüne büyük hedefler koymuştur. Akıllıca, girişimli ve öngörüyle hareket ederek biz bu hedeflere ulaşacağız!

(!) Kongre'ye, 50 binden fazla parti üyesini temsilen 778 delege ve konuk delege katılmıştır. Bunlardan 556'sı 40 yaşın altında delegelerdir (bunların 280'i ise 30 yaşın da altında kişilerdir), kadın delegelerin sayısı ise 292'dir. Delegelerin 578'i işçi memurdur, 58'i aydın kesimin temsilcileridir, geri kalanlar da öğrenciler, üniversiteler, emekliler ve ev kadınlarıdır.

Öncünün aktifliği ve etkinliği herkesin çıkarınadır

Dao Duy Tung

*Vietnam Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi,
VKP MK Propaganda ve Ajitasyon Seksiyonu başkanı*

Vietnam Komünist Partisi'nin, yarım yüzyılı aşkın bir tarihi vardır. O, 1930 yılının başlarında, o dönemde gizlilik koşullarında eylem yürüten aynı görüşten kişilerin küçük bir grubu olarak ortaya çıkmıştır. VKP bugün, tüm ülkede yeni yaşam kuruculuğunun öncü gücü, Vietnam halkının ulusal bağımsızlığı savaşında, ülkenin birleşmesinde, sosyalizm dönüşümünde tanınmış yöneticisi ve örgütçüsüdür. Partinin 1 milyon 785 bin üyesi vardır ve bu, nüfusun % 3'ünü oluşturmaktadır.

Parti, kurulduğu günden bu yana, ulusal-demokratik ve sosyalist devrimlerin her aşamasında iç ve dış politikadaki stratejik çizgisini doğru bir biçimde saptamıştır. Elbette, şu veya bu somut sorunların pratik çözümünde yanlışlıklar da olmuştur, ama genel çizgi daima doğru bir biçimde saptanmıştır. Zaman zaman «sola» veya sağa sapma tehlikeleri belirmiş, ama oportünizm hiç bir zaman üstün gelememiştir. VKP'nin birlik ve bütünlük gibi sağlam gelenekleri yüzünden parti içinde fraksiyonculuk hiçbir aşamada başgösterememiştir. Komünistlerin partisi, Vietnam halkının gerçek yurtseverliğini simgeliyor, kesin proleter enternasyonalizmi konumlarında yer alıyor.

VKP'nin tarihi, kapitalist gelişme aşamasını otlayan, sömürge ve yarı-sömürge koşullarında, Leninci ilkeler temelinde uygulanan yeni tür parti kuruculuğu örneğidir. Yüzyılımızın 20'li yıllarının sonlarında, Vietnam çok geri kalmış bir ekonomiye sahipti. Sanayi üretimi, genel üretim hacminin % 10'unun altındaydı. Proletarya sayıca küçüktü; 1929'da maden ocaklarında, pirinç tarlalarında, ulaşımda, sanayide ve ticarete 200 bin dolayında kişi çalışıyordu. Hatta bugün bile, tüm Vietnam ölçüsünde, sosyalizme geçiş aşamasında, bizde, küçük üretim egemendir, yeni düzenin maddi-teknik temeli çok sağlam değildir. Gerçekten de, 60 milyon nüfusu olan ülkemizde biz yılda 50 bin ton çelik, 6 milyon ton kömür, 5 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretiyoruz. İşçi sınıfı sayıca artıyor, ama onun kalifiye kesiminin sayısı yalnızca 1 milyon 700 bindir, ki bu rakam VKP'nin üye sayısından daha azdır.

Geçilen yolu ve günümüzdeki durumu değerlendirirken, Marksist-Leninist partinin böylesi sosyal-ekonomik koşullarda gelişip güçlenmesinin, Vietnam komünistlerinin çözdüğü ve çözmeye devam ettiği basit bir sorun olmadığı söylenebilir.

(*) Dergi, bu yazıyla, parti çalışmalarının etkinliğinin önkoşulları ve ölçütleriyle ilgili sorunları tartışmaya devam ediyor. (Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» 1983, № 1, 7; 1984, № 1, 2) (Not Red.)

Marksist-Leninist partinin bilimsel sosyalizm ile işçi hareketinin birliği- nin bir ürünü olduğu yolundaki herkesçe bilinen görüşü, özellikle sosyalist gelişme aşamasını atlayan ülkeler söz konusuysa, kanımızca, çok dar bir çerçevede yorumlamak yanlıştır. Vietnam'da partilerin ortaya çıktıkları dönemlerde proletarya gerçekten de çok zayıf ve bölünmüştü, ama buna karşılık geniş ve aktif bir yurtsever hareket vardı. Bizim birçok insanımız, işte bu hareket kanalıyla sosyalizm ülkeleri için savaş yoluna koyuldular. Bunların başında başkan Ho Şi Min geliyor. O, şöyle diyordu: «Önce daha hiç te komünizm olmayan yurtseverlik beni Lenin'e ve Komünist Enternasyonal'e götürmüştür. Daha sonra, savaş sırasında Marksist-Leninist teoriyi okuyarak ve pratik çalışmalara katılarak ben, yalnızca sosyalizmin, yalnızca komünizmin halkları ve tüm dünya insanlarını kölelikten ve zulümden kurtarabileceği anlayışına vardım.» (1)

Bu özelliği gözönünde bulunduran parti kurucuları, yalnız bilimsel dünya görüşünü işçi hareketine basit bir biçimde taşımakla kalmamışlar, onu kendiliğinden gelme protestolardan bilinçli savaş düzeyine yükseltmişler, aynı zamanda sosyalist ilkeleri yurtsever halk hareketiyle birleştirmeye, bu hareketi ulusal kurtuluş ve sosyalizm amaçlarını organik bir biçimde birleştiren devrim yoluna çekmeye çalışmışlardır. Bu olmadan Vietnam işçi sınıfı, emekçi halkın emperyalizmle ölüm kalım savaşında, hızlı bir biçimde, tek yönetici güç durumuna gelen kendi komünist örgütünü kuramazdı. 1930–1931 yıllarında Ngean ve Hatın bölgelerinde Konseylerin kurulması, o dönemin devrimci yükselişinin tepe noktasını oluşturmuştur. Bu süreçlerden gerekli dersleri çıkaran Ho Şi Min yoldaş, şunları vurguluyordu: «Marksist-Leninist teorinin işçi ve yurtsever hareketle birleşmesi, 1930 yılları başlarında Çin-Hindi Komünist Partisi'nin kurulmasına yol açmıştır.» (2)

Kanımızca, böylesi bir durum yalnızca Vietnam için karakteristik değildir. Ekonomik bakımdan geri kalmış birçok tarım ülkesinde işçi sınıfı sayıca küçüktür, örgütsel bakımdan zayıftır, ama aynı zamanda bu ülkelerde güçlü bir yurtsever hareket vardır. Bunların birçoğunda artık Marksist-Leninist partiler ortaya çıkmıştır ve bunlar eylem yürütmektedir. İşte bundan ötürü biz, kapitalist gelişme aşamasını atlayan ülkelerde, proletaryanın böylesi sınıfsal örgütlerinin kurulması sorununun, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi sayfalarında ileride de tartışılmasının yararlı olacağı görüşündeyiz.

Partimiz, yukarıda belirtildiği gibi, ekonomide küçük meta üretiminin egemen olduğu, az topraklı köylülerin ve küçük burjuva katmanların nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu bir ülkede doğmuş ve gelişmiştir. Ancak o, kendi sınıfsal, Marksist-Leninist proleter niteliğini daima korumuş-

(1) Ho Şi Min, Seçme yapıtlar. Hanoi 1980, s. 176 (Vietnamca).

(2) Agy, s. 152.

tur. Bunu biz, parti kuruculuğunun büyük bir başarısı ve doğru sınıfsal tutumun hazırlanması ve gerçekleştirilmesinin bir sonucu sayıyoruz. Onun temelinde, VKP'nin ta baştan emekçilerin ve tüm halkın çıkarlarını yansıtan işçi sınıfının partisi olduğu ve böyle de kaldığı, enternasyonal görevini yerine getiren bir parti olduğu saptaması yatıyor.

Bir zamanlar biz, bu konuda değişik sapmalara karşı savaşmak zorunda kaldık. Kimi yoldaşlar, partiyi, fakirlerin, genel olarak tüm emekçilerin örgütü olarak görüyorlardı. Bu yanlış, yukarıda sözü geçen sınıfsal karakterin doğru anlaşılmasından meydana gelmiştir. Diğerlerine göre ise, proleter partide işçilerin fiziksel çoğunlukta olmalarının belirleyici önemi vardır. Böylesi bir faktör gerçekten de önemlidir. Ve kuşkusuz, Marksist-Leninist parti, sıralarını, işçi sınıfından çıkanlar yararına sıklaştırma sorununa sürekli dikkat ayırmak zorundadır. Ancak, bize göre, nitel bileşimin değerlendirilmesinde bunun tek, yada başlıca ölçüt olarak sayılması yanlıştır.

Günümüzde, VKP'nin genel üye sayısında işçilerin oranı yalnızca $\frac{1}{10}$ 11,2'dir. Biz bu rakamın az olduğunu bilincindeyiz. Vietnam Komünist Partisi'nin 5. Kongresi (Mart 1982) şunu rastgele vurgulamamıştır: «Biz, yığın hareketlerine en aktif katılanları ve en başta da parti ilkelerine bağlı, sınanmış, politik bakımdan hazırlıklı, kültür, bilim, teknik ve yönetim alanlarında iyi bilgiye sahip işçileri partiye almak için yoğun çalışma yürütmek zorundayız». ⁽³⁾

Bununla birlikte parti, onun proleter karakterinin her şeyden önce işçi sınıfının konumlarının kesin bir biçimde savunulması, devrimci teorimize bağlılığın korunması, onun ülkemiz koşullarında yaratıcılıkla uygulanması, doğru politik çizginin sürdürülmesi yeteneğiyle olduğu görüşündedir. Demokratik merkezîyetçilik ilkelerinin titizlikle gözetilmesi, halk yığınlarıyla ilişkilerin sürekli güçlendirilmesi, yurtseverliğin proleter enternasyonalizmle organik olarak birleştirilmesi gereklidir. Böylece partinin sınıfsal niteliğinin soyut bir kavram olmadığı, onun politik, ideolojik, örgütsel alanlarda somut bir biçimde belirttiği ve savaşın her yeni aşamasında ortaya çıkan görevlere uygun olarak sürekli geliştiği ortadadır.

VKP içinde ideolojik-eğitim çalışmaları, böylesi konumlardan hareket edilerek yaygınlaştırılıyor. Çünkü parti, genel olarak köylülerden ve devrime yurtsever hareketten geçerek gelen küçük burjuva temsilcilerinden oluşuyor. Her komünistin, sosyal durumu ve aldığı görev ne olursa olsun, proleter olmayan tutumları reddetmesi, işçi sınıfının dünya görüşünden hareket etmesi gerekiyor. Örnek olarak şunu söyleyebiliriz ki, eğer komünistler toprak dağıtımı sırasında gereken ilkeselliği göstermeden, yalnızca fakir köylülerin psikolojisiyle yetinilebileceğini düşünselerdi, böylesi

⁽³⁾ Tap Ti Kong Şan, 1982, № 5, s. 52 (Vietnamca).

bir tutum toprak reformu sırasında devrim için çok olumsuz sonuçlar doğurabilirdi.

Parti üyelerinin proleter bilincini geliştirmek için ne yapmak ve nasıl hareket etmek gerekiyor? Eğer eski görüşlerin, özellikle de küçük burjuva görüşlerinin korunduğunu gözönünde tutarsak, bu sorunun ne denli ciddi olduğunu görürüz. Bu küçük burjuva görüşler, politikada «sol» ve sağ sapmalarda, psikolojide her türden bireycilikte, ideolojik açıdan ise sübjektivizmde kendini gösteriyor. Partinin bu koşullarda proleter niteliğinin korunması, sınıfsal bilincin, Marksist-Leninist dünya görüşünün yerleşmesi için sistemli bir eğitim çalışmasını, eski dönemin kalıntılarına, genel olarak küçük burjuva ideolojisine karşı kesin bir savaşım verilmesini gerektiriyor.

VKP'nde komünistlerin, uzun yıllardan beri iyi bir bileşimi oluşmuştur. Biz, bununla ancak övünebiliriz. Ama, tüm yoldaşlarımızın proleter olmayan görüşlerin kalıntılarından sıyrıldıklarını, ya da yeniden bu tür görüşlere kapılan kimi kişilerin ortaya çıktığı olaylara rastlanmadığını söyleyemeyiz. Ancak parti çizgisini yansıtan ve devrimci davaya hizmet eden nitelikler, partide egemen olmuştur. Vatana bağlılık, özverlilik göstermeye, parti görevlerini hiç ikircimsiz yerine getirmeye hazır olma, sağlıklı ve akılcı bir yaşam tarzı bunlar arasında yer alıyor. Canlı organizimde sürekli cereyan eden değişim süreçleri örneğinde olduğu gibi, komünistler de her gün yeni nitelikler, Marksist-Leninist ilkeleri, parti politikasını, devrimin deneylerini, yüksek ahlak ilkelerini benimsemek ve aynı zamanda proleter olmayan kalıntılardan sıyrılmak zorundadırlar.

Komünistlerin, sınıfsal bilinci, devrimin somut pratiğinde ve parti çalışmalarında, aynı zamanda eğitim sistemi ve basın yoluyla yürütülen politik-teorik hazırlıklarla güçleniyor. İlk kuşak partili yoldaşların çelikleşmesinin kendine özgü bir yöntemi vardı. Bunların çoğu küçük burjuva kesimlerinden gelmeydi. Vietnam Devrimci Gençlik Örgütü'ne katılan bu kişiler, «proleterleşme» sürecinden geçmişlerdir: Fabrika ve işletmelerde proleter nitelikler edinmişler, işçiler arasında propaganda yapmayı öğrenmişlerdir. «Proleterleşme», partinin işçi sınıfıyla ilişkilerinin kökleşmesine yardım etmiştir. Bundan başka, devrim öncesi dönemde hapishaneye düşen yoldaşlarımız, koşulları adeta birer okula çevirmişler, buralarda Marksizm-Leninizm'i okumuşlar ve devrim savaşının derslerini öğrenmişlerdir. İşte parti kadroları, VKP'nin yönetici kadrosu böyle yükselmiş ve oluşmuştur. «Proleterleşme» sürecini, partimizin kurucusu Ho Şi Min de geçmiştir. O, uzun yıllar işçi olarak çalışmıştır.

1945'teki genel halk ayaklanmasının etkisinden sonra, partinin üye sayısı hızla arttı, 5 binden, 1951 başlarına doğru 760 bine ulaştı. Savaş döneminde komünistler, politik bilinç düzeylerinin ve devrimci moralinin yükseltilmesine büyük bir dikkat gösterme yoluyla, öncelikle savaş pratiği

temeline dayanılarak eğitiliyorlardı. Komünist Partisi'nin çizgisinin benimsenmesinde, parti toplantıları da büyük hizmet görmüştür. Kısa süreli politik-teorik kurslar da düzenleniyordu. Barış, Kuzey Vietnam'a 1954'te, tüm ülkeye ise 1975'te geldi. Komünistlerin Marksist-Leninist eğitim sistemi de buna uygun bir biçimde geliyordu. Bugün VKP MK'ne bağlı 7 parti okulu, il ve kent komitelerine bağlı 40, semt komitelerine bağlı da 400 okul ve politik eğitim kursları eylem gösteriyor. Teorik eğitim çalışmalarını, üretimde çalışmaya devam edilerek yapıyor. Böylece, 1 milyonun üstünde komünist, Marksist-Leninist eğitim sisteminin değişik kollarından geçmiştir. Bununla birlikte komünistlerin genel ve bilimsel-teknik eğitim düzeyleri de yükselmektedir. Bugün VKP üyelerinin % 16,4'ü yüksek okulu ve liseyi bitirmiştir, % 25'i ise orta okul mezunudur.

Partinin proleter niteliği, büyük ölçüde işçi sınıfı temsilcilerinin ve sıranmış militanların giderek artan ölçüde Parti Komitelerine ve her şeyden önce de Merkez Komitesi'ne seçilmesiyle sağlanıyor. VKP 5. Kongresi'nin «Parti kuruculuğu» raporunda şöyle deniyor: «Parti komitelerinin, işçilerin parti görevlerine seçilmesi için, bunların eğitimi ve hazırlığı konusunda, her düzeyde eylem planları olması gerekiyor.»⁽⁴⁾

VKP, sıralarını güçlendirirken, Marksist-Leninist öğretiyi dayanıyor, SBKP'nin ve diğer kardeş partilerin, parti kuruculuğunda elde ettikleri deneylerden yararlanıyor. Ve kuşkusuz biz, çalışmalarımızın sonuçlarını düzenli olarak değerlendiriyoruz, ulaştığımız başarılardan ve yaptığımız yanlışlıklardan gereken dersleri çıkarıyoruz. VKP'nin bu alanda çıkardığı ilk sonuçlar, partinin 4. Kongresi'nde (Aralık 1976) şöyle belirlenmiştir:

Birincisi. Partiyi öyle kurmak gerek ki, politik, ideolojik ve örgütsel bakımdan da sağlam olabilsin. Bu her üç yan birbiriyle bağlıdır ve birbirini etkilemektedir. Parti kuruculuğunda ideolojik ve örgütsel yanların sıkıca birleştirilmesi gerekiyor, politik çizgi ve görevlerden hareket etmek gerekiyor; bunlarla birlikte politik görevlerin ve çizginin doğru saptanmasını, bunların kavranmasını ve tam olarak yaşamda uygulanmasını sağlamak gerekiyor.

Bu durumu biraz açalım. Açıktır ki, partinin çalışmalarının etkinliği politik çizgiye bağlıdır. Bunda onun Marksist-Leninist karakteri ifadesini buluyor. Erke gelen, ya da erk savaşı veren kardeş partiler için, yapılan politik hatalar çok ağır sonuçlara yol açıyor. İşte bundan ötürü de biz, parti kuruculuğunda komünistlerin kendi amaç ve görevlerini kavramalarına birincil önem veriyoruz.

Partinin ideolojik ve örgütsel çalışmaları da çok önemlidir. Bu çalışmalar, yalnızca doğru bir parti politikasının saptanmasını değil, aynı

⁽⁴⁾ Agy, s. 43.

zamanda belirlenen çizginin başarılı bir biçimde uygulanmasını da sağlıyor. Ama her ikisi de, yukarıdan aşağıya iyi, düzenli örgütlenmeyi, gerçek devrimci niteliklere sahip ve bilimsel yönetimi sağlayacak kadroları ortaya çıkarabilecek yeteneklere sahip üye tabanının oluşturulmasını gerektiriyor. Teorik eğitim, komünistlerin Marksist-Leninist eğitimi, elde edilen deneylerin onlar tarafından sürekli genelleştirilmesi gibi, partinin politik görüşleri saptamasında kolektif aklını seferber etme koşulları da aynı hizmeti görüyor. Bundan ötürü, parti kuruculuğunu kimi sınırlı özel işler yapma görevine indirgemek, ideolojik ve örgütsel çalışmaları birbirinden ayırmaya, bunları politik alandan koparmaya çalışmak, kanımızca yanlıştır.

İkincisi. Parti kuruculuğuyla ilgili çalışmaları, yığınların devrimci hareketleri aracılığıyla, yığınların kolektif yönetim rejimini kurma aracılığıyla yürütmek gerek; yığınları parti kuruculuğu ve denetim, kadroların ve komünistlerin çalışmalarını ve kişisel niteliklerini denetleme çalışmalarına çekmek gerek.

Vietnam halkının devrimci hareketi, 15 yıllık illegal bir savaşımdan ve Ağustos 1945'te utkuyla sonuçlanan devrimden, iki direniş savaşından, Pekin yayılmacıları ve hegemonyacılarının saldırılarına karşı koymadan, sosyalist dönüşümlerin gerçekleştirilmesinden geçmiştir. Partinin yöneticilik rolü, tüm bu başarıların belirleyici faktörü olmuştur. Öte yandan, onun kendisi de halk yığınlarının devrimci yükseliş dalgasından ortaya çıkmıştır. Ve parti, en doğru savaş yolunu, en etkin biçim ve yöntemleri, halk yığınlarının girişimciliği sayesinde saptayabilmiştir. Bu anlayış bizi şu sonuca götürmüştür: Partinin erkte olduğu ortamda, halkın parti kuruculuğuna katılması için elverişli koşulların yaratılması çok önemlidir. Vietnam halkı partisini seviyor, onun kendi çıkarlarını savunduğunu ve tüm insanların yaşamının ve çocuklarının geleceğinin doğrudan partinin aktifliğine, komünistlerin kişisel niteliklerine bağlı olduğunu biliyor. Halk, partinin güçlü, tabanının daha iyi olmasını istiyor. Emekçilerin parti kuruculuğuna katılımı, onların yerel parti komiteleri yönetimlerine yönelttikleri eleştirilerde, komünistlerin çalışmalarına, başarılarına ya da hatalarına biçtikleri değerlerde, VKP sıralarına kimlerin alınması, kimlerin ise yakışık almaz tutumlarından dolayı üyelikten çıkarılması, kimin Parti Komitesine seçilmesi, ya da seçilmeinesi gerektiği yolundaki görüşlerinde ifadesini buluyor.

Kanımıza göre, böylesi bir politika, partinin yığınlarla ilişkilerini güçlendirmesine, bürokratizmi ortadan kaldırmasına yardım ediyor. VKP MK Genel Sekreteri Le Duan yoldaş şöyle diyordu: «Partinin güçlü, savaşkan örgütleri ancak, verilen görevleri yerine getiren halk yığınlarının devrimci hareketi temelinde kurulabilir. Parti, yığınların parti kuruculuğuna örgütlerinin çalışmalarının, kadroların ve sıradan komünistlerin ahlaki nitelik-

lerinin denetim eylemlerine çekilmesini, halkla ilişkilerinin güçlenmesinde önemli bir araç olarak görüyor.»⁽⁵⁾

Üçüncüsü. Parti kuruculuğu ve partinin savaşkanlığı, devletin çalışma yeteneğinin güçlenmesi ve yükseltilmesiyle, yığın örgütlerinin kurulması ve güçlenmesiyle, proletarya diktatörlüğü sisteminin birleşik gücünün oluşmasıyla bağlı olmalıdır.

Vietnam halkı, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin erkinin alaşağı edilmesinden sonra politik, ekonomik ve kültür alanlarında ülkesinin gerçek sahibi oldu. Kollektif yönetim yapısı, parti yönetimini, halkın ülkenin gerçek efendisi olma görevlerini yerine getirmesini, devlet yönetimini içeriyor. Biz, parti, devlet ve toplumsal örgütler arasında, yukarıdan aşağıya sıkı ilişkiler sisteminin kurulmasını gerektiren bu her üç kesimin bir bütün oluşturmalarına çalışıyoruz.

Kuşkusuz parti, bu zincirde yönetici halkadır. Öteki kesimlerin etkinliği, onun doğru yönetim politikasına bağlıdır. Bundan ötürü, partinin güçlenmesi bizim daima dikkat merkezimizdedir. Ama önce, proletarya diktatörlüğü sisteminde kendi rolünü, yalnızca devleti ve toplumsal örgütlere dayanarak yerine getiriyor. Devlet, halk ekonomisi yönetiminde parti çizgisini uyguluyor ve bunu ancak kendisi gerekli ölçüde güçlü olduğu zaman daha iyi bir biçimde yerine getirebiliyor. Aynı zamanda, güçlü toplumsal örgütler de, partinin gücü ve yeteneğinin temelini oluşturmaktadırlar. Dolayısıyla, parti kuruculuğu, devlet organlarının ve toplumsal örgütlerin güçlenmesinden ayrı ele alınamaz. Biz yalnızca partiye önem verildiği devlet aygıtının yetkinleştirilmesine önem verilmediği, parti ile devlet arasındaki görevlerin karıştırıldığı, parti çalışmalarına devlet çalışmaları karşısında yapay bir üstünlük sağlandığı zaman gerekli ilginin gösterildiği türünden sapmalara, tek sözle komünistlerin çalışmalarının etkinliğini zayıflatan, halkın ülkenin gerçek sahibi olmasına engel olan her karşı savaştık, savaşıyoruz.

Dördüncüsü. Militan kadronun ve sıradan komünistlerin kişisel niteliklerini yükseltirken, hücrelerin, yerel parti örgütlerinin niteliksel iyileşmesini, yönetim organlarının güçlenmesini, örgütsel aygıtın her aşamada ve her alanda yetkinleşmesini hesaba katmak gerek.

Bu saptama, kişiler ile örgütler arasındaki ilişkileri içeriyor. Örgütler, hiç bir zaman, ona katılan üyelerin aritmetik bir toplamı olarak ele alınamaz. Partimiz her komünistin politik eğitiminin, devrimci ahlak ve çalışma yeteneğinin yükseltilmesine büyük önem veriyor. İnsanın, örgütlerin canlı birer ögesi olduğunu, onun güçlü insanlarla güçlü olduğunu biliyoruz. Ama diğer taraftan da, insan kendi başına yalnız örgütlerde güçlüdür, yalnız orada kendi yeteneklerini ve en iyi niteliklerini geliştirebilir. Bun-

⁽⁵⁾ Le Duan, Erkteki partilerin kimi sorunları. Hanoy 1981, s. 109 (Vietnamca).

dan ötürü, VKP'nin yerel örgütlere gösterdiği sürekli özen, çok doğaldır. Bugün VKP'nin 150 bin parti grubu ve 40 binden fazla temel örgütü vardır. Bunların kurulması ve genişletilmesi için ardıcıl bir çalışma yürütülüyor. Biz bu görüşün şundan ötürü altını çiziyoruz ki, bir zamanlar bizde komünistlerin kişisel niteliklerinin iyileştirilmesi için açılan kampanyalara kapılıyordu, bu yüzden kimi yerlerde parti örgütlerinin yetkinleştirilmesine gereken ilgi gösterilmiyordu. Örneğin, her komünistin somut eylemlerinin, onun çalıştığı yerdeki görevleriyle, işin yapısıyla ilişkisi olmadan, bağlı bulunduğu örgütün sorumluluğu ve bilgisi dışında ele alınıyor, görüşülüyordu. Şimdi bu eksiklik ortadan kaldırılıyor.

Beşincisi. Partinin gelişmesi için yürütülen çalışmalarda niteliğe ciddi bir dikkat çevirmek, niceliğin kuyruğunda sürüklenmeye karşı savaşmak gerek; partinin gelişmesi onun güçlenmesine paralel olmalıdır. Bir yandan partiye, tüm ileri sürülen istemlere tam olarak yanıt veren insanların üye alınması, diğer yandan da gerileyenler, yozlaşanlar, komünist olarak kalması için gerekli delillere sahip olmayanların zamanında partiden atılması gerek. Partiye sızan yoz ögelere, gericilere, iki yüzlülere, çıkarıcılara karşı daima uyanık olmak ve gereken önlemleri almak gerek.

Burada, aslında söz konusu olan, partinin yükselişi ile onun gelişmesi, partiye yeni üye alınması ve bizim sıralarımızın arılığı için gösterilen özen arasındaki bağıttır. Bilindiği gibi, örgütlerin üye sayısı, devrimin her aşamasının istemlerine yanıt vermelidir. Ancak her şeyden önce sorunun niteliksel yanı önemlidir. Niteliksel yükselişi izlerken biz, hatalar yaptık ve bunun sonucu olarak ta, daha sonra büyük güçlükler yaşadık. Burada sağlam, ilkesel Leninci bir tutum gerek. V. İ. Lenin şöyle yazıyor: «Partiye gösteriş için üyeler, bedava da olsa bize lazım değil. Dünyada, üye sayısının artması için değil, onların niteliklerinin yükselmesi, partiye ,yamananlardan' arındırmak için özen gösteren tek parti bizim partimizdir, devrimci işçi sınıfının partisidir.»⁽⁶⁾

Partiye üye alımı sırasında gereken titizliğin gösterilmemesi, çok ciddi ve uzun süreli sonuçlara yol açıyor. Ama parti, eğer ona halk yığınlarının devrimci hareketinden sürekli taze kan akıtılmıyorsa yaşlanıyor, yaşamsal gücünü yitiriyor. 50'li yılların başlarında biz şöyle bir yanlışlık yaptık: Partiye üye alımı yolunu bir süre için fiilen «kapadık». Ve şimdi de, VKP'nde genel olarak olumlu süreçlerin geliştiği sırada, parti sıralarının yeni üyelerle güçlendirilmesi, gerekli hızda yapılmıyor.

Son yıllarda, partinin gelişmesi ve güçlenmesi için çok şeyler yapıldı. 1970 yılından bu yana, VKP'ne yeni üye alımı ve sıralarının arılığı için birçok büyük çaplı kampanyalar düzenlendi. 4. ve 5. Kongreler arasında geçen beş yıl içinde partiye 375 bin yeni üye alındı ve aynı zamanda

⁽⁶⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 39, s. 224.

layık olmayan binlerce kişi partiden atıldı. Yeni parti biletlerinin sunulması kampanyasında (1980–1981) biz, sorumsuz ve politik bakımdan cahillerden, parti disiplinini bozanlardan, hazine hırsızlarından ve diğer dökelerden kurtulduk.

Daha Aralık 1974'te, Vietnam Emekçiler Partisi Merkez Komitesi'nin (bugün VKP) 23. Plenum kararlarında şuna işaret etti: «Parti, sıralarının en iyi kişilerle dondurulmasını ve aynı zamanda dökelerden ve partiye layık olmayan kişilerden arındırılmasını, kendi varlığını sürdürme ve gelişme yasaları olarak görüyor.» (7) Bu saptoma bugün de geçerlidir.

Böylece burada, VKP'nin parti kuruculuğu çalışmalarının yönetimi temelinde yatan ve birbiriyle karşılıklı ilişkide bulunan beş ders sergilenmiştir. Biz bu görüşleri, devrimin yeni aşamasında, işçi sınıfının ve tüm Vietnam halkının öncü gücünün proleter niteliğini güçlendirmek, savaşkanlığını yükseltmek için yerine getirmeye devam ediyoruz.

(7) VEP MK'nin 23. Plenum kararları. Hanoy 1974, s. 10 (Vietnamca).

Nükleer tehlike ve politika

Politik çevrelerde, Marksist bilim adamları arasında ve barış hareketleri içinde şöyle bir soru ortaya atılıyor: Nükleer savaşın «politikanın başka araçlarla sürdürülmesi» olarak ele alınması doğru mudur? Bu, hiç te soyut-teorik bir soru değildir. Nükleer tehlikenin kaynaklarının ve özünün anlaşılması, bu tehlikenin ortadan kaldırılması için etkin yöntemleri belirlemesi ve toplumsal güçlerin savaş karşıtı savaşıma daha fazla seferber edilmesi için olanakların araştırılması, bu sorunun yanıtıyla bağlıdır.

Bu konuda okurlara sunulan aşağıdaki yazıyı, derginin Genel Teorik Sorunlar Komisyonu Çalışma Grubu hazırlamıştır.

Nükleer güç sahibi devletlerin elinde biriken silahların yıkım gücü, korkunç büyüklüktedir: Bu güç, Hiroşima'da 108 bin 956 kişinin canına kıyan atom yangınından 1 milyon kez daha fazladır. Bilim adamlarının hesaplamalarına göre bu, yeryüzünde tüm yaşamı yoketmeye değilse bile, uygarlığa son vermek için yeterlidir.

Böylesine korkunç topyekün kırım potansiyeli, savaş ile politika arasındaki ilişkilere nasıl bir etki yapmıştır? Nükleer savaş devlet politikası dışına çıkarmamış mıdır? Ya da, tersine, nükleer bir savaş halinde onun karakterini ve başlıca çevre çizgilerini, savaşlar tarihinde her zaman olduğu gibi, politika mı belirleyecektir?

Böylesi sorulara verilen yanıtlar bakımından, karşıt toplumsal güçlerin savaş tehlikesi karşısındaki dört teorik konumuna işaret edilebilir: Emperyalizmin, sosyalizmin, ayrıca barış ve savaş konusunda burjuva ideolojisindeki ayrı konumlarına.

BİRİNCİ KONUM: *Nükleer tehlike politikanın savaşa giden yolunu hiç te kapatmış değildir. Nükleer savaş, bölgesel ya da global, taktik ya da stratejik olmak üzere, değişik düzeyde yürütülebilir; o «sınırlı» ve «uzatmalı» olabilir, nükleer savaşın «kazanılması» olanaklıdır.*

Günümüzdeki saldırgan militarist doktrinlerin çıkış noktaları bunlardır. Burada, nükleer silahın savaşa kanzandığı yeni nitelik, çarpışan tarafların birbirlerini yoketmeleri olasılığı, bütün olarak her zaman reddedilmiyor; ancak böylesi bir sonucun kaçınılmaz olduğu görüşü kabul edilmiyor.

Bu amaçla, karşılıklı yoketme tehlikesinin düşmanı aşılınca önü alınmaz bir biçimde genel bir yıkıma gidileceği o meşum sınırı geçmemeye zorlayarak, savaş politikasının dizginine bağlamak için kullanmasına izin verecek askersel çözümler araştırılıyor. Militarizmin sözlüğünde «intra-war deterrance» («savaşı, süreci içinde zaptetmek») terimi belirdi. Bun-

don, başlamış olan savaşı, onun daha «yüksek» bir yıkım aşamasına çıkarma tehdidiyle lokalize etme yoda sınırlama olasılığını anlıyorlar. Örneğin, kilit stratejik merkezleri vurma tehdidiyle, nükleer vuruş «değiş tokuş»nun belirli askersel eylem silahını aşmasını önleyebilmeyi v.b. hesaplıyorlar.

Çarpışmayı belirli bir tırmanış aşamasında kazanıp (ya da kaybedip) nükleer savaş yürütebilme ve onu durdurabilme olanaklarını bulmaya yönelik soyut-teorik araştırmalar, pratik hazırlıklarla otbaşı gidiyor. 1982 yılında Pentagon, «uzatmalı» (altı ay kadar sürecek olan) bir nükleer savaşın genel stratejik planlarını hazırlama çalışmalarını tamamladı. ABD silahlı kuvvetlerinin son hesapta çatışmadan ülkeyi «yeniden canlandırma» olanağı verecek kaynak ve nüfusu elinde koruyarak çıkılabilesine olanak verecek bir biçimde genişletilip kullanılmasına bel bağlanıyor. Bunun yanı sıra, «sınırlı» bir nükleer savaş için hazırlıklar alabildiğine gidiyor. Pentagon strateji uzmanları, Avrupa'nın yakınlarında ya da bizzat Avrupa'da, ABD'nin karşı vuruştan kurtulabileceğinin ya da en azından bunun kendisi için vereceği sonuçların önemli ölçüde az tutulabileceği düşünülen bir savaşın başlatılabileceği bir durum yaratmaya çalışıyorlar. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesinin anlamı da budur. Bu, nükleer bir saldırı savaşı doğrultusunda bir adım, ilk nükleer vuruş için elverişli mevzileri sağlama denemesidir.

Bu görüşler tamomiyle serüvenci görüşlerdir. Bunlar emperyalist militarist düşüncenin son derece tehlikeli bir bunalım içine girdiğine tanıklık etmektedir. Bu düşünce, nükleer savaşın, tüm diğer savaşlarda olduğu gibi bir tarafın zaferi, ötekinin yenilgisi gibi alışlagelmiş «geleneksel» sonuçlarla sona erdirilmesinin *nesnel olanaksızlığında* somutlaşan özel niteliğini bir türlü hazmedemiyorlar. Askersel-stratejik denge koşullarında nükleer silah hiçbir tarafa üstünlük vermeyecektir: Onun kullanımı yalnızca topyekün yıkım tehlikesini getirecektir.

Nükleer savaşta yalnızca insanlığın yokolması gibi bir sonuç olanaklıdır.

Gerici emperyalist çevreler, nükleer savaşın doğasını onun sonuçlarının politika terazisinde kendileri için yine de kabuledilebilir bir biçime büründürmek için hiçbir çabayı ardına koymuyor. Askersel üstünlük için boş hayaller peşinde çılgınca koşuş, buradan kaynaklanıyor. Bu, günümüzde barışın zaten zayıf olan temellerini daha da sarsıyor. SBKP 26. Kongresi, yeni nükleer savaş araçlarının geliştirilmesinin uluslararası istikrarı sarsmakla kalmayıp, aynı zamanda bu tür silahların sınırlandırılması ve azaltılması konusunda anlaşmaya varma olasılığını bile kuşku hâle getirebileceği yolunda uyarılarda bulundu.

Tarafların askersel potansiyellerinin ve askersel-teknik olanaklarının kıyaslanması uzmanları şu sonuca vardiıyor. Emperyalist güçler, ne savaş

hazırlığı aşamasında silahlanma yarışıyla ne de şilahlarını yok edici nükleer vuruşlar yoluyla üstünlük sağlayamayacaklardır. (1)

Ama, savaşa yol açabilecek stratejik hata olasılığı vardır. Ve karşılıklı askersel güç düzeyinin yükselmesi ve askersel-teknik ilerlemenin daha da gelişmesiyle bu olasılık artmaktadır.

Geçenlerde ölen Amerikalı fütürolog Hermann Kohl'un belirttiğine, göre, bu olasılık yalnız, nükleer bir saldırı halinde, otomatikman, insan iradesinin her çeşit müdahalesi dışında, gezegenimizi havaya uçurup yokedecek bir «kıyamet günü makinası» yapıldıktan sonra sıfıra eşit olabilir. «Kıyamet günü makinası» hayali eserler olanına aittir. Ama, dünya felaketinin kesinlikle bilinmesi bile, bu felaket karşısında bir güvence değildir. Çünkü, elinde nükleer silah bulunup da insanlık düşmanı «kızıl olmaksansa, ölmek daha iyidir» kanısını paylaşanların politik çılgınlığına son verilmiş değildir.

Bu konu, Washington'un uygulamakta olduğu nükleer savaşa doğru koyma politikasının nesnel içeriğini yansıtıyor. Serüvenciliğin ifadesi olarak bu politika, uygarlığın yokolmasından başka bir şey getirmes. Elbette, aşırı gerici emperyalist çevrelerin subjektif politik niyetlerinde intihar etmek diye bir şey yoktur. Onlar sosyalizme karşı «haçlı seferi» ilan ederek onu toplumsal sistem olarak yoketmeyi ümit ediyorlar. Onlar sosyalist topluluğu, silahlanma yarışıyla ekonomik bakımdan, dünyanın öteki devrimci güçlerinden yalıtılmakla politik bakımdan ve «psikolojik savaş» yoluyla ideolojik bakımdan zayıflatmaya çalışıyorlar. Ama özellikle tehlikeli olan şu ki, onlar sosyalizmi askersel araçlarla ezme hayallerine temel olarak somut bir nükleer silahlar temeli yoratiyorlar.

Ne ki sosyalizmin askersel-stratejik dengesi sağlamış olması ve bu dengenin bozulmasına izin vermeme kararlılığı, emperyalizm için, tarihsel sürecin tekerleğini geri çevirip, savaş yoluyla sosyal öc olma olasılığını ortadan kaldırıyor. SBKP MK Genel Sekreteri K. U. Çernenko yoldaşın belirttiği gibi, «biz sağlanan askersel dengenin bozulmasına izin vermeyeceğiz. Ve şu konuda kimsenin en küçük bir kuşkusu bile olmasın: Biz, ülkemizin savunma yeteneğini güçlendirmek için elimizde, savaş yanlısı serüvencilerin sıcak kafalarını serinletmeye yeterli ölçüde araç bulunması için bundan böyle de gayret edeceğiz» (2). Günümüz dünyasındaki durumun çözümleyici faktörü şudur ki, savaş, iki toplumsal sistem arasındaki tarihsel tartışmanın, kavganın çözüm aracı olamaz. Tarihin bundan sonraki gelişmesi, insanlığın bizzat varlığını sürdürmesi, ancak değişik toplumsal düzeni olan devletlerin barış içinde yanyana yaşaması koşullarında olanaklıdır. Başka bir alternatif yoktur.

İKİNCİ KONUM: Nükleer tehlike, devletlerarası ilişkilerden dünya sa-

(1) (Bak: D. F. Ustinov, Nükleer savaş tehlikesi önlenmelidir. Moskova.

(2) «Pravda», 14 Şubat 1984.

vaşını, barış durumundan ya da kan dökmekle sona eren «bölgesel» çatışmadan dünya savaşına geçişi ortadan kaldırarak, politikanın savaşla olan bağıını koparmıştır. Böyle bir tehlike vardır. Ve bu tehlike varoldukça, ve canlı tutuldukça, politika, karakteri ne olursa olsun savaşa yolaçmıyacaktır.

Burada nükleer tehlike, global savaş karşısında bir güvence olarak ele alınıyor. Raslantısal, yani politik olmayan nedenlerle nükleer bir çatışma tehlikesi ise, nükleer silahların harekete geçirilmesi üzerindeki hükümet denetiminin son derece sıklaştırılması ve hükümetler arasında telefon bağı sisteminin mükemmelleştirilmesi ile bu tehlikenin sözde ortadan kaldırılabilceği yolunda telkinlerle gözden gizlenmeye çalışılıyor. Bu konumun yandaşları, atom bombasının yasaklanmaması, onunla birarada yaşanması çağrılarını yapıyor ⁽³⁾ Çünkü onların mantığına göre, nükleer tehlike kaldırılırsa, genel barışın bozulması yeniden olanaklı olacaktır! Böylece, silahsızlanmanın barışa değil de savaşa temel olduğu yadsınıyor.

Barışın yalnızca nükleer yıkımın dehşeti karşısındaki korku temeline dayanabileceği yolundaki görüşler, militarizmin genel çıkarlarının korunmasına, atom karşıtı protesto hareketini, savaş tehlikesini ve silahlanma yarışını tırmandırma politikasına karşı artan muhalefeti dağıtmaya yöneliktir. «Nükleer barış» propagandasında savaş tehlikesinin saldırgan militarist çevrelerin politikasına uzanan köklerinin üstü örtülüyor ve silahsızlanmaya giden yollar kapatılıyor. Bu, savaş hazırlığını haklı göstermenin ideolojisi. Bu görüşlerin işlevi, kamuoyuna yön şaşırtmaktır.

Hiçbir politik amacın nükleer savaş riskiyle kıyaslanamayacağı noktasından hareketle, nükleer yıkım karşısında korkuyu kamçılayarak bu yıkımın önlenmesini hesaplayan psikolojik bir strateji yaratılıyor. Bu korku, boş tehdit ve kuru sıkılarla değil, silahlı kuvvetlerin gerçekten artırılmasıyla, savaş hazırlıklarıyla gerekçelendirilen haklı bir korkudur. Bu temel görüş, «nükleer barış»ın Amerikan burjuva teorisyenlerinin hazırladığı «savaşı önleme» ya da «caydırıcılık» konseptlerinde ifadesini buluyor. Bilindiği gibi, onlar «Batı'ya yönelik Sovyet tehdidi» savından hareket ediyorlar. Oysa gerçekte böyle bir tehdit yoktur. Saldırganlık ve nükleer savaş başlatmak, Sovyetler Birliği'nin temel politik ilkelerine yabancıdır. Demek ki, söz konusu görüşlerin dayandığı politik temeller sakattır ve yalana dayanmaktadır. Bu teorisyenler, nükleer silah kullanımını sözde dışılamak için, sürekli nükleer silah yığınakları yapılmasını, bunların geliştirilmesini salık veriyorlar. Ama bu strateji bir dünya felaketi tehlikesinin ortadan kaldırılmasına değil, bu tehlikenin kalıcılılaşmasına yöneliktir ve genel bir yıkım karşısında alternatif getirmektedir.

(3) Ayrıntılı bilgi için bak: Barış ve Sosyalizm Sorunları», 1981, sayı 10. s. 65-67.

Bununla birlikte bu görüşlerin NATO ülkelerindeki insanlarda kötürümleştirci bir etki yaptığını unutmamak gerekir. Nükleer savaşın yalnız bu savaşa hazır olmakla önlenebileceği görüşü 30 yıldan fazla bir zamandır ABD ve öteki emperyalist ülkelerde egemen çevrelerin savaş hazırlıklarını tırmandırırken ve insanlığı global felaket uçurumunun kenarına iterken ardına gizlendiği bir propaganda paravanası olarak kullanılıyor.

Sosyalizm ile emperyalizm arasında askersel-stratejik dengenin sağlanması, son onyılların en önemli sonucu oldu ve bu, Sovyet halkından ve öteki sosyalist topluluk ülkeleri halklarından büyük güç ve harcamalar sarfetmesini gerektirdi. Uluslararası alandaki bu yeni durum nedeniyle, «nükleer barış» teorisyenleri arasında «caydırma» stratejisi gözden geçirilmeye, «caydırma» iki yönlü «karşılıklı frenleme» olarak ele alınmaya başlandı. Bu kavram, önceleri olduğu gibi, savaş hazırlığı ile «Batıya karşı Sovyet tehdidi»ni göğüslemeyi öngören herhangi bir zorunlulukla ilgili yanlış bir görüşü dile getirmektedir. Ama aynı zamanda bu kavram, gerici emperyalistlerin saldırgan niyetlerinin gemlenmesinde en güçlü etmen olan Sovyet Silahlı Kuvvetleri'nin askersel gücünün bilincine varılmış olduğunu da yansıtmaktadır.

Stratejik denge dolayısıyla oluşan durumu değerlendiren bir dizi burjuva teoriseni, nükleer bir saldırının hiçbir politik yarar sağlamayacağı gibi, bunun bir intihar anlamına da geleceğini kabul ediyor. Onlar, zafer elde etme hesaplarıyla nükleer savaş yürütmeyi, nesnel olarak çözümü olanaksız bir görev olarak görüyorlar. Bu teorisyenler, savaş tehlikesinin kaynakları konusunda yanlış görüşleri paylaşmakla birlikte, nükleer savaşı dışlamak için stratejik dengenin korunması gerektiğini kabul ediyorlar. Onlar, dengenin yalnız ilk vuruşu, «silahsız bırakıcı» darbeyi, yani karşı tarafı yanıt önlemden yoksun bırakmaya yönelik vuruşu amaçlayan ve böylesi bir yeteneğe sahip olan silahları hızla üretme görüşünü çürüttüğünü belirtiyorlar.

Ama ilginçtir ki, Truman'dan Reagan'a dek tüm ABD yönetimi «caydırma» tezine bağlılıklarını belirtmiş ve belirtmekte olmalarına karşın, bu tezin teorisyenlerince yapılan tavsiyeler askersel planlamaya oldukça özlü farklarla yansıtılmıştır. Teorisyenler misillemeyi bir yanıt önlem olarak yorumlarken, ABD ve NATO'nun askersel doktrini nükleer silahı ilk kullanma temeline dayandırılıyor. Teorisyenler «korku dengesi» üzerinde kafa yorarken, ABD egemen çevreleri askersel üstünlük sağlamaya çalışıyorlar. Teorisyenler nükleer savaşın politik bakımdan olanaksız olduğunu ileri sürerken, ABD başkanı Reagan yalnız yeryüzü savaşları değil, «yıldızlar» savaşı da düşünüyor. Pentagon askersel planlamalarını ve pratik silahlanma adımlarını, kaçınılmaz cezadan kurtulmak için karşı tarafın stratejik gücünü yoketme umuduna dayalı hesaplara dayandırıyor.

Bugünkü ABD yönetimi, «caydırma» stratejisini güya fayda etmemesi

ve «Sovyet akını»nın gerçekleşmesi halinde başvurulmak üzere, bu stratejiye ek olarak «nükleer savaş yürütme» doktrinini ileri sürüyor. Böylesi bir tahmin yanıltır ve mantık dışıdır. Çünkü nükleer savaş tehlikesi yalnız emperyalizmin saldırgan, aşırı gerici çevrelerinden kaynaklanıyor. Sovyetler Birliği nükleer savaşa izin vermemek için elden geleni yapıyor. Sovyetler Birliği nükleer silahı ilk kullanan olmama yükümlülüğünü üzerine aldı. Onun askersel doktrini savunma niteliği taşıyor. Şöyle ki, insanlık için Sovyetler Birliği tarafından nükleer savaşın başlatılması tehlikesi yoktur. Nükleer savaş yalnızca ABD ve öteki NATO ülkelerinin SSCB ve bağlaşıklarına nükleer bir saldırısı sonucunda patlak verebilir.

«Nükleer savaş yürütme» doktrini, aslında, ABD yönetiminin, askersel-stratejik dengeyi bozma politikasını dile getiriyor. Emperyalizmin aşırı gerici çevreleri, nükleer tehlikeyi kamçılama politikalarının üstünü örtmek için, «güvenli caydırma»dan sözlemeye devam ediyorlar. Onlar, «caydırma» tezini, kendi serüvenci politikalarını haklı gösterecek biçimde düzeltiyorlar. «İlk nükleer vuruş» yanlılarının «caydırma»da hoşuna gitmeyen başlıca unsur şu ki, bu tez tek yanlı yorukuyu değil de «korku dengesi»ni öngörüyor. Washington ise, Sovyetler Birliği'ni, öteki devletleri politik ve askersel ödünlere zorlamak için tek yanlı korkutmaya, nükleer şantaj yapabileceği bir durum yaratmaya çalışıyor.

Bugünkü ABD yönetiminin izlediği rota karşısında kaygı duyan kimi sağduyulu burjuva çevrelerinin kanısına göre, kötü olan yalnız böylesi «sapmalar»dır ve çıkış yolu, Pentagon'un «aşırılık»larından arındırılmış «caydırma»dır.

Bu görüş açısıyla, savaş karşıtı protesto hareketine katılanlar üzerinde büyük etki yapan başka bir görüş birleşmektedir. Bu görüşe göre, «karşılıklı caydırma» kendine özgü «korku dengesi» ile birlikte kalıcı ve tehlikesiz barışı sağlayacak durumda olmasa da, Reagan'ın «nükleer savaş yürütme» doktrinine oranla yalnızca «daha küçük kötülük» olmaktan da öte, silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanma ile bağıntı içine sokulduğunda, böylesi bir barışa geçiş hizmeti de görebilir.

Böylece, NATO ülkelerinin «caydırma» stratejisini uygulamaları konusunda önemli bir farklılık gözleniyor. Tartışma, bu stratejinin bundan böyle de silahlanma yarışı temelinde mi yürütülmesi, yoksa askersel dengenin düzeyini düşürme yolundan mı gidilmesi gerektiği konusunda yürütülüyor. Buradan hareketle, savaş karşıtı protestoya katılanlar arasında, «karşılıklı caydırma»nın nükleer tehlikenin azaltılmasıyla uyumu tartışılıyor. Bunun yanıtı politikanın uygulanmasında yatıyor. Ve eğer emperyalist devletlerin egemen çevreleri öteki devletlere kendi iradesini dayatmak amacı ile askersel üstünlük sağlamayı öngören olanaksız hesaplarından vazgeçip eşitlik ve karşılıklı güvenlik temelinde silahsızlanma isteği gösterirlerse, bu yanıt olumlu olabilir. Savaş tehlikesini azaltmaya yönelik önlemler paketi içinde, SSCB'nin nükleer silahların dondurulması, özlü

bir biçimde sınırlandırılması ve tamamiyle ortadan kaldırılmasına dek köklü bir biçimde azaltılmasına, uzayda silahlanma yarışının önlenmesine, nükleer silahı ilk kullanmadan vazgeçmeye, karşı karşıya duran grupların güç kullanmamasına vb. yönelik önerilerinin NATO ülkelerince kabul edilmesi, birincil önem taşıyabilir.

Stratejik denge temeli dışında nükleer tehlikeyi azaltmak gerçek dışıdır. Ama bunun için, karşı karşıya duran nükleer silahlar dengesi düzeyinin giderek azaltılmasına doğru ilerlemek gerekir. Uluslararası durumun istikrarına ve gerginliğin giderilmesine giden yol budur.

ÜÇÜNCÜ KONUM: *Nükleer tehlikenin artışı yalnız topyekün yıkıma yolaçabilir. Ama yalnız yıkıma, «savaş»a değil. Çünkü, herşeyi yokedici nükleer çatışma afetinden sonra politikaya yer kalmayacaktır.*

Savaş karşıtı protestoya katılanların birçoğu bu gibi görüşleri paylaşıyor, «nükleer çılgınlık» yoluyla herhangi bir tarafın haklılığını savunma düşüncesini kısır bir iskolaistik görüş olarak reddediyor.

Nükleer bir çatışmanın artık esasta savaş olmayacağı görüşü, hiç te temelsiz değildir. Gerçekten de, savaşın anlamı, en aşırı, global boyutlarda düşünülse bile, düşmanın silahlı kuvvetlerinin yenilmesinde, onun zorla silahsızlandırılmasında somutlaşıyor. Bu, şu yada bu halkın politik yaşamının ve hatta fiziksel varlığının ortadan kaldırılmasının bile söz konusu olduğu savaşlar için de geçerlidir. Ama, zor kullanımının mutlak denebilecek bu sınırları içine nükleer çatışmayı sığdırmak olanaklı mıdır? Nükleer tehlike konusunu inceleyen araştırmacılar, olası bir nükleer savaşın paradokslarından birine işaret ediyorlar. Taraflardan herhangi birinin askersel direniş gücü tükenmeden çok daha önce, bunlardan hiç birinin artık savunacağı kimse kalmamış olacak, nükleer çarpışmalar insansız kalmış ülkeler üzerinde sürecektir. (*)

Başında biyolog Paul Ehrlich ile astrofizikçi Carl Sagon'ın bulunduğu bir grup ABD'li bilim adamının kanısına göre, bugün varolan nükleer potansiyel koşullarında topyekün yıkımın eşiği son derece alçaktır. Öylesine alçak ki, nükleer bir saldırı, onu başlatacak taraf için, kaçınılmaz misillemeye uğramasa bile, intihar riskini içerecektir. Bilim adamlarının hesaplamalarına göre, bugün varolan nükleer silahların bir bölümünün kullanılması halinde ortaya çıkacak ve uzun süre etkisi devam edecek olan sonuçlar şunlar olacaktır: Çıkan yangının dumanı gökyüzünü kaplayacak ve güneş ışığının önünü $\frac{1}{10}$ 90 oranında kesecek; ısı yazın bile sıfırın altına düşerek, deniz, göl ve ırmakların 1 metreye kadar donmasına yolaçacak; yaşamın devamını sağlayan birçok çözümleyici süreci durduracak olan «nükleer kış» başlayacaktır. Karanlık ve soğukların yerini, başka bir felaket alacaktır: Yeryüzündeki yaşamı güneşin öldürücü ultraviyole ışınlarından koruyan stratosferin ozon tabakasının $\frac{1}{10}$ 50'si yoko-

(*) Bak: J. Shell, The Fate of the Earth, New York 1982, s. 198.

lacaktır. Buna, radyoaktif zehirlenme eklenecektir. Amerikalı ekolog George Woodwell'in değerlendirmelerine göre, potansiyel sonuçlar insanoğlunun yokolmasına dek uzanıyor.

Carl von Clausewitz bir zamanlar devletin politikasında savaşın, yalnız düşmana barış koşullarını dayatmak için zora boşurma eylemi olarak kalması halinde bir anlam taşıdığını belirtmiştir. Oysa nükleer savaş araçları bu amacın sınırlarını aşmış değil midir? Uygarlığın yıkıntıları, insanlığın toplu mezarlığı üzerinde kim kime kendi iradesini dayatabilir?

Benzeri sorular listesi uzatılabilir. Ama çıkarılacak sonuç nedir? Sonuç şudur: Nükleer güç sahibi devletler arasında bir savaşın politik neticesi olamaz. Bu savaş, her tür politik sağduyu içeriğini yitirip, çevresindeki herşeyi yokeden nükleer felaketin anlamsız ve amaçton yoksun çılgınlığına dönüşecektir.

Başka bir deyişle halklar ve devletler arasında politik ilişkiler, ancak nükleer güç sahibi devletler arasındaki barış koşullarında olanaklıdır. Nükleer savaşa doğru kayışa, sağduyu isyan ediyor. Bu savaşa yönelmek hiçbir şey vermez. Çünkü bu artık her çeşit devlet politikanının sonu, yaşama tekrar dönüş olanağı bulunmayan genel felaketin başlangıcı olacaktır.

KONTROLDEN ÇIKAN SAVAŞ ÜSTÜNE: *Bu görüşlerin teorik temellerini ele alırken şunu anımsatalım ki, nükleer silahların ortaya çıkmasından çok daha önce Clausewitz savaşın politikadan kopması olasılığı üstüne fikir yürütmüştür.*

O, şöyle bir felsefe izlemiştir: *Eğer bir savaş, soyut kavramdan hareketle belirlediğimize göre, «zor kullanmanın en tamamlanmış, büsbütün özgür, mutlak ifadesi ise, bu durumda o başladığı andan itibaren, politikadan tamamiyle bağımsız bir şey olarak, doğrudan politikanın yerine geçecektir. Savaş politikanın yerini alacak ve tıpkı patlayan bir mayın gibi kendi yasalarını izleyerek hiçbir iradeye, hiçbir yönetime uymayacak ve hazırlandığı sırada kendisine verilen düzene bağlı kalacaktır»* (7)

Clausewitz'in «savaşın, politikanın yerini alması», «politikadan bağımsız savaş» gibi, felsefi düşüncelerinin sonuçları, nükleer yıkımla ilgili öngörülerde bir bakıma reel çizgiler kazanıyor.

Clausewitz'in savaşı «politikanın devamı» olarak tanımlayan ünlü sap-tamasının, nükleer savaşa uygulandığında, bunun doğru olup olmadığı

(7) Carl von Clausewitz, Vom Kriege. Berlin 1957, s. 33. Yukarda aktardığımız sözlerin ardından o hemen şunları belirtiyor: «Politika ile savaş yürütme arasındaki uyumda yetersizlikler teorik teşhis denemelerine yolaçtığı her defasında bu iş şimdiye kadar hep böyle gösterilmiştir. Oysa bu iş hiç te öyle değildir ve böylesi bir tanımlama esasta tamamiyle yanlıştır. «Son kayıt, Clausewitz'in sözünü ettiği savaşlar tarihinden çıkarılacak derslerin toplamını dile getiriyor ve bilinen daha sonraki savaşlar için de geçerli sayılabilir.

konusunda kuşkular yaratıldığı zaman, onun bu görüşlerini anımsamak yerinde olur. Bu kuşkularda ve yadsımalarda, özel nitelikleri nedeniyle nükleer savaş hükümetlerin ve sınıfların politikasından ayırma çabası ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, nükleer tehlike yaratmanın sorumluluğu emperyalizmin politikasından alınarak, örneğin, bilimsel-teknik bilgilerin gelişmesi, nükleer silahın ortaya çıkması, nükleer potansiyeller vb. üzerine aktırılıyor.

Nükleer silah, politika ile savaş arasındaki bağıntıyı, elbette önemli ölçüde etkilemiştir. Nitekim, nükleer bir savaş halinde onun politika ile olan bağıntısı, «geleneksel» savaflara özgü olduğu kadar esnek olmaya-caktır. «Geleneksel» savaflarda silahlı çatışmalar sürerken politik amaçlar ve hatta savaşın karakteri değişebiliyor: Haklı savaşlar haksız savaşa dönüşebiliyor vb. Bu savaflarda, çatışmanın sonuçlarını pekiştirici barış olasılığı vardır. Nükleer savaşı hazırlayan ve doğuran politika ise herşeyi önceden belirlemiş olacaktır. Bu savaş ne «rasyonel» ne de «kontrollü» olabilir. Böylesi bir savaş her çeşit politik kontrol ve idareden çıkarak genel yıkıma yolaçacaktır (ve bu bakımdan, çatışan devletlerin politik amaçlarından bağımsız olacaktır).

Nükleer savaş, «geleneksel savaş»lardan tüm farklılığına karşın, kaynakları ve özü bakımından politik bir olgudur. Onun ana çizgilerini (feci sonuçları, silahlı çatışmada sonul başarının olanaksızlığı) olası bir çatışma öncesinde yürütülen politika bizzat çizmiştir ve bu çizgiler, bu politika dışında nükleer silahların niteliklerine değil, somut yeralımına ve geliştirilmesine bağlıdır.

V. İ. Lenin, Clausewitz'i okurken önemli bir kayıta bulunmuştur: Görünüm henüz gerçekliğin kendisi değildir. Savaş ne kadar daha çok politik ise, o ölçüde «askersel» görünmektedir ⁽⁶⁾.

Bu kayıt, nükleer savaş tehlikesi araştırmacılarının karşılaştığı çelişkiler üzerine de ışık tutmaktadır. Bu çelişki şunda beliriyor: Olası savaşın ampirik görünümü, onun doğrudan gözönüne getirdiğimiz biçimi, (yönetilememesi, her çeşit politik hesapların silinmesi, genel yıkım niteliği taşıması vb.) «geleneksel» savaşların özellikleriyle aralarındaki derin farklılık dolayısıyla, onun gerçek, özlü içeriği olarak algılanabilir. Uygarlığın ve biyolojik yaşamın tüm temelleri yıkıldığı için nükleer felaketin karakterinde hiçbir politik unsur yokmuş gibi görünüyor. İnsanlığın bu trajedisıyla kıyaslanınca, her çeşit amacı ile birlikte politika nedir ki? Nükleer yıkımın anlamını açıklamak, onun nasıl ve niçin meydana geleceğini anlamak, ancak günümüz dünya politikasına bakmakla olanaklıdır.

Nükleer tehlikeye karşı protestoya katılanların birçoğu, savaş tehlike-

⁽⁶⁾ Lenin'le ilgili derleme, c. 12, s. 397, c. 12.

sini, dünyanın silahlarla dolup taşmasında, silahlanma yarışında, askersel blokların birbirine karşı duruşunda görüyor. Bu görünüme uygun reel bir uluslararası ilişkiler tablosu vardır. Ama bu tablo her zaman dünya politikasının yüzeyinde bulunmayan, savaş tehlikesinin gerçek kaynaklarını anlamaya henüz yetmiyor.

Nükleer tehlikeyi emperyalizm ve yalnız emperyalizm yaratmıştır. Bu tehlikeyi en saldırgan, en gerici, herşeyden önce ABD emperyalizminin bugünkü politikası artırıyor. Onların açıkça ilan ettikleri sosyalist toplumun «tümüyle» yoketme politik amaçları artırıyor. Onlar emperyalizmin Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yitirdiği konumlarını yeniden kazanmaya çalışmaktadır. ABD yönetiminin politikası şimdi nükleer tehlikenin daha da artmasına, dünyada tehlikeli askersel ve politik gerginliğe yolaçmıştır.

Nükleer savaş, emperyalist politikanın amaçlarının değiştiği anlamına değil, bu amaçlara zor yoluyla ulaşma denemesi gibi bir cinayet anlamına gelecektir. Ve böylesi bir denemenin intihar olabileceği ve milyarlarca insanın kırımına yolaçabileceği, emperyalizmin yarattığı tehlikenin ve bugün uyguladığı politikanın korkunç iç mantığını ortaya koymaktadır.

Bugün emperyalizmin elinde kendi politik amaçlarını gerçekleştirmek için önceleri gibi barışçıl ve askersel araçlar arasında bir seçme yapma olanağı, nesnel olarak yoktur. Nükleer savaş yolu yıkıma götürmektedir. Ama bu yolun önu henüz kapanmış değildir: Savaş kararı emperyalist politikanın «devamı» olma durumunu koruyor. Savaş tehlikesi reeldir ve yıkım bir olgu olabilir. Görülüyor ki, sorun, politikanın, savaşı ve nükleer tehlikeyi yadsımasının nasıl sağlanacağıdır.

DÖRDÜNCÜ KONUM: *Bu konumun kimi temel ilkelerinden, yukarıda ele alınan konumların eleştirel analizi sırasında sözedilmiştir.*

Nükleer tehlike, savaş ile emperyalizmin günümüzdeki politikası arasındaki ilkesel ilişkiyi değiştirmemiştir. ABD emperyalizminin başında bulunduğu saldırgan, aşırı gerici çevreler nükleer savaşı kendi politikalarının bir aracı olarak görmeye devam ediyorlar. Ele alınan sorunun tüm özü işte bundadır. Bu sorunun çözümü, tüm hükümetlerin nükleer savaştan vazgeçmelerini sağlayarak, bu vazgeçişini uluslararası ilişkiler sisteminin bütününe yerleştirmekle ve silahsızlanma yoluyla onu madde-sel olarak destekleyerek ve güvence altına alarak olanaklıdır.

Sosyalist topluluk ülkelerine gelince, onlar sosyalizmin politik amaçlarına ulaşmanın aracı olarak nükleer savaşı koşulsuz olarak ve her biçimiyle reddetmektedirler. Nükleer savaş sosyalist politikanın devamı değildir, özü bakımından savaş karşıtı olan sosyalist politikadan kaynaklanmamaktadır. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist topluluğun öteki ülkelerinin politikasının devamı, barış ve devletler arasında barış içinde yanyana

yaşamadır. Bu politika nükleer tehlikenin ortadan kaldırılmasına, savaşa doğru kayışın önlenmesine yöneliktir.

Marksist araştırmacıların paylaştığı bu konunun kimi özelliklerini ele alalım.

Politikanın bağıntısı değerlendirilirken burada ağırlık noktası «genelikle» politika üstüne fikir yürütmekten, *bugünkü* savaş tehlikesinin somut-politik içeriğinin açıklanmasına doğru koymaktadır: Bu savaş tehlikesini kimin ve hangi politikası yaratmaktadır? Soruna yaklaşımda Marksist tutumun burjuva tutumdan özlü farkı burada görülmektedir. Burjuva ideologları nükleer savaş ile politika arasındaki karşılıklı ilişkiyi ele alırken, politikanın sınıfsal içeriğini boşaltıyor, onu genel ulusal çıkarlarla özdeşleştiriyorlar. İşte bu nedenle onların hiç biri, her politikanın değil, yalnız emperyalizmin aşırı gerici çevrelerinin politikasının nükleer savaşla yüklü olduğunu görmüyor yada yadsıyor. Ve tersine, Clausewitz'in saptamasının nükleer çağda eskimiş olduğundan söz eden öteki burjuva ideologları da, bununla emperyalizmin savaştan sözde vazgeçtiği görüşünü yayıyorlar.

Başka bir önemli metodolojik noktaya daha değinelim. Marksistler her somut savaş karşısındaki tutumlarını belirlerken, bu savaşın kimin açısından haklı ve kimin açısından haksız olduğuna her zaman dikkat etmişlerdir. Ama onlar hiç bir zaman bununla sınırlı kalmamışlardır. Böylesi bir sınırlı kalış, örneğin, üstelik «haklı»lığın biçimsel, sınıflar dışı yorumlaması yapılan «haklı» savaşa ilişkin dinsel savlara özgüdür. Buna karşıt olarak Marksizm her savaşın, onun içinde yeralan sınıfsal güçlerin ortaya çıkarılmasıyla tarihsel rolünün, amaçları ve sonuçlarının ilericiliğinin ya da gericiliğinin nesnel değerlendirilmesinde ısrar etmektedir.

Tarihte, saldırıyı göğüşlemek zorunda kalanların savaşımının haklı karakterine karşı toplumsal gelişmeyi onyıllarca ve yüzyıllarca frenleyen, özgün uygarlıkları yıkılmasına yol açan gerici savaşlar olmuştur. Ama nükleer savaş, koskoca halklar için onarılmaz feci sonuçlara yol açan savaşlarla bile aynı sıraya koyamayız. Çünkü o savaşlardan sonra da tarihin tekerleği dönmeye devam ediyordu. Nükleer savaş durumunda ise yalnız emperyalist ve sosyalist ülke ve sosyal sistemlerin yazgısı değil, tüm insanlığın yaşamı tehlike altına girecektir. Patlak vermiş böylesi bir savaşın *antisosyal* özünü hiçbir haklı karşı önlem değiştiremeyecektir. Nükleer silahlar öyle bir karaktere sahiptir ki, onları yalnız herhangi bir ülkede şu ya da bu hükümete, sınıfa, toplumsal düzene karşı yöneltmek olanaksızdır. Bu silahlar dünyada yaşamı ayakta tutan tüm sistemlere vurmaktadır. Nükleer savaş karşısındaki tutumu belirlerken başka türlü düşünmek, doğruluğu kuşku götüren labirentler içinde bocalamak anlamlı gelecektir.

Sonuç tektir: *Nükleer savaşa izin verilemez. Burada ikircime, bula-*

nıklığa yer yoktur. Atom çağında her devletin ve halkın güvenliği nükleer yıkımın önlenmesini ve nükleer tehlikenin ortadan kaldırılmasını gerektirmektedir.

Bu günkü koşullarda barışı korumanın önemli bir unsuru, ABD ve öteki NATO ülkelerinin askersel dengeyi bozmalarını dışlamaktır. Başta nükleer olmak üzere, silahlanma yarışına son vermenin, nükleer savaş tehlikesini azaltmanın ve sonuç olarak ortadan kaldırmanın temeli budur. İşte bu nedenle barış hareketi bugün, Avrupa'ya orta menzilli Amerikan roketlerinin yerleştirilmeye başlanmasından önceki duruma dönülmesine ABD ve öteki NATO ülkelerinin razı olması için çalışmaktadır. Böylesi bir durumda, Avrupa'da ve dünyadaki nükleer silahlar sorununun anlaşmalar yoluyla köklü biçimde çözümüne giden yol açılmış olacaktır.

Clausewitz'in «savaş, politikanın başka araçlarla devamıdır» şeklindeki ünlü cümlesini değerlendirirken Lenin şunları yazmıştır: «Marksistler bu saptamayı haklı olarak her zaman, her savaşın anlamına ilişkin görüşlerin teorik temeli saymışlardır. Marks ve Engels değişik savaşlara her zaman bu görüş açısından bakmışlardır.» (?) Lenin'in konumu da her zaman bu olmuştur.

Söz konusu saptama, Marksistlerin nükleer tehlikeyi değerlendirmedeki görüşlerinin teorik temeli olarak kalmaktadır. Böylesi bir yaklaşım, sosyal-politik faktörlerin hem insanlığın üzerine çöken korkunç tehlikenin yaratılmasında hem de onun önlenmesinde oynadığı çözümleyici rolün açıklanmasına olanak sağlamakla kalmıyor. Bu yaklaşım aynı zamanda, özü bakımından *emperyalist olan* nükleer tehlikenin ortadan kaldırılmasının tüm dünya politikasının temeli olduğunun görülmesine de yardım ediyor. Günümüz dünyasında başlıca politik çelişki, emperyalist gericiliğin antisosyal, dar sınıfsal çıkar, hırs ve kıskırtıları ile sözcülüğünü çağımızda sosyalizmin, tüm barışsever güçlerin yaptığı tüm insanlığın yaşama olan sönmez istemi arasındaki çelişki, bu tehlikeye karşı savaşımında çözümlenmektedir.

*Derginin Genel Teorik Sorunlar Komisyonu
Çalışma Grubu: Ganço Ganev, Evgeniy Kazar,*

Sarada Mitra

(?) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 26, s. 316.

Temsili demokrasi işte böyle geliyor

Çeşitli ülkelerdeki okuyucularımızın dergimize gönderdikleri mektuplarda reel sosyalizmin gerçekleri üstüne birçok soru yer alıyor. Okuyucular sadece biriken deneyimin teorik açıdan genelleştirilmesini değil, aynı zamanda yeni dünyanın, yani sosyalist toplumun yaşamında olup bitenlerin, dolgun, aktif, çok yönlü gelişmelerin, sosyalizmin sosyal alandaki başarılarının, üstünlüklerinin ve çözüm bekleyen sorunlarının daha ayrıntılı olarak anlatılmasını istiyorlar. Okuyucular, bilimsel komünizmin, sosyalizmin ekonomi politiğinin en önemli ilkelerinin uygulamada nasıl, ne biçimde gerçekleştiğini daha iyi kavramak istiyorlar ve bunların somut örneklerle sergilenmesini öneriyorlar.

Dergimiz, okuyucuların bu isteklerini göz önünde bulundurarak, sosyalist toplumdaki gerçekleri, günlük çalışmaları, gelişmeleri ortaya koyan bir yazı dizisi yayınlamaya başlıyor. Bunlardan ilki bir grup komünistin, FAC yerel belediye meclisleri saygıları – Anjelika Manzke (Haltingen), Ulli Stang (Morburg), kent belediye meclisleri danışmanları Michael Plath (Hannover) ve Willi Ebbinghaus'un (Gevelsberg) sosyalist devlette yerel temsili organların çalışmaları üstüne yönelttikleri soruları yanıtlamayı amaçlamaktadır.

Sosyalist ülkelerde politik yaşamın temel ilkeleri birbirine benzese de, bu ilkelerin gerçekleşmesi çok değişik biçimlerde oluyor. Tarihî gelişmenin özellikleri ve ulusal psikoloji, devletin büyüklüğü, nüfusun etnik yapısı ve daha birçok önemli faktör bunlar üzerinde etki yapıyor. İşte bu nedenle yalnız bir ülkedeki yerel temsili organların çalışmaları üstüne anlatılacak şeyler, sorunun her yönüyle görülmesi için yeterli değildir. Dergimiz okuyuculara bu konuda DAC, Çekoslovakya, Polonya ve Macaristan'la ilgili dört yazı sunuyor. Bu yazıların sahiplerine FAC'nden gelen mektubu gönderdik ve onlar bu soruları kendine özgü biçimde, doğrudan ya da dolaylı biçimde yanıtladılar. Aşağıda yazarların anlattıkları yer alıyor.

Seçimli organ. Uygulama ve Sorunlar

Günter Wirth ⁽¹⁾

1. 1984 yılında FAC'nin beş eyaletinde parlamento seçimleri yapılacak, DAC'nde de yerel yönetim organları seçimleri yapılacak. Sosyalist devlet ile burjuva devletindeki seçim kampanyaları arasındaki fark nedir? Sayımlar seçmenlerine nasıl hesap veriyorlar? Sayımlar adayları nasıl ve kim tarafından seçiliyor? Bu adayların seçmenlerle karşılaşmaları nasıl oluyor ve seçim programları nasıl hazırlanıyor?

Bu soruda, bir dizi problem yer alıyor. Bunları etraflı olarak açıklamak için, burjuva demokrasisi ile sosyalist demokrasi arasındaki köklü farkları her yönüyle, ayrıntılarıyla göstermek gerekiyor. Kısa bir yazıda bunu yapmak elbette olanaksızdır. Sadece şunu belirteyim ki, demokrasinin değişik biçimde yorumlanması, anlaşılması, demokrasinin değişik biçimde gerçekleştirilmesi nedeniyle, sosyalist ülkelerdeki seçim hazırlıklarını kapitalist ülkelerdeki seçim «savaşları»yla kıyaslamak gerçekten zordur. İki birbirine karşıt toplumsal sistemdeki seçimler aynı ölçüyle ölçülemez. Bu, dıştan birbirine benzeyen ordu, devlet aygıtı vb. kurumlar için de geçerlidir.

Sosyalist ve kapitalist ülkelerdeki seçim kampanyaları birbirinden neyle ayrımlanıyor? Birincisi, bizim toplumumuz, politik yapının demokratikliği, çeşitli partilerin yandaşlarının ağız kavgalarına, sert tartışmalarına, seçmenin eline birkaç oy pusulası (seçime katılan partilerin sayısı kadar) ya da bir oy pusulası, ama çeşitli partilerin adaylarının isimlerinin yazılı olduğu bir oy pusulası alıp olmadığına göre değerlendirmiyor. Biz bunu her şeyden önce sayımların kimin çıkarlarını temsil ettiğine bakarak, bunların halkın çoğunluğunun iradesini dile getirip getirmediğine, seçmenlerle çalışıp çalışmadığına, seçmenlere hesap verip vermediğine, seçmenlerin güvenine layık olduğunu gösteremeyen sayımların geri çağırılıp yerine başkalarının seçilip seçilmediğine bakarak değerlendiriyoruz.

İkincisi, her düzeydeki temsili organlarda – hem Halk Meclisi'nde (DAC'nde en yüksek yasama organıdır) hem de yerel yönetim organlarında sayımlar yalnızca ülkemizde varolan beş politik partiden değil aynı zamanda sendikalardan, gençlik ve kadın örgütlerinden, aydın ve sanatçılar birliği – Kültür Birliği'nden seçilirler. Örneğin, Halk Meclisi'-

(1) Yazının sahibi, Berlin kent belediye meclisi sayımları, Kültür Sorunları Daimi Komisyonu başkanıdır. Doktor Günter Wirth Hristiyan Demokrat Birliği Yönetim Kurulu üyesi ve aynı zamanda DAC Kültür Birliği başkan yardımcısıdır. Onun asıl görevi başkadır. O, dinsel «Standpunkt» dergisinin başyazarıdır.

ndeki sayıların yüzde 33'ü, Berlin Kent Belediye Meclisi sayıların yüzde 25'i yığın örgütlerinin temsilcileridir.

Üçüncüsü, bizim sayılarımız, profesyonel politikacı değildir. Onlar nüfusun tüm katmanlarını temsil eden sıradan yurttaşlardır. Örneğin, Berlin Belediye Meclisi'ne bağlı Kültür Sorunları Daimi Komisyonu'ndaki ⁽²⁾ sayılar arasında tiyatro oyuncular, ressam, kompozitörler, Alman Devlet Kütüphanesi genel müdürü, her yıl yapılan Berlin Sanat Festivali bürosu şefi ve daha başkaları bulunmaktadır. Öte yandan onlarla birlikte tornacı bir kadın, avukat, doktor, satıcı, teknoloji, editör aktif çalışma yapıyorlar. 1968'den bu yana daimi komisyonun başkanlığı görevini ben yapıyorum. Komisyon başkanının iki de yardımcısı var. Bunlardan biri ASBP il komitesinde kültür politikası sorunları sekreteri, diğeri ise partizân kadın bir yazar.

Dördüncüsü, bizim sayılarımız perde arkasında değil, kapitalist ülkelerde bu genellikle böyle yapılıyor, kamuoyunun en geniş katılımıyla seçiliyorlar. Bizde seçim özgürlüğü, demokrasi, «evet» ya da «karşı» gibi oy kullanmaktan çok, sayı aday göstermeye katılma olanağıdır. Partilerden ya da yığın örgütlerinden biri aday saptadıktan sonra, öneri, o kişinin çalıştığı kolektifte, üyesi olduğu parti grubunda veya yığın örgütünde, ya da sanatçıları örgütünde tartışmaya sunulur. Aday gösterilen kişinin meslektaşları, bu kişinin kolektifin en iyi işçilerinden, onun bu işe layık olup olmadığı üzerinde görüş değişiminde bulunurlar. Bazen bu birkaç kez yapılır. Eğer aday meslektaşlarının desteğini alırsa, öneri DAC Ulusal Cephesi'ne ⁽³⁾ verilir. Bundan sonra Ulusal Cephe komiteleri seç-

⁽²⁾ Bu komisyonlar, toplantı devreleri arasında sayıların çalışmalarını örgütleyen yerel temsili organlardır. Sayıların uzun süre, yeni seçimlere kadar devam edecek sistemli çalışma yapması gerektiği zaman, daimi komisyonlar kuruluyor. Her hangi özel bir sorunla ilgili olarak kısa bir süre için kurulan komisyonlar bir defa görev yapıyorlar. (Not Red.)

⁽³⁾ Ulusal Cephe, tarihsel bakımdan 1945'te kurulan antifaşist-demokratik partiler ve yığın örgütleri blokundan oluştu. Bu blokta DAC'nde şimdi de var olan 5 parti, aynı zamanda Özgür Alman Sendikaları Konfederasyonu, Özgür Alman Gençlik Birliği, Almanya Demokrat Kadınlar Birliği ve DAC Kültür Birliği yer alıyor. Ulusal Cephe içinde tüm bu parti ve örgütler eşit hakka sahiptir ve DAC Ulusal Konseyi'nde, aynı zamanda bu örgütün il, bölge, kent ve öteki komitelerinde eşit sayıda temsilcisi vardır. Bundan başka Ulusal Cephe'de daha 20 birlik (çıkarları, meslekleri açısından birleşenlerin örgütleri) ve partizânlar de bulunmaktadır. 17.500 seçimli Ulusal Cephe komitesinin 235 binin üstünde üyesi vardır. Bu cephe bugün ülkede politik bakımdan en kalabalık üyesi olan, en geniş halk hareketidir. Seçimleri örgütlemek Ulusal Cephe'nin görevleri arasındadır. Ulusal Cephe politik partilerin ve yığın örgütlerinin gösterdiği adayların kesin listesini hazırlar, aynı zamanda seçim programını tüm halkın tartışmasına sunar. (Not Red.)

men vekillerinin ⁽⁴⁾ katıldığı açık toplantılarda ya da konferanslarda bu adaylıkları onaylıyor ya da reddederler ve adayların listede alacakları sırayı belirlerler. Daha sonra işletmelerde ve oturma yerlerinde, parti ve yığın örgütlerinde, kültür ve sanat kuruluşlarında, eski sayıların çalışmaları hakkında hesap verdikleri ve yeni adayların tanıtıldığı bir dizi toplantı yapılır. Seçim hazırlığının bu evresinde her vatandaş, nedenini belirterek, adayın listeden çıkarılmasını önerebilir. Böylece sayı adaylarının seçimi, aday gösterilmesi ve denetlenmesi bizde açık olarak, kamuoyunun geniş katılımıyla yapılmaktadır. Seçmenlerin güvenini kazanmamış kişilerin aday listelerine girme şansı hemen hemen yoktur. Seçim günü, seçim kampanyasının sadece son perdesidir. Özgür, genel, doğrudan ve eşit haklılık temelindeki seçimlerde gizli oy kullanılır. Ama oy pusulasında, belirli bir seçim bölgesi için saptanan sayı sayısından daha çok aday olduğu için, kimin sayı olacağı ve kimin sayı halefi olacağı, oy pusulasında adayların aldıkları sıraya bağlıdır.

Beşincisi, bizim demokrasimizin başlıca üstünlüğünü seçimlerden sonra seçmenlerle sayı adayları arasında sıkı ilişkilerin sürdürülmesi oluşturmaktadırlar. Sayı adayları, yurttaşların aktif desteğini sağlamaya çalışırlar, yurttaşlar ise genellikle böyle bir desteği göstermeye hazırdırlar. Sayı adayları, düzenli olarak seçmenler önünde hesap vermek, seçmenleri kabul etmek, onların sorularını, önerilerini dinlemek, sorunlarının çözümüne, gereksinimlerinin karşılanmasına yardım etmekle yükümlüdürler.

2. Sayı adaylarının kent yönetimiyle ilişkileri nasıldır? «Parlamento, çalışan organ almalıdır», «kararların alınması, yaşama geçirilmesi ve denetlenmesi kavramlarının birliği» tanımlamasının anlamı nedir? Sosyalist devletin hangi temel ilkeleri böyle bir yönetim uygulamasını sağlıyor?

Kent yönetimiyle, yani Berlin Belediye Meclisi'yle ilişkilerimiz iyidir. Belediye başkanını ve belediye meclisi üyelerini kentteki sayı adayları kendi toplantılarında seçerler ve bu organlar önünde sorumludurlar, bunlara hesap verirler. «Çalışan organ», «kararların alınması, yaşama geçirilmesi ve denetlenmesinin birliği» sorununu bizim komisyonumuzun çalışmalarıyla daha açık olarak gösterebilirim. Bir yandan komisyonumuzun üyeleri, sayı adayları, DAC başkentinin gelişmesiyle ilgili tüm sorunlardan, yani halka geniş tüketim malları sağlanması, sağlık hizmetleri, sosyal gü-

(4) Bir veya birkaç seçim bölgesinin seçmen vekilleri konferanslarında (toplantılarında) sayı adayları tanıtılır ve onaylanır, onların ileride yapacakları çalışmaların ana yönleri görüşülür. (Not Red.)

(5) Yasaların öngördüğü sayıda gerekli oyu alan, ama yetkisiz kalan aday, sayı halefi olur. Eğer sayı aday her hangi bir nedenle sayı adalıktan ayrılırsa, onun yerini alır. Halef sayı adayları komisyonların çalışmalarına aktif olarak katılırlar. Ücretlere, toplumsal çalışma yapmak için gerekli zamana gelince, bunlar da sayı adaylarının tüm haklarına sahiptirler. (Not Red.)

venlik, yol yapımı, banliyölerde ulaşımın geliştirilmesi, eğitim, dinlenme, doğal çevrenin korunması vb. sorunlardan sorumludurlar. Kent belediye meclisi üyeleri olarak biz bütçenin, başkentin ekonomik, sosyal, kültürel gelişme planlarının, kentte konut kuruculuğu planlarının görüşülmesi ve kabul edilmesine katılıyoruz. Halk mahkemesi başkanını, yargıçları, yargıç yardımcılarını seçiyoruz, ya da geri alıyoruz, işçi-köylü denetleme komitesi başkanını ve üyelerini onaylıyoruz.

Soylavlara karar tasarıları getirme, Halk Meclisi'ne, belediye meclisine ya da komisyonlara sorular yöneltme ve tüm uzmanlaştırılmış yönetim organlarına, DAC başkenti toprakları içindeki tüm işletmelerin ve kurumların yöneticilerine sorular sorma, onlardan gerekli açıklamaları yapmasını isteme hakkı vardır. Yasalar, sorulan bir sorunun yanıtlanması ve çözüme bağlanması için 10 günlük bir süre tanıyor. Böylece saylovlar kentin gelişmesiyle ilgili kararların alınmasına ve bunların yaşama geçirilip geçirilmediğini denetlemeye katılıyoruz.

Ote yandan kültür sorunlarıyla ilgili daimi komisyonun üyelerinin başlıca görevi, Berlin'in kültürel yaşamının geliştirilmesine yardım etmektir, Bu amaçla daimi komisyonun üyelerinden bir bölümü bu alanda aktif olarak çalışıyor, büyük işletmelerde amatör sanatçı topluluklarının çalışmalarını, kültür evlerinin durumlarını inceliyorlar. Komisyonun öteki üyeleri gençlik kulüplerinin çalışmalarının daha iyi örgütlenmesine yardım ediyorlar. Biz yaşlı insanları da unutmuyoruz. Örneğin, geçenlerde komisyonun son toplantılarının birinde yaşlılar için bir ev kurulması sorunu görüşüldü, ve kent kültür sorunları, sağlık hizmetleri ve sosyal güvenlik danışmanlarının ve Berlin Konser Bürosu'nun bu evler için değişik önlemleri içeren programlar hazırlamakla görevlendirilmeleri kararlaştırıldı.

Biz tiyatroların, sinemaların, hayvanat bahçesinin, kültür parkının, Brandenburg müzesinin, kent kütüphanesinin yönetimi ve sendika aktifi ile düzenli toplantılar yapıyoruz. Komisyon, son ziyaretimizde (genellikle iki yılda bir bu kurumları ziyaret ediyoruz) buralarda ortaya atılan sorunların çözülüp çözülmediğini mutlaka denetliyor. Buralarda yalnız sanat çalışmaları, kültür eylemleri değil, buralarda çalışanların yaşama ve çalışma koşullarını da görüşüyoruz.

Bunlardan başka komisyon kentteki kuruculuğun kimi yanlarıyla da ilgileniyor. Kültür merkezlerinin nasıl kurulduğunu (şimdi yeni konser binası ve «Friedrichstadtpalast» tiyatro binası kuruluyor) denetliyor, mimari eserlerin korunması ve onarılmasına (son 8 yılda bu sorun 5 kez tartışıldı) özel bir dikkat ayırıyor.

3. Komisyonun ne işler yapacağını kim belirliyor? Bunların çalışmalarını kim onaylıyor? Bu komisyonlar kime hesap veriyorlar?

Ne işler yapacağını komisyon kendisi belirliyor. Bunları belirlerken kent saylavlara meclisinin ve belediye meclisi kültür şubesinin planlarını, kül-

tür kurumlarının çalışmalarını (yukarda bunları anlattım) ve aynı zamanda tüm ülke için önemli toplumsal ve kültürel gelişmeleri hesaba katıyoruz. Biz yarım yıllık planlar hazırlayarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Komisyon yılda 10-12 kez toplanıyor. Bazan bu toplantılar öteki daimi komisyonların saygılarıyla birlikte ya da Berlin'deki 9 bölge saygılarıyla meclisi başkanlarıyla birlikte yapılıyor.

Biz her şeyden önce kendi seçmenlerimiz önünde sorumluyuz. Saygılar oturma yerlerinde, işletmelerde yapılan toplantılarda, parti ve yığın örgütleri toplantılarında Berlinliler önünde hesap veriyorlar. Ara sıra komisyon kolektif olarak da hesap veriyor. Son olarak, örneğin Maksim Gorki Tiyatrosu'nda böyle bir toplantı yapıldı. Ve bu tür toplantılar genellikle seçim öncesinde yapılıyor. Komisyon, kent saygılarıyla meclisi organı olduğu için, onun üyeleri kent meclisi önünde de sorumludurlar, ona hesap verirler. Saygıların çalışmalarında yurttaşların önerilerine, şikayetlerine özel bir dikkat ayrılıyor.

4. *Görevlerini yerine getirmesiyle bağlı olarak saygıların uğradıkları ücret kaybı karşılanıyor mu? Saygılar, görevlerini tam olarak yerine getirebilmeleri için esas işindeki çalışmalardan belirli bir süre serbest bırakılıyorlar mı?*

Evet, saygıların ücretlerindeki kayıpları karşılamayı öngören özel bir yasa var. Bundan başka saygılar ayda 50 mark (komisyon başkanları 70 mark) ek ödenek alıyorlar. ⁽¹⁾ Saygılar, iş yerinden ayrılmasının olanaklı ölçüde daha az olmasına büyük özen gösteriyorlar. İşyerinden ayrılmayı son derece gerekli olduğu zaman yapıyorlar. Onların çalışmalarının özünü, temelini, işyerinde, iş saatinde yaptıkları çalışmalar oluşturuyor.

5. *Saygıların sıradan yurttaşlardan farklı olarak ne gibi hakları ya da ne gibi ayrıcalıkları var?*

Hiç bir ayrıcalıkları yok. Onlar sadece DAC başkentindeki kamu taşıt araçlarında parasız yolculuk edebilirler. Hepsi bu kadar.

6. *Saygılar, ortaya çıkan sorunları daha iyi incelemek ve çözmek için özel bilgileri nereden ve nasıl sağlıyorlar?*

Bu çok önemli bir soru. Birincisi, kamuoyuyla çalışırken saygılar kent belediye meclisinin çeşitli raporlarından ve ayrıca özel enformasyon materyallerinden ve raporlardan yararlanabilirler. İkincisi, ayrı ayrı konularda (bizde örneğin kültür politikası konusunda) Berlin Belediye Meclisi'nin bu sorunlarla uğraşan şubeleri düzenli olarak günlük durumu yansıtan ve hazırlanmakta olan kararlarla ilgili bilgiler toplayıp yayınlıyorlar. Biz bu belgeleri görüşüyoruz, bunlarla ilgili görüşlerimizi bildirir-

(1) Kıyaslama yapmak için: DAC'nde işçi ve memurların 1982'de ortalama aylık ücretleri 1075 marktı. (Not Red.)

yoruz. Ve ayrıca kendimiz de sorular yöneltiyoruz. Bunlar daha sonra devlet aygıtının çalışmalarına da belirli bir etki yapıyor. Bundan başka Berlin II Akademisi, yönetici kadronun uzmanlık düzeyinin yükseltilmesiyle ilgili dersler veriyor. Saylavlar kendilerini ilgilendiren sorunları burada daha derinlemesine öğrenebilirler. Sonuncusu, partiler ve yığın örgütleri de saylavlara ve haleflerine, aynı zamanda komisyonlarda çalışan uzmanlara bilgi toplamaları için yardım ediyorlar. Bizim komisyonumuzda bu parti ve yığın örgütleri şunlardır: ASBP, Hristiyan-Demokratik Birliği, Ulusal Demokrat Parti, Liberal Demokrat Parti, Kültür Birliği, Almanya Demokrat Kadınlar Birliği.

7. Görüş ayrılığı olduğu oluyor mu? Bu durumlarda nasıl hareket ediyorsunuz?

Tipik olmayan, özel sorunlarda, çalışma yöntemleriyle ilgili sorunlarda elbette çeşitli görüşler olabilir. Bizim komisyonda örneğin saylavlar arasındaki tartışmalar, belediye meclisi kültür şubesinde çalışanlarla, işletmelerin ve kurumların yöneticileriyle konuşmalar, ortak karar tasarıları hazırlamaya yardım ediyor. Bu karar tasarıları daha sonra kent belediye meclisine gönderiliyor. Çünkü komisyonun karar alma yetkisi yoktur. Bu yapılırken partilerin ve yığın örgütlerinin önerileri de gözönünde bulunduruluyor.

Bazan komisyonların başkanları ya da temsilcileri, alınan önlemlerle ilgili görüşlerini belirtmeleri için belediye meclisi toplantılarına çağırılıyor. Kimi zaman da (çok seyrek de olsa) konular birbirinden o kadar ayrılıyor ki, tarafların kabul edecekleri bir çözüm bulmak olanaksız oluyor.

İşin bir başka yanı daha var. Bizde ara sıra, özellikle kritik politik durumlarda, uluslararası durum üstüne görüş değiş tokuşunda bulunma bir gelenek oldu. Bu sorunlarda tam bir görüş birliği içindeyiz. Tüm saylavlar, dünya görüşüne, dinsel inançlarına bakmaksızın, DAC'nin barış politikasını kesin olarak destekliyorlar.

8. İşçi sınıfı partisinin bağlaşıklık politikası saylavların çalışmalarına nasıl etki yapıyor?

İzninizle, yazının başında belirttiğim görüşe, çıkış noktasına dönmek istiyorum. Komisyonlarda saylavların çalışması, ASBP'nin bağlaşıklık politikasının açık olarak görüldüğü alanlardan biridir. Bizim komisyonumuzda bu, birincisi, DAC Ulusal Cephesi'nde birleşmiş tüm güçlerin işbirliğinde, ikincisi, Berlin işçilerinin sanatçılarla, bir bütün olarak başkent aydınlarıyla bağlaşıklığı desteklemelerinde ifadesini buluyor. Kentimizde bu bakımdan çok iyi gelenekler var. Ben, Otto Nuschke gibi geçmişte, 1919'da Alman imparatorluğu anayasasını kabul eden Weimar Kurucu Meclisi'nde soylav olan, 1950'de Ulusal Cephe'nin Birinci Ulusal Kongresi'nde seçimlerin yeni biçimde yapılmasının (adayların ortak listesine oy verilmesinin) politik bakımdan amaca uygunluğunun temellendirme-

sini ve böylece bizim sosyalist demokrasimizin özünü dile getirmesini son derece sembolik bir gelişme sayıyorum.

Bir yandan Weimar Cumhuriyeti'nin acıklı deneyimini, öte yandan komünistlerin, sosyal-demokratların, burjuva-demokratik örgüt üyelerinin ve partiszlerin Direniş Hareketi'nde yaptıkları işbirliğini gözönünde bulundurarak, DAC'ndeki 5 parti ve yığın örgütleri 1951'de bundan böyle seçimlerde birbirine karşı rekabet savaşı yürütmeme konusunda anlaşmışlar. Onlar seçimlere ortak önerilerle, Ulusal Cephe'de yer alan parti ve örgütlerin adaylarının ortak listesiyle katılıyorlar. Bir zamanlar çok cesurca başlatılan bu uygulama, defalarca yaşamın sınavından geçerek, doğruluğunu kanıtladı. Bugün DAC'nde artık uzlaşmaz sınıfsal çelişkiler, toplumsal gelişmede karşıt amaçları olanlar yoktur. Demek ki, politik çatışmalar için temel de ortadan kalkmıştır. Ortak sayılabilecek adayları listeleri, bağlaşıklık politikasının bileşen bir ögesidir ve aynı zamanda DAC'ndeki tüm sınıf ve katmanlardan emekçilerin, işçi sınıfının ve onun partisinin yönetiminde, erki yönetmeye, devlete ve topluma etki yapmaya katılımın sağlam güvencesidir.

İşçi sınıfı ile aydınların bağlaşıklığına gelince, iki konuşmayı anımsatmak istiyorum. Bunlardan biri daha Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Berlin Kent Meclisi ve Prusya Eyalet Meclisi sayılabilecek doktor Karl Liebknecht'in, diğeri ise 20'li yılları sonunda yine Berlin Kent Meclisi sayılabilecek, komünist, daha sonraları DAC birinci cumhurbaşkanı olan Wilhelm Pieck'in konuşması. Her ikisi de kamu kültür politikası üzerine konuşmuş ve her ikisi de emekçi halkın kültürel gereksinimlerinin karşılanması isteminde bulunmuşlardır.

Sosyalist demokrasinin güçlendirilmesi ve sosyalist kültürün geliştirilmesi yönündeki çalışmalarımızı, biz, sorumlu bir görevi yerine getirme ve barış davasına, halkın sosyal güvenliğini, genlik ve mutluluğunu sağlama davasına bir katkı sayıyoruz.

Kenti kim yönetiyor?

Çekoslovakya'da, yerel temsili organlara 1981'de 196.469 Ulusal Cephe (1) adayı seçildi. Kent, köy ve bölge ulusal komitelerinin bileşimi, toplumun sosyal, etnik, ve yaş yapısıyla uyumaktadır. Sayıların hemen hemen üçte ikisi maddi üretimde çalışmaktadır ve bunlardan yüzde kırktan çoğu fabrika işçisi, yüzde 20'si köylüdür. Sayıların yaklaşık üçte biri kadındır, diğer üçte biri, 35 yaşın altındaki genç insanlardır. (2)

Bir kent ulusal komitesinin ve sayıların günlük çalışmasını sergilemede yazımız, Çekoslovakya'da, yerleşim yerlerinin iyileştirilmesi yarışmasını kazanmış olan küçük bir kasabayı ele alıyor.

7.000 civarında nüfusu olan küçük Horovice kasabası, Prag'tan 50 kilometre uzaktadır. Etrafı ormanlarla ve buğday tarlalarıyla çevrilmiş, küçük, güzel bir kasabadır.

19. yüzyılın ünlü Çek şairi Jan Neruda, bu civarı bir sefalet yuvası olarak adlandırmıştı. Onun zamanında, kasabanın ve bölgenin tüm erkekleri, sabahtan akşama kadar çivi imal ederek ter döküyorlardı. Hiç susmayan çekiç seslerini, diyordu şair, hiçbir zaman bir şarkı kesmedi. Şarkılar bu toprakları terketmişti.

Neruda'nın tasviri çok zaman önce geçerliliğini yitirdi. O günlerin hikayeleri sadece, yerel müzelerde sergilenen sayfaları sararmış belgelerde bulunabilir. Bu sefalet yuvası, Çekoslovakya dışında dahi tanınan, verimli, zengin topraklar haline geldi. En büyük yerel sanayi kuruluşu olan ÇKD'nin ürettiği dizel makineleri 42 ülkeye ihraç ediyor.

Sosyalizm kuruculuğu yılları, kasabanın en hızla geliştiği dönem oldu. Küçük, kasvetli evler yerlerini modern, prefabrik apartmanlara ve ferah villalara terketti. Sadece son 15 yılda, Horovice'de yeni bir hastahane ve kapalı yüzme havuzu, kapalı bir stadyumu, tenis kortları ve futbol sahaları olan geniş bir spor kompleksi kuruldu. Eski merkez meydanı da değişikliğe uğradı. Dekoratif çalılarla süslendi, yazın çiçeklerle donanıyor.

Horovice'de yaşayanlar, kasabalarından gurur duyuyorlar ve onu daha da çekici kılmak için sürekli çaba içindeler. Önerileri, yurttaşların kasaba yönetimine katılma aracı olan, halk erkinin yerel temsili organı, ulusal komite (3) tarafından toplanıyor. Komite başkanı Zdenek Samec, burada

(1) Çekoslovakya Komünist Partisi'nin önderliğinde kent ve köy emekçi halkının bağlaşıklığını güçlendiren Çekoslovakya yığın örgütleri ve partilerinin birliği. 1945'te antifaşist kuvvetleri güçlendirmek amacıyla kuruldu. Ülkede, tüm düzeylerdeki temsili organların seçimlerini örgütler. (Not Red.)

(2) «Rude Pravo», 8 ve 9 Haziran 1981.

(3) Ulusal komiteler 1945'te ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşımın içinde, yeni devrimci erk organları olarak doğdular. (Not Red.)

yaşayanların kasabaları için isteklerinin sayısız olduğunu anlatıyor. Öneriler sürekli akıyor ve eğer bunlar karşısında hiçbir şey yapılmadığı düşünülürse, bu yanlış olur. Kasaba ulusal komitesi, halkın söylediklerine ciddi bir dikkatle eğiliyor. Tartışmanın olmadığı ve kasabada yaşayanların yaşamları ve işleri açısından önemli sorunların ele alınıp çözülmediği bir ulusal komite genel toplantısı (isteyen her yurttaş katılabilir) hemen hemen yok gibi.

Bu toplantılar genellikle, komisyon üyeleri ve öteki aktivistler eşliğinde sayımlar tarafından hazırlanır. Sayımlar halka komitenin somut önerilerini açıklar ve bunun nasıl uygulanabileceğini beraberce düşünürler. Komite başkanının masasında planlar, maketler, kasabanın gelişmesine ait tasarımlar vardır. Bunların gerçekliğe dönüşmesinde mimarlar, tasarımcılar, jeodezistler yardımcı olurlar, ama, Horovice'nin geleceği en başta orada yaşayanlar tarafından kurulur.

SAYLAVLAR

Kasaba ulusal komitesi 61 sayımdan oluşuyor. Bunun yarısından fazlası bölgedeki fabrikalarda çalışan işçiler. Bunlar arasında kooperatifçi köylüler, doktorlar, öğretmenler, müdürler, emekliler var. Sayımların üçte biri kadın ve genç. Komite üyeleri arasında komünistler ve partisiz insanlar, Ulusal Cephe örgütleri üyeleri var. Bazıları ikinci, hatta üçüncü dönem sayımlık yapıyorlar (görev süresi 5 yıldır): Hepsisi kasabalıların saygısını ve güvenini kazanmıştır.

Bunlardan biri, yaklaşık 15 yıldır kasaba ulusal komite sayımlığı yapan fabrika işçisi Milena Vitova'dır. Seçmenlerini bir devlet erk organında temsil etmede ve onların gereksinimlerini bir bütün olarak toplumun çıkarlarıyla uyum içinde tatmin etmede bir hayli deneyimi var. Komite kararlarına uyulup uyulmadığını denetlemek için kurulmuş olan birçok komisyonun üyesi olmuş. Bu komisyonlarda yalnızca temsilciler değil, aktivistler de yer alıyor. Bunlar bir tür kasabayı yönetmeye yardımcı görevliler karargahı oluyor. Bunlardan Milena'nın da üyesi bulunduğu bir tanesi, başlıca eğitim ve okulların kurulması işleriyle ilgilenen okul komisyonudur. Bu komisyonun bir üyesi olarak, çocukları için çocuk bakım yuvaları isteyen genç annelerle meşgul oldu. Ulusal komitenin genel toplantılarında ve çeşitli komisyonlarında bu isteme arka çıktı. Sonunda komite yeni bir çocuk bakım yuvası daha kurma kararı aldı. Şimdi kasabada bunlardan dört tane var ve 320 çocuğa bakılıyor.

Milena şöyle diyor: «Kasabamızda sayımların çalışması için tüm koşullara sahibiz. Ben, örneğin, ulusal komitenin faaliyetleri ve fabrikalarda – buralardaki yığın örgütleriyle yakın işbirliği içindeyiz – ortaya çıkan sorunlar üzerine gereksinim duyduğum tüm bilgi ve belgeleri alıyorum. Seçmenlerin çıkarları gerektirdiği zaman, ilgili kasaba organına sorular gönderiyorum.

Ben bir saylava teslim edilen gücü üç yönlü olarak ele alıyorum. Önce halkla ilişkiler geliyor. Saylavlar seçmenlerin ne düşündüğü, sorunlarının ve gereksinimlerinin neler olduğu konusunda sürekli bilgi edinmeli ve buna uygun davranmalıdır. Bunun ödülü, kasaba halkının gösterdiği sevgi oluyor. Yaşlı insanlara çok dikkat gösteriyoruz: Gerekğinde yardıma bulunmak üzere, bunlar sık sık üç sosyal işler görevlisi ve Gençlik Birliği'nin üyeleri tarafından ziyaret edilirler.

Sonra çalışmamızın ekonomik yönü gelir. Şimdi ben ticaret komisyonu üyesiyim. Mevcut beş yıllık dönemde amacımız, birçok perakende satış merkezinin kurulması ve yenilenmesiyle hizmetlerin iyileştirilmesidir. Açık toplantılarda, yurttaş komitelerinde ⁽¹⁾ birçok insan perakende satış ağını eleştirdi. Ancak benim kasabamın insanları yalnızca eleştirmiyor, eylemde de bulunuyor. Örneğin, 6 numaralı yurttaş komitesi, kendi yetki alanında küçük bir perakende satış merkezi inşasına gönüllü katılacak kasabalıların listesini çıkarmaya girişti. Merkez şimdi neredeyse bitirmek üzere.

Komisyon, perakende satış ağının halka daha iyi ve daha etkin hizmet sunmasını sağlıyor. Dahası, tüketiciler konseyiyle birlikte, perakende satış merkezlerinin çalışmasını izliyoruz. Ufak ihlaller, olay yerinde yönetici ile birlikte inceleniyor. Daha ciddileri konusunda ulusal komite konseyi bilgilendiriliyor ve o verecek cezayı belirliyor.

Son olarak, bir saylavin sahip olmak zorunda olduğu politik etki, aslında son derece önemlidir. Seçimlerde seçmenler bize güvenlerini ifade ediyorlar ve biz onlara karşı sorumluyuz. Onların çıkarlarına nasıl hizmet ettiğimizi denetlemeye hakları var. Saylavlar ulusal komitenin amaçlarını ve davranışlarını açıklıyor ve halkın sesine kulak veriyorlar. Halkın görüşlerini dile getirdiği kamu toplantılarına katılıyorlar. Bu toplantılarda temsilciler değişmez olarak, söz alarak halkı seçim programının yerine getirilmesinde görev almaya çağırıyorlar.»

«Bu program» diyor Jaroslav Rehtacek, ÇKP Horovice Komitesi Başkanı (bu ücretsiz bir görevdir; asıl işi Jednota Tüketim Kooperatifi'nin bir bölümünü yönetmektir), «temelde politik bir programdır. Gelecek beş yılda kasabada ne yapılacağını, ne kurulacağını gösterir. Tüm durumlar, kasaba halkının kasabanın gereksinimleri üzerine önerilerinin bir ürünüdür. Böylesi bir program seçmenlerin toplantılarında kabul edilir ve bunun yerine getirilmesine herkes katılabilir. Birçok projenin sorumlulukları, işletmelerin görevlileri tarafından üstlenilir. Yerine getirilip getirilmediği, yöneticiler ve sendika başkanları konferanslarında ve parti organlarında denetlenir.

Program, bilimsel bir dünya görüşünün benimsenmesine, sosyalist bire-

(1) Yetki alanları genel olarak bir ya da iki sokak olan kasaba özyönetim organları. (Not Red.)

yin biçimlenmesinin koşullarının yaratılmasına büyük önem veriyor. Bu nedenle, kitaplar üzerine konuşmalar ve öncü işçilerle, üretimde yaratıcılarla ve sanatçılarla toplantılar gibi noktalar da içeriyor.

Seçim programı muntazam olarak detaylaştırılır: Sosyalist yükümlülüklerde, mevcut yıl içinde nelerin bitirilmesi gerektiğini kaydederiz. Bu yükümlülükler basit dilekler değildir: Tek tek yurttaşların ve tüm görevli personelin yükümlülüklerinden oluşur. Bu bizi yurttaş komitelerinin ve Ulusal Cephe'nin yığın örgütlerinin çalışmalarına götürür.

YURTTAŞ KOMİTELERİ

Bunlar, mecazi bir tabirle söylersek, sanki fazladan bir çift elmiş gibi ulusal komiteye yardımcı olurlar. Horovice kasabası halkının seçim programını ve bunun sosyalist yükümlülüklerini ne kadar enerjik olarak yerine getirdikleri başlıca burada belli olur. İnsanlar bu çalışmaya niye katılırlar? Bu sorunun yanıtını, 11 numaralı Yurttaş Komitesi Başkanı ve yerel bir mühendislik kuruluşunda işçi olan Josef Hampl veriyor. O, ne bir saylav, ne de bir komünist. Kasabasını seviyor ve bu nedenle de onun iyiliği için gönüllü olarak çalışmaya hazır.

Josef şöyle diyor: «Yılın başında ulusal komite önümüze birçok görev koyar. Bunlar o kadar da büyük değildir, ama kasabamızın ve bölgenin güzelleştirilmesine, yaşlı ve yardıma gerek duyan insanlarla ilgilenilmesine ve kamu düzeninin güçlendirilmesine katkıda bulunurlar. Saylavlarla birlikte kapı kapı dolaşır, her aile ile konuşur, onlara planlarımızı anlatır ve planladıklarımıza katılıp katılmayacaklarını sorarız. Yanıt olarak genellikle insanlar yükümlülükler kağıdını alır ve pazarları gönüllü çalışma için ne kadar zamanlarını ayıracaklarını yazarlar. Dahası en yaşlı insanlarımızı yıldönümleri bir yana, yurttaşlık komitesi yıl içinde 65. ve 70. yaşına basanların bir listesini tutar. Saylavlarla birlikte sözkonusu insanı ziyaret ederek kutlarız ve hediye veririz. İnsanlar kamunun onlara gösterdiği bu ilgi ve dikkatten son derece etkileniyor.

Yıl başları ve sonlarında bölgede toplantılar düzenlenir. Bu toplantılara genel olarak seçmenlerin yarısı kadarı katılır. Bu toplantılarda, yükümlülüklerin nasıl yerine getirileceğini açıklarız. Örneğin, sokaklarımızdan biri döşenmemişti ve hatta kaldırımı bile yoktu. Bu eksikliklerin giderilmesi önerildi. Ulusal komite kaldırım taşı sağladı ve biz de gönüllü bir çalışma günü gerçekleştirmede gecikmedik. Seksen kişi katıldı. Kaldırım taşları döşendi ve bir zaman sonra da sokak asfaltla kaplandı ve kenara güller ekildi. Biz aynı zamanda büyük kasaba projelerine de yardımcı oluyoruz.

Ancak bu gönüllü çalışma günleri bizim tek işimiz değil. Yurttaş komitesi örneğin, kasabanın geçmiş ve bugünü ile ilgili soru yarışmaları, müzik dinletileri ve kasabanın güzelleştirilmesi için yarışmalar (kazanarı

belirlemede herşey gözönüne alınıyor: Evin etrafının tertipliliği, ön bahçenin durumu, ağaçlar ve sokaklardaki tarhlar) örgütlüyoruz. Bunlar insanları birleştiriyor ve kasaba işlerine aktif katılmaya özendiriyor.»

KALPLERİ AÇAN ANAHTAR

Bu anahtar insanlarda her zaman yeni bir şey açar ve onsuz yaşamda ilerleme olamaz.

Kasaba ulusal komitesinin temsilcisi öğretmen Blanka Polakova yeni-den seçilmek için adaylığını koyduğunda (bu ilk kez olmuyordu) seçmenleriyle konuştu ve çalışmaları hakkında rapor sundu. Bu alışlagelen bir şey. Ne zaman konuşmak için kürsüye çıksa heyecanlıdır, ama bir kez konuşmaya başladıktan sonra kontrolü tamamen ele alır. Söyleyeceği çok şey vardır. 1959'da, ulusal komitenin o zamana kadar adını bile duymadığı sivil işler komitesinde çalışıp çalışmayacağı sorulmuştu. Ona duyulan güvenin boş olmadığını gösterdi. Onun ve hemen hemen kırk yıldır Horovice'deki doğum, evlilik ve ölümleri kaydetmekle yükümlü ulusal komite görevlisi Vlasta Skrobakova'nın çabaları sayesinde, bu komisyon yöredeki en aktiflerden biri oldu.

Polakova'nın seçmenlerine sunduğu rapor, kendini işine adanmış bir insanın konuşmasıydı. Kayda geçmeyen binlerce saatlik çalışmayı ya da, birakalım 1960'ların başını, bugün bile gerekli olan emeği ve sinir gerginliğini kimse ölçemez. Ama sonuçları tamamen ortada.

Yıllar önce, her yeni doğan yurttaşın hoşgeldin törenine, sadece çağrılı olan yirmi kişinin yarısı katılırdı. Bugün herkes katılıyor. Bir marşın ölçülü notaları eşliğinde, yeni ana-babalar Horovice Kalesi'nin tarihi koltuklarında yerlerini alırlar. Bu tören, sosyalist devletin her yeni doğan çocuk ve ana-babası için duyduğu ilgiyi simgeler.

«Bu tören halk için önemli hale geldi» dedi Polakova. «Törenin zamanı konusunda bilgi vermek üzere, ana-babanın işyerine yazarız. Yönetim kutlamalara katılmak üzere her zaman temsilciler gönderir. Genç Piyoner kızıl fularının takılması ve genç bir insanın kimliğini alması, veya genç bir erkek veya kızın ilk işbaşı yapması gibi törenler yetişen kuşağın yaşamını süslüyor.

Sıcak ilgi, aynı zamanda, yaşamlarının sonbaharındaki insanlar için de gösteriliyor. Örneğin, tüm aile bireylerinin birbirlerine hediye verdikleri Noel Bayramı'nda, emekliler için partiler örgütlenir. Genç Piyonerler bu toplantıların devamlı misafirleridir ve hediyeler getirir, şiirler okurlar. Emekliler onlara yaşamın o kadar da kolay olmadığı kendi gençlik yıllarından söz ederler. Genç insanlar için bu hikayeler bir yaşam ders kitabıdır.»

Sivil işler komisyonunun yeni, sosyalist geleneklerin yaratılmasında yap-

tıklarının bir listesini oluşturmak hayli zor. Blanka Polakova son seçimlerde kasaba ulusal komitesine yeniden temsilci olarak girdi. Bu kimseyi şaşırtmadı. Halk onun çalışmasına değer verdiğini gösterdi.

1981'de Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 16. Kongresi'nde şu belirtilmişti: «Demokrasinin anlam ve içeriğini, halkın ülke yönetimine, fabrikaların ve öteki işletmelerin, kent ve köylerin sorunlarının günlük çözümüne gittikçe artan katılımında görüyoruz. Bu gerçek demokrasidir, emekçi halkın demokrasisidir ve biz bunu güçlendirmeye ve savunmaya devam edeceğiz.»⁽³⁾

Tüm Çekoslovakya'daki kentlerde olduğu gibi, Horovice'de de parti belgesinin bu sözleri somut bir içerik kazanıyor. Meydana çıktıkları andan itibaren, ulusal komiteler, bunlara sosyalist sistemin temel direklerinden biri olarak yaşanan Komünist Partisi'nden her ilgiyi gördüler. Horavice Kasaba Parti Komitesi düzenli olarak ulusal komitedeki komünistlerin çalışmasını tartışır, kasaba halkının gereksinimlerini daha iyi karşılaması için bu çalışmanın etkinliğinin artırılmasına yardımcı olur. Burada, bu sosyalist ülkenin her yerinde olduğu gibi, emekçi halk tek egemen güçtür.

Vačlav Pergl
Çekoslovak Gazeteci

⁽³⁾ XVI Sjezd Komunistické strany Československa. Praha 1981, s. 41.

Ulus Çapında Bir Tartışmadan Sonra

1983 yılının Aralık ayında, Macaristan Halk Cumhuriyeti Meclisi, 1970'lerden bu yana süren araştırmaların sonucu olan yeni seçim yasasını kabul etti. Böylece, seçim sisteminin geliştirilmesinde yeni bir adım atılmış oldu. Bunu, toplumun sosyal-politik yapısındaki değişiklikler gerekli kıldı. Sosyalizmin temelleri yaratılmıştı, artık antagonistik çıkarlara sahip sınıflar ve gruplar yoktu ve toplum daha homojen hale gelmiş ve ortak amaçlar etrafında birleşmişti. Dahası, bunları sosyalist kuruculuğa daha aktif olarak katacak şekilde değişik sınıf ve grupların çıkarlarını hesaba katmanın artar, gereği vardı. Eski temsili organlar oluşturma sistemi bu gereği tam olarak karşılamıyordu. Seçim yasası reformunun önemi, bu açığı kapatmış olmasındadır. Özellikle, yeni yasa her seçim bölgesinde sayıtlık görevi için bir çok aday gösterme hakkını ve bu aday gösterme hakkını da seçmenlerin toplantılarına veriyor.

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi bu sistemin nasıl işlediğinin çözümlemesini Haziran 1983'teki plenum toplantısında ele aldı, bunun daha da geliştirilmesi gerektiği sonucuna vardı. Bir seçim yasası taslağı hazırlandı, yayınlandı ve Yurtsever Halk Cephesi'nde ⁽¹⁾ geniş biçimde tartışıldı. Bu tartışma, Macar toplumunda önde gelen farklı görüş ve kanaatleri yansıtan paha biçilmez öneri ve yorumlar üretti. Böylece, toplum için büyük önemdeki bir karar – seçim yasası değişikliği – doğrudan demokrasi yoluyla ulus çapında bir danışmadan sonra çıkarıldı.

Macar seçim yasasının temelini oluşturan ilke (genel, eşit, doğrudan, gizli oy) değişikliğe uğramadı. Ancak kimi önemli yenilikler kazandı.

Seçme hakkından yararlanan insan sayısında artış oldu. Şimdi yerel seçimlere sadece akıl hastaları, mahkum olmuş ve cezalarını çekmekte olan suçlular ve asıl cezanın yanısıra mahkemelerin medeni haklarından yoksun bıraktığı insanlar katılamıyorlar. Ama tecil olanlar (mahkumiyetlerinin süresi bitmeden salıverilenler ve diğerleri) yeni yasa ile oy hakkına kavuşuyorlar.

Devlet Meclisi sayıtlarının geniş çoğunluğu, önceden olduğu gibi, seçim bölgelerince seçiliyorlar. 30–35 sayıtlık için (toplamanın yaklaşık yüzde 10'u) farklı bir oylama sistemi getirildi: Bunlar, tüm ülkede oylamaya sunulan bir ulusal listeye sokuldular. Bu yeniliğin amacı, herşeyden önce, ulusal önemdeki devlet organlarının başlarının sadece tek bir seçim böl-

(1) Macaristan'daki tüm emekçi sınıf ve tabakaları, tüm barış isteyenleri ve Macaristan'da sosyalizmin kuruluşuna katkıda bulunmak isteyenleri kucaklayan yığınsal bir sosyal-politik hareket. Ülkede seçimleri örgütüyor. (Not Red.)

gesince değil (unk bu onları temel işlevleriyle çatışacak şekilde yerel çıkarları savunmaya itebilir) Macaristan'ın bütününce seçilmesidir. Ve böylece onlar ulusal çıkarları temsil etmek zorundadırlar. Tüm lkece seçilecek sayılav adayları listesini oluşturma hakkı Yurtsever Halk Cephesi Tüm Macaristan Konseyi'ne verildi. Konsey bunu politik ve yığın örgütlerinin tavsiyeleri doğrultusunda yapıyor. Bu yeni işlem sendikalara ve yığın örgütlerine ve aynı şekilde gençlere, köylülere ve diğer gruplara devlet erkinin en yüksek organının oluşturulmasında daha fazla ağırlık tanıyor. Bana yle geliyor ki, seçim yasamızdaki yeni unsurlar Macaristan'da temsili demokrasinin daha da gelişmesinde önemli rol oynayabilirler. Sonra, ülkenin topraksal birimlere (bölgelere) bölünmesi geçen yirmi yılda yeniden örgütlenmişti. şimdi bir yönetsel birim birek köyü içine alıyor ve resmen bunların sayısı yaklaşık yarıya indi. Gerçekte, birek yerleşim yeri hiçbir değişiklik görmedi, kendi öz yönetim organları (kırsal veya köy konseyi) olduğu gibi kaldı. Bunun ters etkilerinin olduğu ortaya ıktı. Byleyi yerleşim yerlerinde *kamu faaliyeti* azaldı. Bu durumun düzeltilmesi canalcı nemdeydi.

Yeni yasa ile, kk kırsal topluluklarda, kırsal yönetimler adı verilen organlar oluşturuldu. Bunların her biri söz konusu yerleşim yerince büyük kırsal konseye seçilen sayıavlardan meydana geliyor. Böylece, genişletilmiş yönetsel birimlere dahil edilen tüm yerleşim yerleri şimdi kendi temsili kuruluşlarına (daha sonra gerekli güçlerle donatılacak ve fon ayrı-lacaktır) sahip olmuş oluyorlar.

Yasa, her vekillik için en az iki adayın olmasını kural haline getiriyor. Her seçim bölgesinde Devlet Meclisi sayıavlarının seçimi için birek (en az iki) seçmen toplantısı yapılacak. Bu toplantılarda her seçmen aday gösterebilir. Eğer aday mevcutların üçte birinin oyunu alırsa, seçim listesine dahil edilir. Her aday seçmenlere kendi önerilerini ve programını sunma hakkına sahiptir ve her oy veren, seçim komitesine toplantının yapılış biçimi üzerine şikayette bulunma, bir adayın çıkarılması işleminin yasalılığına itiraz etme ve kararın iptalini isteme hakkına sahiptir.

Yeni yasayla, şu veya bu nedenle düşen üyelerin görevini üstlenmek üzere Devlet Meclisi'ne ve yerel konseylere yedek sayıavlar seçiliyor. Yedek sayılav olabilmek için bir adayın oyların yüzde 25'ini almış olması gerekir. Bu nlemin amacı, halkın seçimlerde aday gösterdiği sayıy duyulan insanların, seilemedikleri durumda prestijlerini korumaktır.

Yasa, sayıavların geri çağırılmasında yeni bir işlem yerleştiriyor. Byleyi bir davranışı önerme hakkı oy verenlere (toplam seçmen sayısının en az yüzde 10'unu oluşturmalıdırlar) ya da Halk Cephesi'nin ilgili organına veriliyor. Seçimlerde olduğu gibi, oylama gizli yapıılıyor. Ulusal listeden seçilmiş olan sayıavları geri çağırma kararı Devlet Meclisince alınır.

Yeni seçim yasası, Macaristan Sosyalist Işçi Partisi'nin sosyalist de-

mokrasinin genişletilmesi, Macar toplumunun çok yönlü geliştirilmesi ve onun politik örgütlenmesinin iyileştirilmesi yönünde izlediği ardıcıl hattı yansıtır.

Profesör Peter Smidt
Eotvös Lorand Üniversitesi,
Budapeşte

Yerel yönetim. Önce ve şimdi

1983 Temmuzunda, Polonya Halk Cumhuriyeti Seym'i, Halk Konseyleri Sistemi ve Bölgesel Özyönetim üzerine yasayı çıkardı. «Halk konseyleri ve bölgesel özyönetim» ifadesi ne anlama geliyordu?

Polonya Anayasası konseyleri, devlet erkinin yerel organları, kamu özyönetiminin temel organları ve aynı şekilde, köylerde, kentlerde bölgelerde, büyük şehirlerde ve voyvadalıklarda emekçi halkın bölgesel özyönetim organları olarak tanımlıyor (Madde 43) ⁽¹⁾. Böylece halk konseylerine ikili bir işlev yüklüyor. Sadece devlet erkinin organı değil, özyönetim organı da olmak. Burada dikkat edilmesi gereken, Polonya politik sisteminde, kimi yerel sorunların (yurttaşların oturdukları yerlerle bağlı olan toplumsal, günlük yaşama ilişkin ve kültürel sorunlar) sadece konseylerce değil, aynı zamanda kent ve köy özyönetim organlarıncada ele alınıyor olmasıdır: Mahallede, apartman bloklarında oturanların toplantıları (veya delege konferansları) ve bunlarca seçilen komiteler (sırasıyla mahalle ve blok) ve kırsal topluluklar ve bunların seçtiği kırsal (komünal) komiteler ve muhtarlar.

Şimdi yürürlükten kaldırılmış olan önceki halk konseyleri yasası (1958) uyarınca, bölgesel özyönetimin bu iki unsuru birbirlerinden bağımsızdı: Konseyler genel devlet erk sisteminin içindeyken, kent ve köy özyönetim organları Halk Cephesi'nde yer alıyordu. ⁽²⁾ Bu, elbette, halk konseylerinin özyönetim organlarının yaptıklarını tanımazlıktan geldiği ve görüşlerini gözönüne almadığı anlamına gelmiyor. Fakat bunlar arasında sıkı yasal bir bağ ilk kez, bütünsel bir bölgesel özyönetim sistemini, yasalastıran 1983 yasasıyla gerçekleştirildi. Böylece konseyler, yerel sorunların

(1) Polonya'da kamu özyönetimi, fabrikalarda işçilerin özyönetimini, kırsal alanda bireysel köylülerce özyönetimi, mesleki birliklerin üyelerince, kooperatiflerce, yığın ve kültür örgütlerince özyönetimi ve bölgesel özyönetim organlarını içerir. Bölgesel özyönetim, tüm düzeylerdeki halk konseylerini ve yine kent ve köy özyönetim kuruluşlarını içerir. (Not Red.)

(2) Halkın Birlik Cephesi (1957'den önce Ulusal Cephe olarak adlandırılıyordu) Polonya toplumunda halk erki sistemini oluşturan örgütlerin ve aynı zamanda her Polonya vatandaşının bir hareketiydi. Cephe, 1980-1982 bunalımı sırasında dağıldı. (Not Red.)

üstesinden gelmede, halktan gelen sinyallere hassas, değerli ve güvenilir bir partner kazandılar.

Yeni işleme göre, kent ve köy özyönetim komiteleri halk konseylerinin denetimini altında çalışıyor. Komiteler geniş yetkilere sahip, kendi fonları var, ve sosyal-eğitimsel ve toplumsal programlar için konseylerce tahsis edilen paraları kullanabilirler. Bu, özyönetim organlarının prestijini ve bunların halkın yaşamını iyileştirmedeki rollerini güçlendirdi, ve halkın, ülkelerinin kaderi ve kendi köylerinin gelişimini gerçekte etkin bir şekilde etkilediklerinin farkına varmasını sağladı.

Yasa, sosyalist devlet erkinin toplumsal tabanını genişletiyor ve halk erkine daha derin bir anlam kazandırıyor. Halkın temsilcilerinin seçimi anlık bir davranış değildir. Tersine, bu, yurttaşların seçimler arası dönem boyunca da, kendi işlerine ve yaşamlarına ilişkin sorunların kararlaştırılmasına bilinçli ve aktif katılımını getiriyor. Böylece «işletmelerdeki, kırsal topluluklardaki, gminalardaki⁽³⁾, kentlerdeki ve voyvodalıklardaki işlerin ele alınması, yasayla belirlenmiş olan sosyalist kamu özyönetim ilkeleri üzerine temellenmiştir»⁽⁴⁾ diyen, Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin 9. Olağanüstü Kongresi'nin direktifinin yerine getirilmesi yönünde önemli bir adım atılmış oldu.

Yeni yasadaki, yerel temsili organların sayıtlarının hak ve görevlerinin tanımlanmasına büyük dikkat ayrılmış. Halk Konseylerinde sayıtlar seçmenlerinin çıkarlarını dile getirirler ve onlara karşı sorumludurlar. Seçimler arası dönemde yurttaşlarla sürekli ilişkide olmaları için, sayıtlar düzenli kabul saatleri yapacak, şikayetleri, açıklamaları ve önerileri cevaplandıracak ve özyönetimsel organların toplantılarına katılacaklar. Halk Konseyi önemli ve tartışmalı bir sorunla yüz yüze geldiğinde, sayıtlar seçmenleriyle toplanacak ve bu sorun konusundaki tutumlarını öğrenecekler. Yurttaşların dilekleri ve istemleri yerel halk temsili kuruluşlarına veya organlarına getirilecek. Sayıtlara gelince, seçmenlerinin tavsiyelerini kılavuz edinmekle birlikte, görevleri yerel çıkarlarla tüm ulusunkilerini uyumlaştırmak olduğundan, bağımsız bir tutum alma hakkına sahipler.

Yasa, sayıtlara yüksek kamu statüsü tanıyor. Tüm sorularına 14 gün içinde resmen cevap verilmesi zorunludur; ilgili konseyin toprakları üzerindeki devlet organlarının, fabrikaların ve dairelerin başkanları, kamu işleri sayıtlarını hemen kabul etmek, ona talep ettiği tüm bilgiyi vermek ve herhangi özgül bir soruna ilişkin materyelleri inceleme olanağı sağlamakta yükümlüdür.

(³) Gmina, kırsal yerleşim yerlerindeki yönetsel-topraksal bir birimdir. Kural olarak 8.000 hektar civarında toprağı ve 7.000'e kadar nüfusu vardır. (Not Red.)

(⁴) 9. Nadzwaycajny zjazd Polskiej Zjednoczonej partii robotniczej. Varşova 1983, s. 658.

Saylavlar kişisel ayrıcalıklara sahip değillerdir, ama kamu görevlerini yerine getirmelerini kolaylaştırıcı kimi haklardan yararlanırlar. Örneğin, halk konseyi oturumlarına, komisyon toplantılarına veya görevlerinin sorumluluğuyla ilgili diğer işlere katıldıklarında işlerinden izinli sayılırlar. Bu dönem için, normal ücretlerini alırlar. Saylavların seyahat etmeleri gerektiğinde, seyahat masrafları ödenir ve tüm diğer memurlar gibi günlük ödenek alırlar. Kendi Konseylerinin topraklarında kamu taşıma araçlarından ücretsiz yararlanırlar. Bir anlaşmazlık durumu doğduğunda, yasa onlara yasal savunma hakkı tanımaktadır ve çalışma statülerini koruma altına alır: Üyesi oldukları halk konseyinin başkanlık divanının onayı olmadan işlerine son verilemez.

Konseylerin hakları gözle görülür bir şekilde genişletildi. Toprakları üzerinde, nüfusun gereksinimlerinin karşılanmasına ilişkin tüm sorunları ele alabilir ve sosyal-ekonomik ve kültürel gelişmeyi yönlendirebilirler (özel yasalarla bazı öteki erk organları veya kuruluşlarının yetki sahasına bırakılmış sorunlar hariç). Ne ki, bölgesel özyönetim kuruluşları devletten yalıtılmış değillerdir ve onunla rekabete girmezler. Bunlar geniş sayıda insanın katılımından ve tek tek bölgelerde öne çıkan koşullara uygun özgün yasal biçimlerin kabul edilmesinden ve geliştirilmesinden yararlanan, toplum yaşamının örgütlenmesinin özerk bir biçimini oluşturmaya çalışırlar.

Yeni bölgesel özyönetim kavramı, şimdi Polonya'da yürürlükte olan ekonomik reformun ilkelerini de hesaba katıyor. Halk konseylerinin ve yürütme organlarının şu hakları vardır:

- Kendi topraklarının sosyal-ekonomik gelişimi için kısa ve uzun vadede planlar oluşturmak ve onaylamak.
- Nüfusun gereksinimlerini daha iyi karşılamak amacıyla yerel devlet işletmeleri kurmak.
- Topraklarında ulusal çapta önemli işletmelerin kurulmasına izin vermek (bu hak sadece voyvodalık konseylerindir).
- Pazar talebinin daha tam karşılanması görüşüyle ve yerel hammadde kaynaklarının daha etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla devlet işletmelerinin çalışmalarında iyileştirmeler önermek.

Bu geniş yetkiler, yerel temsili organların kendi topraklarını kelimenin gerçek anlamıyla bu toprakların sahibi olarak yönetmelerini sağlıyor. Organlar, bu toprakların toplumun gereksinimlerine uygun bir şekilde ekonomik gelişiminden, daha da sanayileşmesinden, çevre korunmasından ve toprağın etkin kullanımından sorumludur. Sanayi işletmelerine kurulma izni verirken, konseyler yatırımcılara kendi koşullarını dayatabilirler. Örneğin, yolları veya enerji hatlarını geliştirmelerini, okul, hastane, satış merkezleri kurmaları ve benzerleri. Kamu özyönetim organları olarak yerel temsili kuruluşların işletmelerin çalışmasını ekonomik reformlar çerçevesinde

sinde etkilemesinin bir kanalı da, işçilerin özyönetim kuruluşlarıyla işbirliği yapmalarıdır.

Yerel organların emrine verilen fonların sürekli artırılması, otoritelerini güçlendiriyor. Mali kaynakların yöneltileceği yerler konusunda, yasa halk konseylerinin doğrudan görevleriyle, daha üst erk organlarıncaya öne konan görevler arasında ayırım yapmaktadır. İlk durumda, yerel temsili organlar, başlıca vergiler biçiminde sağladıkları kendi fonlarını serbestçe kullanabilir ⁽⁵⁾ Buna, devlet bütçesi gelirlerinden bir dizi pay ile (bunun büyüklüğü her beş yılda bir belirlenir) yine, devlet işletmeleriyle ortaklaşa yapılan yatırımlardan gelen kârlar eklenir. Önceden halk konseylerinin kendi fonları, kendi harcamalarının sadece ortalama yüzde 17'sini karşılarlarken, bugün bu göstergenin yaklaşık yüzde 80'e yükseleceği tahmin edilmektedir. Daha yüksek organların öne koyduğu görevler için, yerel organlara özel ödenekler veriliyor.

Halk konseylerinin topraklarındaki işletmelerin çalışmalarını etkilemede ekonomik yöntemleri kullanma, ustaca fonlar biriktirme ve bunları akıllıca harcama yeteneklerine şimdi bir hayli önem veriliyor. Bu saygıların ve yerel halk temsili organları araçlarının düşünme ve çalışma stillerinde önemli bir değişikliği gerektiriyor. Seym, bunu hesaba katarak, yasanın ancak Temmuz 1984'te, yani onaylandıktan bir yıl sonra yürürlüğe girmesini kararlaştırdı. Bu erteleme, halk konseylerinde çalışanlara ve kamuya, yeni işleme alışmaları için zaman tanımak amacıyla alındı.

Halk konseyleri ve bölgesel özyönetim üzerine yasa, ikircimsiz, Polonya Halk Cumhuriyeti'ndeki politik sistemin geliştirilmesinde ve sosyalist demokrasinin güçlendirilmesinde temel bir önem taşıyacaktır.

*Eugeni Kempara
Polonya Halk Cumhuriyeti
Devlet Konseyi Üyesi*

(5) Ücret vergisi (konsey bütçesinin tüm nakit gelirinin yüzde 85'i kadar), gayrimenkul vergisi, devir vergisi ve bireylerden ve kamu sektörü işletmelerinden gelir vergisi, toprak ve denge vergisi, miras ve bağış vergisi, harhlar, ve benzeri.

«Canlılar mezarlığı»nda bir mahkum

Antonio Maidana'nın yaşamından

Ağustos 1958. Paraguay'ın ılıman kışının geride kalmasına karşın hava hâlâ serindi. Ama politik hava son derece gergindi. Pahalılığı, insan haklarının ve özgürlüklerin hiçe sayılmasını protesto dalgasının yükselmesine yol açmıştı.

Yüzlerce işçi Paraguay İşçi Konfederasyonu'nun (PIK) binasını doldurmuştu. Uzun tartışmalardan sonra Çalışma Bakanı ile görüşecek delegasyonu seçtiler.

- Baylar, kahve istermisiniz?
- Hayır, teşekkür ederiz.
- Sevmez misiniz?
- Bize pahalı gelir, sayın Bakan.
- Merak etmeyin, bakanlığın hesabına yazılacak.
- Demek ücretlerimizi artırmada kullanabileceğiniz paraları böyle harcıyorsunuz . . .

Bakan, PIK delegasyonun istemlerini geri çevirdi. Delegeler işçilerin toplantısında durumu açıklayınca biri genel grev önerisinde bulundu. Öneri kabul edildi. Kararın haberi çok çabuk yayıldı. Bir saat sonra diktatörlüğün askeri birlikleri ani bir saldırıyla işçi merkezine el koydular. Bu durum işçileri genel greve katılmaya çağırmada ek bir gerekçe oluşturdu. Ekonomik istemlere politik bir istem, gözüaltına alınan 300 işçinin serbest bırakılması istemi eklendi. Grev 1958 Ağustos ayının 27'sinde başladı ve Paraguay işçi sınıfı tarihinde en büyük eylem oldu.

O zaman PIK'nun yöneticileri diktatör Stroessner'in partisinden idiler. Ama son birkaç ay boyunca halk hareketinin çeşitli kesimlerini, başlıcası işçileri ve öğrencileri birbirlerine giderek daha sıkı bir biçimde bağlayan görünmez bir bağ vardı. Paraguay Komünist-Partisi'nin kararıyla bu bağdan sorumlu olan, aydın ve cesur bir insan, PKP'nin İkinci Sekreteri ve gerçekte partiyi yöneten Antonio Maidana idi.

Ancak Maidana kendisi greve katılmıyordu. Maidana grevden iki hafta önce başkent yakınında Belvedere'de işkenceci Campos Alum'a bağlı bir caniler ekibince kaçırılmıştı. Campos Alum şimdi içinde CIA'nın özel bir biriminin de bulunduğu Paraguay polisinde Teknik Şubenin şefidir.

Maidana bir otomobilin içine itilmiş ve otomobil bilinmeyen bir yere doğru gitmek üzere uzaklaşmıştı. Maidana bağırarak yoldan geçenlerin dikkatini çekmeyi başarmıştı. İnsanlar «pirague»ların (!) yakaladığı kişiyi

(!) Stroesser'in gizli polisinin ajanları.

tanımışlardı. Bu, kendisini sömürülen, ezilen ve yoksul bırakılmış halkına kalpten adayan seçkin savaştının yaklaşık 20 yıllık tutukluluğunun başlangıcıydı.

Paraguay emekçi halkı onu diktatörlüğe karşı savaşımın simgesi olarak görür. Onun her tutuklanması, hapishane parti gruplarının oluşması, tutukluların daha sıkı birliği ve örgütlenmesi, politik ve kültürel düzeylerinin yükselmesi demek oluyordu. Bu arada onun serbest bırakılması için dışarıda gösteriler yapıldı ve imza toplandı. Maidana, parmaklıkların arasındayken bile oligarşiye ve yabancı sermayeye hizmet eden rejimleri zayıflatmada ve onların içyüzlerini açığa çıkarmada yardımcı oldu.

Antonio Maidana kendisini daima alçak gönüllü bir öğretmen olarak gördü. Aslında onun ideolojik, teorik ve eğitim alanındaki bilgisi tüm bir enstitü için yeterlidir. Maidana, yalnızca kuşağının en aydın bir üyesi değil, aynı zamanda yüksek devrimci moral niteliklere, diktatörlüğün hapishanesinde yıllar boyu süren zorlukların kıramadığı istisnai bir cesarete sahip bir insandır.

Geleceğin PKP yöneticisi 1937'nin Eylül ayında Encarnacion kentinde ilk savaş ateşinden geçti. Maidana yine aynı kentte öğrencilerin, genç komünistlerin lideri Felix Aguero'ya yapılan suikasti protesto gösterisine katıldığı için tutuklandı. Demokratik harekete katılır katılmaz emekçi halkın lideri olduğu görülen Maidana'nın ilk tutuklanmasıydı bu. Dört yıl sonra kendisini tekrar hapiste buldu. Bunu bir dizi tutuklama izledi; 1941–1947 arasında dört kez hapsedildi.

Antonio Maidana halkla kopmaz bağlarla bağlıdır ve onun sevgisini, sonsuz güvenini kazanmıştır. Bu yüzden sağcılar, baskıcı güçler ve sömürücü egemen sınıflar onu son derece tehlikeli görüyorlardı. Bu nedenle onlar ne pahasına olursa olsun bu cesur komünisti yıkmaya, onu görüşlerinden vazgeçirmeye çalışıyorlar. Halk lideri çok zorlu denemelerden geçirildi. 1941'de yeniden tutuklandıktan sonra rejim onu, Paraguay nehri'nin çilgın sularının vurduğu kayalık bir adada bulunan Margarita askersel toplama kampında tuttu.

Mükemmel bir fiziksel yapıya sahip olması ve cesurluğuyla 25 yaşındaki devrimci buradan kurtulabildi. Ama 1943'de yeniden tutuklandı ve başkent 900 km kuzeyinde Bahia Negra'ya gönderildi.

Maidana bir yıl sonra serbest bırakıldı ve doğum yeri olan Encarnacion'a sürgüne gönderildi. Oraya varır varmaz kahraman Sovyet halkıyla, tüm ilerici, demokratik güçlerle dayanışma hareketine, faşizme karşı savaşıma aktif olarak katıldı. Maidana işçilerin, köylülerin ve öğrencilerin yığınsal mitinginde bir konuşma yaptı. Polis baskını sırasında yeniden piragues'lerin eline düştü. Bu kez sınır dışı edildi.

Maidana Paraguay'a illegal olarak döndü, başkent Asuncion'a gitti. Orada kendisini olayların göbeğinde buldu ve bir kez daha, 1947'de

General Higinio Mornigio'nun ⁽²⁾ faşist diktatörlüğüne karşı silahlı halk hareketlerine katılmaktan dolayı yeniden tutuklanıncaya kadar savaşıma devam etti. Silahlı ayaklanmada komutanlardan biri, 1931'de bir grup devrimcinin başında Encarnacion'u işgal edip 24 saat elde tutan, PKP'nin önde gelen lideri Obdulio Barthe idi. Maidana daha sonra ilk politik deneyimini o zaman, kentin kurtuluşunu kutlamak için yapılan gösteriye katılarak kazandığını söylemiştir. O zaman 15 yaşındaydı.

Sürekli saldırılar, derin gizlilik, gözetim altına alınmalar, tutuklamalar, polis komiserliğine, askeri kışlalara, toplama kamplarına alınmalar ve her tür işkence, tüm bunlar öğrenmek ve öğretmek, adaletsizliğe karşı savaşmak ve halkına hizmet etmek için yaratılmış insanın başından geçti.

Maidana'nın sağlamlığı, yıkılmaz morali, cesareti, Marksist-Leninist inançlarına sonsuz bağlılığı, alçak gönüllülüğü, sağlam karakteri, bilgisi, deneyimliliği, uzak görüşlülüğü tüm bunlar kuşkusuz onu Paraguay proletaryasının partisini yönetmiş en önde gelen kişilerden biri yapıyor.

Devrimciler savaşımı sürdürmek amacıyla deneyim kazanıyorlar. Ama sınıf düşmanı da geçmiş deneyimlerden yararlanıyor ve halkın kazanımlarından ve yenilgilerinden dersler çıkarıyor. 1937'de, şimdi başkan olan General Alfredo Stroessner'in en aktif üyelerinden biri olduğu askersel faşist bir kuruluş olan Savaş Cephesi ortaya çıktı. Stroessner İkinci Dünya Savaşı sırasında nazi yanlısı görüşlerini açığa vurdu ve hatta Hitler'in görüşlerini, nazi liderinin kitabı «Mein Kampf»ı yakın işbirliği yaptığı kimseler arasında dağıtarak yaydı.

Paraguay'da antikomünist, faşizan yasalar Stroessner iktidara gelmesi çok önce çıkarıldı. PKP'nin kuruluşundan iki yıl gibi kısa bir süre sonra, 1930'da rejim partiyi hedef olan «Toplumsal Savunma Yaşamı»nı çıkardı. Ondan sonra da «Devletin Savunulması Yasası» gibi daha gerici yasalar çıkarıldı (1941). Ne var ki, Stroessner'in askersel darbesinden önce çıkarılan kararnameler ve uygulanan baskıcı önlemler onun diktatörlüğü zamanındakilerin barbarlığından ve vahşetinden çok uzaktı.

1958 genel grevini planlamaktan dolayı Maidana'ya ve PKP'nin: öteki iki lideri Alfreda Alcoria ve Sulio Rajas'a ⁽³⁾ Marksist ideolojiyi suç sayan 294 nolu yasa (1955), «Demokrasinin Savunulması Yasası» uygulandı.

Maidana mahkeme önüne çıkarıldı. Ama Stroessner ve adamları yanlış hesap yaptılar. Maidana halk karşıtı diktatörlüğü ABD emperyalizmine kölelikle suçlayarak, Washington'un Paraguay'a dayattığı yasanın PKP liderlerine uygulanmasının yasal bir yanı olmadığını kanıtlayarak ve bunları yayın yoluyla duyurarak mahkemeden mükemmel bir şekilde yararlandı. Maidana, Dimitrof'un Leipzig'de yaptığı gibi mahkemede halkının, işçi sınıfının çıkarlarını ve komünizmin ideallerini şiddetle savundu.

⁽²⁾ 1940–1948 yılları arasında erkteydi. (Not Red.)

⁽³⁾ Şimdi PKP MK Birinci Sekreteri.

Savcı onu «Moskova'nın ajanı» gibi göstermeye çalışarak sordu: Gerçekten Rusya'da bulundun mu?»

«Evet ve ilk fırsatta Sovyet Rusya'ya yine gideceğim. Orada mutlu insanlarla karşılaştım ve bahar mevsimindeki kuşlar kadar güzel ve hayat dolu çocuklar gördüm. Ülkemdeki çocukların da yetersiz beslenme veya hastalık yüzünden ölmeyip, aynı şekilde sağlıklı ve mutlu olmalarını istardım. Sovyet halkının mutlu ve coşkulu bir yaşamı var, çünkü iş ve özgürlüğe sahipler. Paraguay Komünist Partisi de bu hedefler için, özgürlük, demokrasi, köylünün toprağa kavuşması, bağımsızlık için savaşıyor. İftiralar, entrikalar, ya da baskılar bizim savaşımızı durduramaz».

Maidana mahkeme, ABD askersel misyonunun yardımı ile 1954'de erki ele geçiren Stroessner'in hükümetinin yasal olmadığını kanıtladı, yasal olmayan hükümetin çıkardığı «Demokrasinin Savunulması Yasası»nın Anayasaya aykırı olduğunun kabul edilmesini istedi. Hakim, Maidana'nın çürütülmesi olanaksız savlarını kabul etmesi, 294 nolu yasanın Anayasayla çeliştiğini açıklaması ve Maidana, Rojas ve Alcorta'nın derhal serbest bırakılmasını istemesi üzerine diktatörün ve uşaklarının nasıl şaşırdıklarını ve kızdıklarını tasavvur edebilirsiniz. Ancak Stroessner'in polis devletinde adalet üstün gelemeydi: Hakim tutuklandı, işinden alındı ve sınır dışı edildi. Üç komünist lider yaklaşık yirmi yıl hapiste tutuldu.

Maidana, Rojas ve Alcorta başkentteki Üçüncü Komiserliğin (4) kasvetli hapisanesinde 15 yılı aşkın bir süre geçirdiler. «Canlılar Mezarlığı» adını verdikleri içinde 12–15 kişinin tutulduğu, 2 metre geniş 4 metre uzun küçük bir hücrede fizikman çöktüler. Hücrede yatacak kadar yer vardı, ama yanda yatanları rahatsız etmeden dönmek olanaklı değildi. Tutukluların kitap, dergi, gazete okumalarına, kağıt, kalem edinmelerine izin verilmiyordu. En temel tıbbi yardımdan bile yoksun bırakılıyorlar, açık havaya çıkarılmıyorlardı.

Maidana çeşitli şeylerin şekillerini düşünerek, bir okulu, fabrikayı, aletleri, caddeleri, meydanları, sürülü bir tarlayı, bir ırmağı kafasında canlandırarak ve düşüncelerini yüksek sesle tekrarlayarak zihin talimi yapardı. Duvardan kopmuş kireç parçalarıyla yere yazılar yazar, Paraguay'ın haritasını çizer veya geliş güzel matematik hesaplar yapardı.

Politik tutuklulara en barbarca fiziksel, psikolojik ve moral işkenceler yapıldı ve sürekli ölüme tehdit edilirdi. Hapiste Maidana ile birlikte 10 yıl geçiren ve tahliyesinden kısa bir süre sonra ölen Vera Chamorro'nun söylediğine göre tutukluları kaçırmaya teşvik etmek üzere hücreye sık sık ajan-provokatörler sokulurdu.

Tutuklu komünistler, insanlık dışı uygulamalara, moral sağlamlık, haklı

(4) Kaderin cilvesi, Üçüncü Komiserlik tam da mahkemenin karşısında bulunuyor – Faşist rejimin insan haklarını ve hukuku hiçe saydığını açığa vuran bir işaret.

davalarına sarsılmaz inanç, karşılıklı destek ve dayanışma ile yanıt verdiler. Birbirlerine yardım için ellerinden geleni yapar, büyük bir anlayış gösterir, hücre arkadaşlarına cesaret verirlerdi. Chamorra şöyle diyordu: «Bir arkadaşımız hastalandığı zaman tıbbi yardım istedik. Etkileyici bir sesi olan Maidana epey konuşurdu ve sonunda ya doktor çağırılır veya arkadaşımızı revire götürülürdü. Maidana kendisinden çok bizimle ilgilenirdi».

PKP liderinin bir devrimci olarak yaşamı ve düşman karşısındaki direngenliği, tarih boyunca çok kez kanıtlandığı gibi, komünizmin ideallerinin yıkılmaz olduğunu doğrulamıştır. Marksizm-Leninizm'in Paraguay koşullarına uygulanışı, partisine hayranlık duyan ve onunla gurur duyan halkımız için esinlendirici bir örnektir. PKP'nin tüm liderleri savaşım süresi boyunca gerek sol gerekse sağ hatalar yaptılar ve zaman zaman partiyi kendi kimliğinden uzaklaştırmaya çalışan burjuva güçlerin kuyruğuna takıldılar. Ne var ki, komünistler büyük saygınlıklarını her zaman korudular. Emekçi halk komünistleri, derin devrimci dönüşümler, barış ve toplumsal ilerlemeyi amaçlayan bir güç olarak görüyor.

Antonio Maidana, tüm işçileri, köylüleri ve genç insanları özgürlüğe ve yeni bir yaşama götürecektir. Bu korkusuz devrimcinin örneği, darbelere, tutuklamalara, iftiralara ve her düzeyden birçok komünistin öldürülmesine karşın ayakta kalmasını bilen, tutarlı ve birlik içinde olan partimizin saygınlığını yükseltiyor.

Halkın savaşımı ve güçlü uluslararası dayanışma hareketi sonucu Maidana ve yoldaşları 27 Ocak 1977'de serbest bırakıldılar. Hapisten çıktktan sonra Maidana tedavi görmek üzere çok sevdiği ülkeye, Sovyetler Birliği'ne gitti. Birçok devlet ve uluslararası örgüt, politik sağlamlığı, dayanıklılığı, işçi sınıfına ve partiye bağlılığı dolayısıyla ona değerli ödüller verdiler.

Ancak Maidana uzun süre ülkesinden uzak yaşayamazdı. Bu nedenle, diktatörlüğün tehditlerini hiçe sayarak, Maidana halkıyla beraber olmak için, satılmış katil Stroessner rejimine daha fazla katlanmayı reddeden diktatörlük karşıtı güçlerin birliğinin yaygınlaşmasına katkıda bulunmak için Paraguay'a geri dönmeye karar verdi. Maidana bu kez ülkesine PKP MK Birinci Sekreteri olarak döndü. (5)

Ne var ki, yola çıkışından kısa bir süre sonra tüm dünyada ilerici kamuoyu üzücü bir haberle sarsıldı. Antonio Maidana ve PKP'nin önde gelen başka bir yöneticisi Emilio Roa, Arjantin'den geçerlerken 27 Ağustos 1980'de Buenos Aires'de kaçırılmışlardı. Suçu işleyenler, CIA'nın talimatları üzerine hareket eden Arjantin ve Paraguay gizli polis ajanlarıydı. Son söylentilere göre Maidana ve öteki «kayıp» Chaco bölgesinde, özel bir süvari birliğinin nöbetçiliğini yaptığı gizli bir hapisanede tutuluyorlar.

Arjantin'deki demokratik değişimler ve bir milyonun üzerinde Para-

guaylı göçmenin bulunduğu bu ülkenin hükümetinin kayıpların akibetini ve askersel rejimlerin işledikleri cinayetlerin dikkatle inceleneceği yolundaki vaatleri, adaletin üstün gelmesi, Maidana ve Arjantin'de kaçırılan Paraguaylıların nerelerde bulunduklarının ortaya çıkarılması konusunda umut verici gelişmelerdir.

Onların yanında olan halkımız ve dünya komuoyu Stroessner'in tüm «kayıpları» serbest bırakması istemini giderek daha ısrarla ileri sürüyor.

Diktatör, Maidana'nın bulunduğu yeri açıklamaktan korkuyor, çünkü Paraguay halkının, özgürlüğüne her kavuşmasında, yaşamının anlamını oluşturan Marksizm-Leninizm'in doğruluğuna, halkına, demokrasiye, barış ve sosyalizme olan inancı daha da artan yorulmaz savaşıyı, sağlam devrimciyi, seçkin evladını nasıl sevdiğini, ona ne kadar değer verdiğini biliyor.

*Rogelio Gonzalez
Paraguay Komünist Partisi
MK üyesi*

(;) Bu karar PKP MK'nin Haziran 1978 Plenumu'nda alındı.

Savaşın potasında çelikleşti

IRAK KOMÜNİST PARTİSİ 50 YAŞINDA

Iraklı komünistler, Mart ayının sonunda partilerinin 50. yıldönümünü kutladılar. Parti, yeni ortaya çıkmakta olan işçi sınıfının sözcüsü, ulusal demokratik devrimin hedeflerini yerine getirmede ve daha sonra da sosyalizme yönelmede onun öncü rolünü üstlenmiş olarak kurtuluş savaşlarının içinde doğdu. IKP, tüm dünyada devrimci harekete güçlü bir hız kazandıran Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin doğrudan etkisi altında, kesin enternasyonalist nitelikli, sınıfsal bir proletarya örgütü olarak kuruldu ve güçlendi.

1930'ların ilk yıllarında Irak, her ne kadar görünüşte bağımsızlığını ilan etmiş olsa da, hâlâ onu kontrolü altında tutan İngiliz emperyalizmine karşı ve feodallerin, büyük komprodor burjuvazisinin ve emperyalizm yanlısı bürokrasinin çıkarlarını temsil eden sözde ulusal monarşiye karşı Irak halkının eylemlerinde güçlü bir yükselişe tanık oldu. Bu eylemlerde özellikle Basra ve An Nasiraiya'da, ilk Iraklı komünistler (ki bunlardan biri IKP'nin kurucusu ve lideri olan Yusuf Salman (Fahed idi) önemli bir rol oynadılar.

Yığınlarla ve özellikle yeni ortaya çıkmakta olan işçi sınıfı hareketiyle ilişkiler içinde komünist gruplar oluştu ve güçlendi. Bu gruplar birbirleriyle bağlar kurdular ve eylemlerini uyumlaştırdılar. Bunların tek bir örgütte birleşmeleri için koşullar giderek olgunlaştı. 31 Mart 1934'de bu gerçekleşti. IKP o günden bugüne yaşamını ve savaşımını tarihe yazdı, yazıyor.

İkinci Dünya Savaşı'nın öncesinde ve savaş yıllarında zorlu yeraltı koşullarında eylem yürüten Komünist Partisi, politik durumunu ve örgütsel yapısını güçlendirebildi. Merkez Komitesi yayın organı «Kifah al-Şaab» (Halkın Savaşımı) gazetesi, 1935 Temmuzunda yayına başladı. 10 yıl sonra IKP, parti program ve tüzüğünün kabul edildiği birinci ulusal kongresini topladı.

Kongreden sonra parti, yığınlar arasında, onları örgütleyerek ve militan eylemlere yönlendirerek, geniş çaplı çalışmalara girişti. Komünistler, demiryolcuların, petrol ve liman işçilerinin grevlerini yönettiler. Nefret duyulan 1930 İngiliz-İrak anlaşmasının bozulması ve yabancı askersel birliklerin çekilmesi istemleriyle yapılan gösterilerin başında yer aldılar. Parti İngilizlerle başka bir ağır pazarlığı önleyen 1948 Ocak savaşının en kızgın yerlerinde bulundu.

(*) Bu inceleme Irak Komünist Partisi'nin dergideki temsilcisi H. M. Musa tarafından hazırlanmıştır.

Emperyalistler ve bağlaşıkları, yığın eylemlerinin yükselen kabarışını durdurmak için karşı bir saldırı düzenlemeye karar verdiler. Komünistler ve öteki demokratlar planlı terör kampanyasının kurbanları oldular. Parti liderlerinin – Genel Sekreter Fahed ve Politik Büro üyeleri Zeki Bassim ve Hüseyin al – Şabib'in 1949'da idam edilmeleriyle parti ağır bir darbe yedi. Ancak yine de onun güçlü örgütleri ve yığınlarla sıkı bağları sayesinde parti yaralarını sarabildi ve saflarını yeniden düzenleyebildi.

1955'de Merkez Komitesi başkanlığına seçilen Salem Adil'in liderliğinde komünistler 14 Temmuz 1958 devrimi için politik güçlerin hazırlanmasında öncü rol oynadılar. Bu devrim, Irak devrim sürecinde yeni bir aşamanın başlangıcı oldu. Erk Irak ulusal burjuvazisinin eline geçti. Savaşımın bu aşamasında İKP dikkatini devrimin kazanımlarını koruma, çalışan halkın çıkarlarına uygun olarak ulusal ve sosyal sorunları çözme ve cumhuriyetçi sistemin demokratik kuruluşunu sağlamlaştırma yönünde halkın seferber edilmesine çevirdi.

Ancak halkın yükselen eyleminden korku duyan ulusal burjuvazi, devrimci reformların derinleşmesinin önüne geçmeye başladı. Devrimden bir yıldan oz bir zaman sonra demokratlara karşı saldırı yeniden başlatıldı. Ancak bu durum, rejimin yalıtılmasına yol açtı ve emperyalizmin ve gericiğin Temmuz Devrimi'nin kazanımlarına karşı yıkıcı girişimlerde bulunmalarına olanak verdi. 1963 Şubatında gerici devirme oldu. Ülkenin demokratik güçleri – başta Komünist Partisi – hükümet ve onun ulusal muhafızlarınca kanlı bir şekilde ezildi, onbinlerce yurtsever tutuklandı. İKP'nin çok sayıda kadrosu, işçiler, aralarında Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Salem Adil'in de bulunduğu liderler işkence altında öldürüldü.

Irak halkı ve dünya demokratik kamuoyunca sert bir şekilde kınanan bu kanlı rejim, darbeden on ay sonra devrildi. Rejim, baskıları biraz daha hafifleten askersel bir diktatörlükle yer değiştirdi. Ancak onun da sağlam olmadığı kanıtlandı. Başında Ahmet Hassan al Bakr ve Saddam Hüseyin'in olduğu Baas Partisi (Arap Sosyalist Uyanış Partisi) 1968 Temmuzunda hükümeti ele geçirdi.

Erk dümenini ele alan Baas Partisi ilk zamanlarda antiemperyalist bir çizgi uyguladı. Bununla birlikte onun politikasına damgasını vuran anti-demokratik bir eğilim de varlığını sürdürdü. Baas Partisi aralarında komünistlerin de olduğu politik karşıtlarına karşı baskıya başvurdu. Kendisi tarafından kontrol edilmeyen her yığın eylemini yasakladı.

İKP'nin 2. Ulusal Kongresi (1970) gizlilik içinde illegal toplandı, Merkez Komitesi tarafından çizilen politik çizgiyi onayladı. Merkez Komitesi, hükümet politikasının tüm olumsuz, antidemokratik ve antikomünist yanlarını eleştirir ve reddederken, onun tüm ilerici önlemlerini ve emperyalizme, siyonizme, feodallere ve gericiğe karşı eylemlerini destekledi. Komünist Partisi, tüm katılanların ideolojik, politik, örgütsel bağımsızlıkları

ve eşitliği temelinde oluşacak bir ulusal cephe Baas Partisi ile işbirliğine hazır olduğunu açıkladı.

Kongrenin direktiflerini enerjik bir şekilde uygulayan komünistlerin çabaları meyvasını verdi. 1973'de Baas Partisi'nin ve Komünist Partisi'nin içinde birleştiği İlerici Ulusal Cephe kuruldu. Onun Ulusal Eylem Programı gelişme yolu olarak kapitalizmden vazgeçilmesi, demokratik seçimlerin yapılması ve olağanüstü durumun kaldırılması için çağrıda bulundu. Çağrı, Irak'ın dış politikasının sürekli olarak antiemperyalist ve barış yanlı olması gerektiğini bir kez daha doğruladı.

Cephedeki partilerin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığını kabul etmesine karşın, Ulusal Eylem Programı yönetimdeki Baas Partisi'ne, ayrıcalıklı bir durum tanıyordu. Böylece Baas Partisi cephenin demokratik eylemlerini engelleme, cephenin iyi bir yapıya kavuşmasını sınırlama olanağını elde etti. Baas Partisi, Programın maddelerine karşı hareket ederek, erki tekeli altına alma çizgisini sürdürdü. Olağanüstü durum sürdürüldü ve yığın örgütleri kontrol altına alındı ve eğitim sistemi sıkılaştırıldı.

Bu ciddi olumsuz süreçler sosyal ekonomik alanda da yeraldı. Petrol gelirlerinin olağanüstü (1972'de 575 milyondan 1980'de hemen hemen 26 milyara) artması kamu sektörünün genişlemesi olanağını yarattı. Ancak özel sermaye ve köy burjuvazisi kamu sektörünün kanatları altında hızla büyüdü. Yabancı firmaların ödedikleri komisyonlarla hızla zenginleşen komisyoncu ve aracılardan oluşan parazit bir tabaka artaya çıktı. Irak'ta ilk kez yüzlerce milyoner belirdi.

IKP'nin 3. Ulusal Kongresi (1976), olumsuz politik, ekonomik ve sosyal faktörlerin yayılması tehlikesine karşı uyarıda bulundu. Bu kongre, sosyalizm doğrultusundaki gelişme yolu boyunca ulusal demokratik devrimin hedeflerine tümüyle ulaşmak için zorunlu amacı içeren yeni parti programını kabul etti.

IKP'nin politikası ve program belgileri emekçi halk tarafından aktif destek gördü. Her yerde partinin yığın temeli olan temel örgütleri sürekli büyüdü. Partinin militan mirası genç komünist neslin eline geçerek yeni bir yaşama büründü.

Bu arada Baas Partisi yönetimi, IKP'nin etkinliğinin yayılmasını önlemek çabasıyla partinin bağımsızlığına karşı saldırıya geçti. 1977'de koğuşturmalar yeni bir aşamaya yükseldi ve komünistleri, ortaya çıkan değişikliklerden hareket ederek durumun yeniden analizi için harekete geçirdi. 10 Mart 1978'de MK Plenumunda hükümetin politikasındaki olumsuz yanları yapıcı bir şekilde eleştiren bir belge kabul edildi.

Baas Partisi yönetiminin buna yanıtı, Mayıs 1978'de silahlı kuvvetlerde komünist bir örgüt oluşturma çabası gibi uydurma bir suçla 30'dan fazla Komünist Partisi üyesinin ve yandaşının idam edilmesiyle başlayan bir

baskı kampanyası oldu. IKP'nden Merkez Komitesinin Mart ayındaki kararını geri alması ve hükümetin politikasını kayıtsız şartsız desteklemesi isteniyordu. Komünist Partisi'nin üyeleri ve yandaşları işlerinden atıldılar, tutuklandılar ve inançlarını reddetmeye zorlanarak işkence edildiler. Hemen hemen tüm IKP şubeleri kapatıldı. Zaten abluka çemberi içine alınmış olan komünist basının yayınına 1979 ilkbaharında son verildi.

Ulusal İlerici Yurtsever Cephe'de işbirliği için artık her hangi bir olanak kalmadığı ortaya çıktı. Komünist Partisi rejime karşı olduğunu açıkladı ve yeraltına geçti. Komünist Partisi, tüm muhalefet güçlerini, baskılara (!) son verecek, ülkede demokrasiyi yeniden kuracak ve Irak Kürdistanı'nın gerçekten özerk bölge olmasını kabul edecek bir koalisyon hükümeti oluşturma amacıyla ulusal demokratik bir cepheye katılmaya çağırıyordu. Bu cephe 1980 yılında IKP'nin ve birçok Kürt ulusal partisinin çabalarıyla kuruldu. Cephe şimdi temellerini ve eylem alanını genişletmeye çalışıyor.

3,5 yıldan fazla bir zamandan beri kudurmuşçasına süren kriminal ve trajik bir budalalık olan Irak-İran savaşı, Irak halkına akla hesaba sığmayan kurbanlar getirdi. Bu savaş, iki ulusa da yüzbinlerce insanın yaşamını yitirmesine, sınırsız maddi kayıplara mal oldu ve onların ulusal bağımsızlık ve egemenlikleri için gerçek bir tehdit haline geldi. Dahası var. Savaş, emperyalizme durumunu pekiştirmesi, Basra Körfezi'nde askersel varlığını genişletmesi, bölgede ve tüm dünyada barışı tehdit edici askersel hazırlığını tırmandırması için uygun bir bahane oldu. Irak-İran anlaşmazlığı İsrail'in Arap devletlerine karşı saldırı eylemlerinin aktifleşmesi için elverişli bir durum yarattı.

Komünistler başından beri Irak ile İran arasındaki savaşı kesin olarak mahkum ettiler, ona derhal son verilmesini ve Irak güçlerinin İran topraklarından çekilmesini istediler. Irak topraklarında savaş durumu sürerken, partinin Merkez Komitesi bu trajik durumdan tek çıkış yolu olarak koşulsuz tam bir barış çağırısı yaptı. Çağrıda, komünistler ve ulusal demokratik cepheye yer alan diğer güçlerin öne sürdüğü demokratik alternatifi gerçekleştirme için Irak halkının kendisinin karar vermesi gerektiği, ancak Irak halkının özgür iradesi sonucu bunun gerçekleşebileceği vurgulandı.

IKP'nin yarım yüzyıllık kahramanlıklarla dolu tarihi, partinin emekçi halk arasında derin izleri olduğunu, baskılarla parçalanamaz ve yıldırılamaz bir şekilde halkın çıkarlarının sürekli savunucusu olduğunu gösteriyor. Şehit düşen yoldaşların aydınlık anısı önünde saygıyla eğilirken, Irak komünistleri Marksizm-Leninizmin ilkelerine ve proleter enternasyonalizmine sadık kalarak barış, demokrasi ve sosyalizmin büyük davası uğrunda savaşımlarını sürdürüyorlar.

(!) Bunlar H. M. Musa'nın «Emperyalizm ve gericiğin saldırısıyla karşı karşıya» adlı yazısında anlatıldı. «Yeni Çağ», № 8, 1983.

Komünist gençlik örgütleri

Okuyucuların isteklerine yanıt olarak «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, gençlik örgütleri dizisinin ilkini yayınlıyor. Bu dizi, gençlik örgütlerinin kendilerinden alınan bilgiler ve parti basını materyelleri temelinde, onların tarihi, örgütsel yapısı ve eylemlerinin niteliği konusunda bilgi verecektir.

SOVYETLER BİRLİĞİ LENİNCİ KOMÜNİST GENÇLİK ÖRGÜTÜ (SBLKGO)

Leninci Komünist Gençlik Örgütü yada Sovyetler Birliği'nde kısaltılmış olarak dendiği gibi Komsomol, 1918'de kuruldu. Bağımsız bir toplumsal örgüttür. 14 ile 28 yaş arası 42 milyon üyesi bulunuyor ve bu üye sayısı SSCB'deki yeni neslin yüzde 60'ını oluşturuyor. Komsomol sıralarında, SSCB'deki 100'den fazla ulustan gelen genç kadın ve erkek var. Toplam üye sayısının yüzde 57,9'u ulusal ekonomide çalışıyor.

Komsomol, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin yedek gücüdür. Bilindiği gibi SBKP üyelerinin dörtte üçü Komsomol'dan geliyor. Komsomol partinin yönetimi altında çalışır ve bu durum onun kendi tüzüğünde ve partinin tüzüğünde belirtilmektedir.

Gençliği komünizm ve proleter enternasyonalizmi ruhunda eğitmede, SSCB Anayasası'na ve Sovyet yasalarına tam uyumunu sağlamada ve çok yönlü gelişmiş insanı yetiştirmede Komsomol partiye yardımcı oluyor. Milyonlarca genç kadın ve erkek Komsomol'un politik ve ekonomik eğitim sisteminde öğrenimlerini yapıyorlar. Komsomol'un etkinliği ile 1922'de Genç Piyonerler Örgütü kuruldu ve parti, bu örgütü yönetme görevini Komsomol'a verdi.

Komsomol'un tüm eylemleri, Komünist Partisi'nin ve Sovyet hükümetinin kararlarını yerine getirme, komünist toplumun kurulması programını gerçekleştirme amacını taşıyor. Komsomol'un gelişme yolu, SSCB tarihiyle kopmaz biçimde bağlıdır. 200.000 Komsomol üyesi silah elde Sovyet erkinin kurulduğu yıllarda, işgalde ve savaş yıllarında devrimi savundular. Komsomol üyelerinin, ülkelerinin sanayileşmesini, tarımın kolektifleştirilmesini ve kültürel dönüşümleri sağlamada önemli yardımcıları olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Komsomol üyeleri ve tüm Sovyet gençliği partinin çağrısına uyarak anayurtlarını savunmaya katıldılar. 7.000'den fazla Komsomol üyesi Sovyetler Birliği Kahramanı nişanı ile ödüllendirildi.

Komsomol üyeleri savaş yıkıntısı ekonomiyi onarmak için çok büyük emek verdiler. Komsomol, ekonomik gelişme planlarını gerçekleştirmede gençliği örgütleyerek, çabalarını ülkenin karşılaştığı en önemli sosyal-ekonomik amaçlara erişmeye yöneltti. 1950'lerde 350.000'den fazla Komsomol üyesi, Kazakistan'daki, Sibirya'daki ve Altaylar'daki el değmemiş,

kullanılmamış geniş alanları işledi. Halen Komünist Gençlik Örgütü 135 ana ekonomik projenin inşasında görevli bulunuyor. Bu projelerden birisi, Sibirya-Avrupa doğal gaz boru hattı projesi idi. Boru hattının izlediği yol boyunca 197 temel gençlik örgütü bulunuyordu ve 250 gençlik kolektifi boru hattının en önemli bölümlerinde çalıştılar. Ve boru hattı, böyle bir proje için rekor denecek bir zaman içinde kuruldu.

Komünist Gençlik Örgütü'nün hizmetlerine yüksek değerler biçilmiştir, örgüt 6 nişanla ödüllendirilmiştir.

Komsomol'un toplumsal yaşamdaki rolü çok önemlidir. O, geniş yetkilere sahiptir. SSCB Anayasası'na göre yasa çıkarma hakkına sahiptir. Komsomol, bu hakka dayanarak geçtiğimiz beş yıl içinde SSCB Yüksek Sovyeti'ne yeni yasa tasarıları ve yasa maddeleri üzerine 200 öneri sundu. Tüm bu öneriler kabul edildi ve yasalaştı. Gençlik örgütleri, sanayi kolları, kolektif çiftlikler ve büroların çalışmasına ilişkin temel parti sorunlarının tartışılmasına katılmaktadırlar ve devlet yönetiminin birçok örgütünde temsil edilmektedir. Halk sayıtlarının üçte birinden fazlası 30 yaşın altındaki gençlerdir. SSCB Yüksek Sovyeti'ndeki sayıtların yüzde 15'i Komsomol üyesidir.

Demokratik merkezîyetçilik Komünist Gençlik Örgütü'nün temel örgüt ilkesidir. Bu örgütsel yapı bölge-üretim ilkesi üzerine kurulmuştur. Komsomol şimdi 14 Cumhuriyet, 6 yöre, 151 bölge, 10 il ve binlerce kent ve semt örgütüne sahiptir. Örgütsel yapısını, üyelerinin çalışma ve öğrenim alanlarında; fabrikalarda, kolektiflerde, devlet çiftliklerinde, Sovyet Silahlı Kuvvetleri'nde, bürolarda, eğitim enstitülerinde kurulan temel örgütler oluşturur.

Komünist Gençlik Örgütü'nün en yüksek organı kongredir. En son 19. Kongresi 1982'de toplandı. İki kongre arasındaki tüm eylemleri Merkez Komitesi, onun seçtiği Büro ve Sekreterlik tarafından yönetilir.

SBLKGÖ, toplam olarak yaklaşık 80 milyon tırajıyla 247 yayın çıkarıyor. Merkez yayın organı «Komsomalskaya Pravda» gazetesidir. Gençlik örgütü yayınevi yılda baskı sayısı 46 milyonun üzerinde, 600'den fazla yayın (kitap, broşür) basıyor.

Komünist Gençlik Örgütü'nün bütçesi, üyelerinin aidatlarından, yayınevlerinin, gazetenin, yayınlarının ve örgütleri tarafından yönetilen iş yerlerinin gelirlerinden oluşuyor. Örgüt, okulların inşası, eğitim ve kadrolarının eğitimi, resim atelyeleri, spor dalları vb. için fonları kendisi hazırlıyor.

SSCB'de Komsomol kadroları için 40 bölgesel, cumhuriyet ve il okulu bulunuyor. Kurulduğundan bu yana SBLKGÖ Merkez Komitesi'ne bağlı Yüksek Komsomol Okulu'nda 2.000 kişi eğitim gördü, 13.500 kişi bilgi tazeleme kurslarından geçti.

Komsomol, çok geniş uluslararası ilişkilere sahiptir. 140 ülkeden 1.350 ulusal, bölgesel ve uluslararası gençlik ve öğrenci örgütü ile ilişkiler

kurmuştur. Diğer ülkelerin gençliği ile dostluk ve işbirliğini geliştirmek amacıyla 1956 yılında SSCB'de Gençlik Örgütleri Komitesi kuruldu. 88 ülkeden 550 ortağı olan Uluslararası Gençlik Turizm Bürosu'da aynı amaca hizmet ediyor.

Komsomol, bugün nükleer savaş tehlikesini önlemek ve barışı pekiştirmek için herşeyi yapmayı temel görevi olarak görüyor. 20 milyondan fazla Sovyet genci Batı Avrupa'ya ABD nükleer roketlerinin yerleştirilmesine karşı protesto eylemlerine katıldılar. 1983 yazında «Barışı Onaylıyorum» kampanyası 70 milyon genç kadın ve erkekle sürdürüldü. Nükleer tehdite karşı savaşıma katkıyı arttırmak için Leninci Komsomol, 1985'de Moskova'da 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali toplama girişiminde bulundu.

FRANSA KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİ

Kısaca MJCF diye bilinen bu hareket, Komünist Gençler Birliği ve Komünist Öğrenciler Birliği'ni çatısında toplamaktadır. Çalışmaları, her iki yılda bir toplanan Ulusal Konsey tarafından yönetilmektedir. Basılı yayını «Avant-Garde» gazetesi ve öğrenci gazetesi olan «Le Nouveau Clarte»dir. Kendi gençliğinin özgül çıkarlarını savunan bağımsız bir örgüt olmasına karşın, komünist partisinin politikası ve stratejisi onun çalışmalarında yol gösterici olmaktadır.

Son yıllarda derin bunalımla karşı karşıya olan Fransız toplumundaki değişimleri içeren yeni bir eylem programı hazırladı. Bu program, MJCF tarafından yönlendirilen yeni modern neslin detaylı bir analizine dayanıyor. Büyük burjuvazi gençliği, kendini, Fransa'nın bugünkü durumuyla uzlaştırmadığını, toplumla ve çalışma hayatıyla bağı olmayan yeni bir yaşam biçimini kabul etmesi yolunda kandırmaya çalışıyor. Gençler arasında bireyciliği körüklüyor.

Bunalımın daha da kötüleştirdiği olumsuz sosyal olguların gençlerde toplanmasına yardım ettiği için; komünistler, yeni neslin karşılaştığı ana sorunlara devrimci çözümler önerdiler. Örneğin; onlar iş değiştirme ve işsizliğin normal bir şey olduğu görüşüne karşı savaşıyorlar. Uyuşturucu madde düşkünlüğü, suç işleme, şiddet, hırsızlık vb. şeylere karşı savaşıyorlar. Fransa'da bunalımın derinleşmesine karşın, MJCF, burjuvazinin umutsuzluğu ve uysallığı teşvik etme stratejisine karşı koyabildi ve bunalıma karşı direnme hareketini örgütleyebildi.

MJCF, günümüz gençliğini sadece bir bunalım nesli olarak değil, aynı zamanda çağımızın büyük değişimleri içindeki bir nesil olarak görüyor. Bu nesil yeni bir yaşam tarzı arayışı içindedir. Gençliğin olumlu anlamda hırsına ve enerjisine güvenerek, hareket, onların toplumun yeniden biçimlendirilmesinde aktif bir rol oynamasına yardımcı olmaya çalışıyor.

Son zamanlarda genç emekçilerin arasındaki çalışmalarında hareket

önemli adımlar attı. Gençliğin hareketlendirilmesinde yeni yollar ve yöntemler geliştirdi. Örneğin, «Kuş, Dinliyorum» adı altında başarılı bir kampanya yürütüldü. Bu kampanyanın amacı, gençlerin iş, ustalık, yeni teknolojinin kullanılmasında ortaya çıkan özel sorunlar konusunda, içindeki yaşadıkları dünya üzerine, ve son olarak Fransa gençliğinin kent toplulukları hakkında neler düşündüklerini açıklamalarını sağlamaktır. Sorular listesi «Avant-Garde» gazetesinde yayınlandı. Kampanya süresince komünistlerin de katılımıyla gençler, «gençliğin yöresel özellikleri»ni yazdılar. Bu gençleri politik savaşıma çekmede yeni bir araç oldu. Komünist Öğrenciler Birliği, Komünist Partisi temsilcileri ile birlikte geçenlerde «Sosyalizm, Çağımızın Davasıdır» konusunun tartışıldığı başarılı bir öğrenci toplantısı düzenlediler.

Bundan başka MJCF, gençliğin en beğendiği uluslararası eylem biçimlerini seçiyor. Gençliğin sözlere inanma eğiliminin çok az olduğunu, çoğunlukla kendi deneyimleri ile yönetildikleri gerçeğini gözönüne alan hareket, dayanışma ekipleri ve çeşitli ülkelere geziler düzenleyerek uluslararası ilişkilerini genişletmede yoğunlaşıyor. Fransa gençliği SSCB'de Baykal-Amur demiryolu hattının yapımına yardım ettiler. Küba'da, Nika-ragua'da ve diğer ülkelerde çalıştılar. Barış ve silahsızlanma savaşımını değişik düşüncelerdeki Fransız gençleri geniş olarak destekliyor. Okullarda, yerleşim yerlerinde komünist gençler, gençliği bu amaçlar etrafında topladılar.

MJCF gelişmesinde yeni bir aşamaya giriyor. Bu, gençlerin yalnızca ortak savaşımını değil, aynı zamanda boş zamanlarını da örgütleyerek, dünyayı tanımalarına yardım ederek, spor etkinlikleri vb. düzenliyerek onların ortak eylem yapmalarını ve yaşamın zevkini çıkarmalarını sağlayacak olan, Hareketin daha da yaygınlaştırılması aşamasıdır. Hareketin 1.500 derneğinin amacı budur.

KIBRIS BİRLEŞİK DEMOKRATİK GENÇLİK ÖRGÜTÜ

Kıbrıs'ta kısaltılmış olarak EDON diye bilinen bu örgüt 1959'da kuruldu. Ondan önceki İlerici Gençlik Örgütü, İngiliz sömürgecileri tarafından yasa dışı ilan edildi ve gizlilikte çalışmak zorunda kaldı. Bugün EDON üye yapısının bileşimini, fabrika işçileri, köylüler, beyaz yakalı işçiler ve 14 ile 30 yaş arasındaki lise mezunları oluşturuyor. Ülkedeki en militan yığınsal gençlik örgütüdür. 1982'de üye sayısı 14.000'in üzerindeydi. Haftalık yayın organı «Neolea»yı çıkarmaktadır.

EDON'un örgüt yapısı, demokratik merkezîyetçilik ilkesine dayanmaktadır. En yüksek organı her üç yılda bir toplanan kongredir. İki kongre arası dönemde, Merkez Konseyi, Yürütme Konseyi ve Merkez Sekreterliğince yönetilir.

EDON'un bütün eylemleri Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyo-

nalizmi ilkelerine dayanır ve çalışmalarını Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) ile yakın işbirliği içinde yürütür.

EDON politik, kültürel ve spor etkinlikleri düzenliyor, gençliği enter-nasyonalizm, sosyalizm ve komünizm ruhunda ve haklarının kararlı bir savunucusu olmaları için eğitiyor, onları politik, ekonomik ve sosyal hak-ları için savaşım vermeye seferber ediyor ve devlete gençlerin dinlenmesi için sağlıklı koşulları oluşturması konusunda baskı yapıyor. EDON'un çok sayıda müzik, tiyatro grupları, Kıbrıs Halk Dansları Asamblesi ve benzeri toplulukları bulunuyor. Her üç senede bir Kıbrıs Gençlik ve Öğrenci Festivali düzenliyor.

Güçlü ve çok çeşitli eylemleri ile EDON Kıbrıs gençliğinin öncüsü oldu-ğunu kanıtladı. Ülkedeki çocuk hareketini o yönetiyor. EDON'un amaç-larına ve görüşlerine katılan Kıbrıs Orta okul Öğrencileri Ulusal Örgütü'nün binlerce üyesi var.

EDON bugün ilkesel politik görevini, Kıbrıs gençliğini, bağımsız, top-rak bütünlüğü olan, egemen, federal, askerden arındırılmış ve bağılantısız bir Kıbrıs için seferber etmek olarak görüyor.

Barış, yumuşama ve silahsızlanmayı savunan bütün eylemlere katılıyor ve barış güçlerinin birleşmesine yardımcı oluyor. Sarsılmaz bir şekilde antiemperyalist konumlarına bağlı kalarak, Filistin ve diğer Arap halk-larıyla, Şili'li ve El Salvador'lu demokratlarla Güney Afrika'daki, Namib-ya'daki özgürlük savaşçılarıyla, emperyalizme ve iç gericiliğe karşı olan tüm insanlarla olan dayanışma hareketini destekliyor.

EDON Dünya Demokratik Gençlik Örgütü'nün üyesidir ve uluslararası demokratik gençlik hareketinin birliğinin aktif savunucusudur. Sosyalist dünyadaki gençlik örgütleri, sanayileşmiş kapitalist ülkelerde ve geliş-mek de olan uluslardaki ilerici gençlik örgütleri ile ilişkiler kurmaktadır.

Çağrı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, 8 Mart Uluslararası Kadınlar Gününde, yurtiçindeki ve yurtdışındaki tüm kadınlarımızı en sıcak duygularla selamlar. TKP, gizlilik koşullarında savaşımını sürdüren, cezaevlerinde yığıtçe direnen ilerici kadınlarımızın yanındadır.

Faşist diktatörlük kadınlarımıza yaşamı zindan etti. Kocaları işten atılan, kendileri iş bulamayan, yaşamın her alanında olduğu gibi çalışırken de ikinci sınıf insan muamelesi gören, çocuklarının bakımını sağlamak için her özveriye yapan, gene de onları doyurmayan emekçi kadınlarımız üzerindeki baskılar şimdi daha da artmıştır.

Onbinlerce ananın, kadının, oğlu, eşi faşist kurşunlara, işkencelere kurban gitti, militarist generallerin tutsağı oldu. Cezaevlerindeki ilerici yurtsever tutuklu kadınlar üzerinde bugün en barbar işkenceler uygulanıyor. Kadınların demokratik hakları için örgütlenmesi yasak altında tutuluyor.

Evren-Özal ikilisi Amerikan Çevik Kuvvetlerinden sonra şimdi de atom roketlerini ülkemize yerleştirmeye hazırlanıyorlar. Bunların Washington'a kölelik politikası halkımızı nükleer bir savaşta yokolma tehlikesine sürükliyor. Cezaevlerindeki evlatlarımız hergün öldürölme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Özal, işçinin, köylünün, memurun, esnafın sofrasından her geçen gün yeni bir dilim ekmek daha alıyor.

Analar, bacılar,

TKP kadınlarımızın savaş tehlikesine karşı, genel politik af için, eşit işe eşit ücret için haklı istemlerini, Özal hükümetinin kemer sıkma politikasına karşı savaşımını vargücüyle destekliyor. Kadınları, barış, demokrasi, ekmek için işçi sınıfıyla omuz omuza savaşım vermeye çağırıyor.

TKP tüm kadınları 8 Mart Uluslararası Kadınlar Gününde yurtsever politik tutukluları zindanlardan kurtarmak için, genel politik af için seslerini yükseltmeye çağırıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

8 Mart 1984

Bildiri

Yurttaş,

25 Mart yerel seçimleri sıkıyönetim ve sansür altında, onbinlerce insanın politik nedenlerle cezaevlerinde tutulduğu koşullarda yapılıyor. Yönetimde hiç bir meşruluğu olmayan bir hükümet vardır. 12 Eylül darbecileri yine devletin başındadır. İşçilerin, emekçilerin, ezilen Kürt ulusunun çıkarlarını savunan TKP ve öteki sol güçlerin katılmadığı bir seçim hiç bir zaman halkın gerçek politik eğilimini yansıtamaz.

6 Kasım seçimlerine cuntanın vetosuyla sokulmayan SODEP, RP ve DYP bu seçimlere katılıyorlar. Ama onlar, Özal'ın, Sunal'ların ve Calp'ların karşısında eşitsiz durumdadır. Cunta partileri daha şimdiden, üç muhalefet partisinin kapatılması için çağrılar yapıyorlar. Hükümet, Anavatan Partisi'ne oy vermeyen il, ilçe ve köyleri cezalandırma tehdidi savuruyor. Televizyon ve radyo, tekeli basın Özal'ın seçim propagandası aracı olmuştur.

Bütün bunlar, 25 Mart yerel seçimlerinin demokratik olmadığını gösteriyor.

Ülkemiz 12 Eylül 1980 darbesiyle ortaya çıkan ve giderek hızlanan, tehlikeli bir gidiş içindedir. Saldırgan ABD emperyalizmiyle yeni gizli anlaşmalar yapılmış, üsler verilmiş, Ortadoğu'da sınırlarımız dışında askersel girişimlerde bulunulmaya başlanmış, sosyalist ülkelerle ilişkilerimizin gelişmesi durdurulmuştur. İçerde demokrasi yok edilmiş, zindanlar yurtseverlerle doldurulmuştur. Emekçiler daha da yoksullaşmış, ülke kapıları emperyalizme daha da açılmıştır.

Ama hükümet önüne koyduğu amaçlara henüz ulaşamamıştır. Şimdi hükümet, yerel seçimlerden sonra bütün bu alanlarda ABD emperyalizminin ve işbirlikçi oligarşinin planlarını daha tehlikeli biçimde uygulayacaktır. İşçi ücretlerine, köylü, memur gelirlerine, kamu işletmelerine karşı daha azgın bir saldırıya geçecek, zindanların kapısını daha da perçinlemeye çalışacak, memleketi Amerikan nükleer savaş arabasının peşinde felakete doğru sürükleyecektir.

Evren-Özal ikilisini, gittiği yurt ve halk düşmanı yolda durdurmak, bu tehlikeleri önlemek için önümüzde hâlâ olanaklar vardır. 25 Mart yerel seçimleri bu açıdan önem taşıyor.

Şimdi hükümetin karşısında, yalnız TKP ve öteki sol güçler değil, SODEP, Refah Partisi ve DYP gibi partiler de yer alıyor. Seçimlere katılan bu partiler, Evren-Özal ikilisinin gidişinden, artan tehlikelerden duydukları kaygıyı açıklıyorlar. Bu partiler, yerel seçimlerden sonra parlamentoya seçiminin yenilenmesini ve Özal hükümetinin düşürülmesini istiyorlar. TKP hem bu kaygıları paylaşıyor, hem de her ne pahasına olursa

olsun, Özal hükümetinin düşürülmesi için tüm gücüyle çalışacağını açıklıyor. TKP, bu yolda elde edilecek başarıyı, faşist diktatörlüğe son verme amacıyla bağlıyor.

TKP, bu nedenle, 6 Kasım seçimlerinde ANAP, MDP ve HP'ye oy vermek zorunda kalmış yurttaşlarımızı, şimdi bu partiler oy vermeye, oylarını üç muhalefet partisinden birine vermeye çağırıyor.

Seçimlere katılan muhalefet partileri hükümet karşısında temel konularda ya susuyor, ya da açık-seçik çözüm yolları göstermeden yalnızca muhalefet etmekle yetiniyorlar. Halka yaklaşan felaketi bütün boyutlarıyla duyurmuyor, onu aktif eyleme çağırmıyorlar. 6 Kasım'da geçersiz oy kullanan bir milyon emekçi ve aydınla birlikte yürüyen TKP, yerel seçimlerde hükümete karşı çıkanlar arasından, aşağıdaki talepleri savunan partili ya da bağımsız adayları destekleyecektir:

- Sınırsız genel af çıkarılması,
- Türkiye'nin Amerikan üslerinden, nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması,
- Ulusal ekonominin emperyalizme karşı savunulması, IMF ile imzalanan anlaşmanın yırtılması, kamu işletmelerinin korunması, emekçilerin kemerlerinin sıkılması yerine, yerli ve yabancı tekellerin sınırlandırılması,
- Sendikal hakların eksiksiz sağlanması, DISK'e konan yasağın kaldırılması, %43 ücret zammı, 40 saatlik iş haftası.

TKP, işçileri, emekçileri ve aydınları, muhalefet partilerine bu talepler yönünde baskıda bulunmaya ve halkın taleplerini savunanları desteklemeye çağırıyor.

TKP, halkımızı, tüm demokrasi güçlerini Evren-Özal ikilisinin, yerel seçimlerde yenilgiye uğradıkları durumda, saldırganlıklarını daha da artırmayı deneyecekleri konusunda uyarıyor. Bu saldırılar ancak hangi partinin ve görüşün yandaşı olurlarsa olsunlar işçilerin, köylülerin, aydınların demokrasi isteyen tüm yurttaşların daha bugünden işyerlerinde, mahallelerde, köylerde birleşmeleriyle; oylarını bu bilinçle kullanmalarıyla ve oylarını korumaya kararlı olmalarıyla geri püskürtülebilir. Halkın birleşik gücü karşısında kimse duramaz.

Yurttaş,

25 Mart'ta ANAP'a, öteki cunta partilerine oy verme!

Antifaşist, barış ve demokrasi yanlısı adayları destekle!

Birleş, örgütlen, diktatörlüğe karşı diren!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

13 Mart 1984

Ortak Çağrı

İşçiler! Köylüler! Yurtsever aydınlar! Esnef ve zanaatçılar! Memurlar!
Gençler! Kadınlar!

Türk ve Kürt tüm emekçiler!

Yerel seçimler 25 Martta yapılıyor. Evren ve Özal çetesi bu seçimleri ve 3 partinin daha seçimlere katılıyor olmasını demokrasinin kanıtı olarak gösteriyor. Gerçekte ise bu faşist çete tüm memleketi zindana çevirdi. Hakkını aramak, düşündüğünü söylemek, yazmak, örgütlenmek, grev yapmak, herşey yasak. Hapishaneler ağzına kadar halk çocuklarıyla dolu. Buralarda hergün yeni cinayetler işleniyor. Halklarımızın en yiğit evlatları fiziksel olarak yok edilmek isteniyor.

Sıkıyönetim mahkemeleri hergün yeni yeni idam cezaları kesiyor. Barış güçlerinin, sendikacıların, öteki ilerici güçlerin ve Kürt halkının üzerindeki baskı ve terör aralıksız sürüyor. Bizlerin, sol partilerin yasal çalışma olanağı olmadığı gibi, hergün yeni operasyonlarla yüzlerce yurtsever partilerimizin üyeleri oldukları gerekçesiyle tutuklanıyor, ağır işkencelerden geçiriliyor. Evren ve Özal çetesi silah zoruyla ele geçirdikleri iktidarın, böylesi antidemokratik koşullarda, süngülerin gölgesinde yapılan yerel seçimlerle halkımızın çoğunluğu tarafından desteklendiğini göstermek istiyor. Bugünkü faşist rejimi demokrasi kılıfı altında halkımıza onaylatmak ve zorla ele geçirdikleri iktidarlarını savunmak istiyor.

İşçiler, Emekçiler,

Yaşadığımız olaylar bize Evren çetesi alaşağı edilmeden, cuntanın çıkardığı Anayasa ve yasalar yürürlükten kaldırılmadan, düşünce, söz, basın, örgütlenme özgürlükleri güvence altına alınmadan, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar tanınmadan, bütün siyasal partilere, sendikalara özgürce çalışma hakkı verilmeden ve Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskılar son bulmadan, ilerici politik tutuklular için genel af çıkarılıp zindanlar boşaltılmadan demokrasiye geçmenin olanaksız olduğunu ve halkın özgür iradesini yansıtacak demokratik bir seçimin yapılamayacağını gösterdi.

İşçiler, Emekçiler,

Bir avuç tekelci güç generallerle elele alinterimizi, göznurumuzu yağmalıyorlar. Özal hükümetinin uygulamaya soktuğu ekonomik kararlar Türk, Kürt tüm emekçiler için yaşamı ateşten gömlek haline getirdi. Hükümette bakan olarak yeralan büyük holding yöneticilerinin eliyle ihracatın teşvik edilmesi, konut fonu, vergi iadesi adı altında milyarlar tekelilerin yağmasına açıldı. Öte yandan işçilerin gerçek ücretleri Yüksek Hakem Kurulu'nun kararı ve Türk-İş elebaşlarının teslimiyetçi tutumuyla yine düşürüldü. Üreticilere verilen taban fiyatları onların alın terini

karsılamaktan çok uzak kaldı. Özal'ın «ekonomik mucizesi» en barbar ve saldırgan yöntemlerle bunalımın yükünü işçi sınıfının, emekçilerin ve orta katmanların sırtına yüklemesinden, sömürü ve yağmanın daha da yoğunlaştırılmasından başka bir sonuç getirmedi.

Evren-Özal çetesi içerde kemerleri sıkma ve ekonomik yıkım politikası izlerken, dışarda savaş kışkırtıcısı Amerikan emperyalizminin dümen su-
yunda, ülkeyi son derece tehlikeli maceralara sürüklüyor. ABD ile yapılan bir dizi gizli anlaşma sonucu yeni saldırı ve casusluk üslerinin yapılma-
sına başlandı. İncirlik üssü ulusal kurtuluş savaşı veren Lübnan halkına karşı barbarca saldırılar yönelten ABD'nin yararlanması için verildi. 15 yıl aradan sonra limanlarımız 6. filoya açıldı. Topraklarımızdaki Ameri-
kan ve NATO üslerine yeni ABD nükleer roketlerinin ve kimyasal silah-
larının yerleştirilmesi için gizli hazırlıklar yapılıyor. Orta Doğu'da ulusal kurtuluş savaşı veren halklara karşı ABD'nin jandarmalığı görevini üs-
lenmek için «bölgede daha aktif rol almak» bahanesi altında Amerikan emperyalizmi dayatmalarını yoğunlaştırıyor. Askeri yardım şantajı ile yeni tavizler istiyor, orduyu Irak Kürdistanı'nda Kürt halkının üzerine sürüyor, olası bir savaşta Türkiye'nin Musul ve Kerkük bölgesini işgal etmesi yo-
lunda kamuoyu oluşturmaya çalışıyor. Böylece bir taraftan Türkiye'yi nükleer bir savaşın daha ilk saniyelerinde kül olacak bir ilk kurban duru-
muna sokuyor. Bölgemizdeki savaş rüzgarlarının bizleri de kasıp kavur-
masına yol açacak maceralara girişiyor. Öte yandan işsizliğin, yoksullu-
ğun, açlığın kol gezdiği Türkiye'de milyarlarca lirayı silahlanma harca-
maları için tüketiyor.

İşçiler, Emekçiler,

Yerel seçimlerde Evren-Özal çetesinin bu tehlikeli politikasını uygula-
namaz hale getirmek, faşist rejime yeni bir darbe indirmek ve demok-
rasiye geçişin yolunu açabilmek olanaklıdır. Cunta tüm baskı ve teröre karşı bunalımı aşmayı başaramadı, politik istikrarı sağlayamadı. Bu tehlikeli gidişe ve diktatörlüğe karşı geniş güçler yelpazesinin ortaya çıkmasını önleyemedi. Bugün işçi sınıfı Türk ve Kürt tüm emekçiler yitir-
dikleri haklar için mücadeleye atılma zorunluluğunu düne oranla daha açık görüyorlar.

Bu nedenle 25 Mart yerel seçimlerinde, Cunta'nın icazetli partileri olarak 6 Kasım seçimlerine katılmalarına izin verilen MDP, ANAP ve HP'nin oylarının toplamının olabildiğince düşürülmesi, bu partilerin ve dolayısıyla parlamentonun gayrı meşru olduklarını bir kere daha yığın-
ların ve tüm dünyanın gözleri önünde açığa çıkaracak, Cunta'nın halkın desteğine sahip olmadığını bir kez daha gösterecektir. Demokrasiye geri dönüşümde olduğu iddiasının koskoca bir riyakarlık olduğunu ortaya koyacaktır.

Bu seçimlere 6 Kasım seçimlerine katılmalarına izin verilmeyen SODEP,

Doğru Yol ve Refah Partisi'nin katılıyor olmaları, seçimlerin demokratik olduğu anlamına gelmez. Çünkü söz konusu partiler de burjuva partileridirler. Seçimlere işçi partilerinin, emekçi nitelikli siyasetlerin katılmaları yasaklanmıştır. Böylece işçiler, emekçiler kendilerinin olmayan partilere oy vermeye zorlanmaktadırlar.

Ancak Cunta partilerinin oylarının azaltılması, bugünkü sözde parlamentonun azınlığı düşürülmesi, faşist rejim için önemli bir yenilgi olacaktır. Böyle bir sonuç önemli olmakla birlikte tek başına demokrasiye geçişin yolunu açamaz. Süngü zoruyla ayakta duranların sandık sonuçlarına boyun eğip, çekip gitmesi beklememelidir. Demokrasinin yolu ancak bizler birleşirsek, aktif ve kararlı bir mücadeleye atılırsak açılabilir.

İşçiler!

Yüksek Hakem Kurulu'nun dayattığı tüm sözleşmelerin iptal edilmesi, asgari ücretin derhal yükseltilmesi, grev yasağının kalkması, sendikal özgürlüklerin yeniden kazanılması ve DISK yöneticilerinin serbest bırakılması için birleşin! Mücadele bayrağını yükseltin!

Köylüler!

Taban fiyatlarının arttırılması, Ziraat Bankası kredilerinin küçük üreticilere verilmesi için savaşın!

Esnaf ve Zanaatçılar, Memurlar, Küçük ve Orta İşletme Sahipleri! İç pazarın ithal malları yoluyla yerli ve yabancı tekellerce yağmalanmasını, devlet işletmelerinin satılmasını önlemek, ucuz hammadde ve kredi sağlamak için, memur katsayısının derhal yükseltilmesi için sesinizi yükseltin!

Gençler!

YOK Yasası'nın iptal edilmesi, okullardan uzaklaştırılan öğretim üyelerinin ve öğrencilerin haklarının geri verilmesi için savaşın!

İlerici politik tutukluların eş ve yakınları, Analar, Bacılar!

Ülkemizin en seçkin evlatlarını cellatların elinden kurtarmak için, genel politik af için mücadele bayrağını yükseltin! Kemerleri sıkma politikasını bozguna uğratmak, zamları durdurmak için birleşin!

Barış ve demokrasi güçleri!

Evren-Özal çetesinin tehlikeli gidişini durdurmak, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı topraklarının Amerikan emperyalizminin çıkarları için bir saldıırı üssü olarak kullanılmasını önlemek için, ABD üslerine, bu üslere yerleştirilmek istenen nükleer silahlara, silahlanma harcamalarına karşı, iş, ekmek, özgürlük ve barış için birleşin!

Türk, Kürt tüm emekçiler!

Türkiye Kürdistanı'nda «operasyonlar» adı altında yürütülen soykırıma, insanlık dışı terör ve zulme, ulusal baskıya karşı savaşın!

Yurtdışında çalışmak zorunda bırakılmış işçiler!

Türkiye'de demokrasi için savaşımlarla, politik tutuklu ve aileleriyle dayanışmayı yükseltin!

Bizlerin bu ivedi istemler uğrındaki kararlı, aktif ve ortak savaşımı Evren-Özal çetesini yenilgiye uğratabilir, demokrasinin yolunu açabilir.

İşçiler, Emekçiler!

Yerel seçimler için yürütülen propaganda çalışmalarına katılın. Mitinglerde, toplantılarda bu istemlerinizi yerel yönetimler üzerinde devletin, vali ve kaymakamların baskısının kaldırılması, bunların demokratikleştirilmesi ve güçlendirilmesi, bölgenizin yol, su, elektrik, konut, okul, hastane gibi sorunlarının çözülmesi, bölgenin sanayileşmesi ve yeni iş olanaklarının açılması yolundaki yerel istemlerle birlikte yükseltin. Mahallelerde, semtlerde ve işyerlerinde ivedi istemleriniz için birleşin, örgütlenin. Belediye meclislerinde ve her düzeyde kendi aranızdan sendikacıların, kooperatif temsilcilerinin, gençlik ve kadın temsilcilerinin seçilmesi için çalışın. Sizin haklı istemlerinizi savunan, bu yolda halkla birlikte çalışacağına söz veren antifaşist ve demokrasi yanlısı bağımsız veya partili adaylara oy verin.

İşçiler, Emekçiler!

Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi ve Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi sizlerle birlikte omuz omuza bu uğurda vargüçüyle savaşıacaktır. Türk ve Kürt tüm emekçiler birleşirsek, kararlı ve aktif mücadeleye atılırsak zafer bizim olacaktır!

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın 30 Mart 1984 günü «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma

Değerli yurttaşlar, işçi arkadaşlarım, genç kardeşlerim.

25 Mart yerel seçimleri sonuçlandı. Ortaya çıkan sonuçlar nasıl bir anlam taşıyor? Seçimlerden sonra oluşan yeni politik durum ve önümüzde duran görevler nedir?

Sizlere, bu sorularla ilgili, TKP'nin görüşlerini açıklamak istiyorum.

Şurası açıktır ki, seçimler, 12 Eylül cuntasının iktidarda olduğu, TKP'nin, sol partilerin yasa dışı sayıldığı, tutuklamaların aralıksız sürdüğü, DISK'in kapatıldığı, Özal hükümetinden sonra da işkence ile onlarca yurtseverin öldürüldüğü, Türkiye Barış Komitesi yöneticilerinin, DISK yöneticilerinin ve onbinlerce yurtseverin zindanlarda tutulduğu sıkıyönetim altında, faşist diktatörlük koşullarında yapılmıştır.

Evren-Özal rejimi, yalnız sol güçleri değil, muhalefet partilerini bile baskı altına almıştır. SODEP, DYP, ve RP'nin yönetici ve adayları seçim kampanyası sırasında her fırsatta gözaltına alınmış, kapatılmakla tehdit edilmiş, kamuoyunun gözünde kuşkulu duruma düşürülmüş, antikomünist saldırılarla karşı karşıya bırakılmışlardır. Bu partilerin düzenledikleri kahve toplantıları bile defalarca polis baskısına uğramıştır.

Bu koşullarda yapılan 25 Mart yerel seçimleri hem demokratik değildir, hem de bu seçimler demokrasiye geçildiğini hiç bir şekilde göstermez.

Partimiz, 25 Mart seçimlerinde halkımızın yanında yer aldı ve bütün olanaklarıyla, halkın diktatörlüğe karşı savaşına yardımcı oldu, yol gösterdi. Sonuçta, seçim kampanyası boyunca yürütülen savaşımın, hem diktatörlüğe karşı halkın muhalefeti, hem de TKP ve sol partiler güçlenerek çıktı. Hükümet ve cunta zayıfladı, parlamento dışında kalan muhalefet partileri önemli bir oy desteği kazandı.

Ne var ki, burjuva partileri ise aldıkları sonucu değerlendirme, cuntanın bir zafer kazanmamış olduğunu açıklama cesaretini kendilerinde bulamıyorlar. Kazanılan sonuca sahip çıkamıyorlar.

Bugün, geniş yığınların seçimlerden sonra ortaya çıkan gerçek durumu görmesinin önünde ciddi engeller ortaya çıkmıştır. Burjuva basın tekeli, yalan yayan propaganda makinası gerçek durumu ters yüz ediyor.

Yerel seçimlerden bu yana geçen şu birkaç gün içinde, hükümet çevrelerinin, yerli ve yabancı burjuva basınının, TRT'nin, eşi görülmedik bir yalan ve demagoji kampanyası ile karşı karşıyayız. Bize, artık her türlü ölçüyü aşan bir pişkinlikle, Özal'ın büyük bir zafer kazandığı anlatılıyor.

Batılı emperyalist çevreler, kendi halklarını aynı şekilde, Özal'ın zafe-
rine inandırmak için yoğun çabalar harcıyar.

Halkımıza bu gürültülü kampanyayla, zorla kabul ettirilmek istenen,
Özal'ın politikasına halkın daha da büyük bir destek verdiği ve Tür-
kiye'nin artık demokrasiye geçtiği yalanıdır.

Oysa, Özal'ın sözde zaferi çıplak gerçeklerin karşısında yıkılıp giden
boş bir efsaneden başka birşey değildir. Hükümete muhalif partiler bile,
seçmenlerin bugünkü antidemokratik koşullara rağmen kendilerine so-
mut bir çıkar sağlamayacağını, partilerinin iktidara gelemeyeceğini bile
kendilerine oy vermiş olduklarını unutup, bu gürültülü kampanyadan
etkilendiğine göre, gerçeği halkımıza göstermek, bir kez daha TKP'ye
düşüyor.

TKP, bir dizi belgesinde, yerel seçimlerin, diktatörlükle, ona karşı gü-
çler arasında eşitsiz koşullarda yapılacak bir hesaplaşma olacağını açık-
ladı. Ortak bir çağrı imzaladığımız dört sol parti ile birlikte TKP halkı
cunta partilerine oy vermemeye çağırırdı. Seçimlere katılan parlamento
dışındaki üç muhalefet partisi, birbirlerine karşı değil, parlamentodaki üç
cunta partisine karşı seçim kampanyası yürüttü. Sonuçta boyalı basın,
diktatörlükle diktatörlüğe karşı çıkan güçler arasında aylardır açık bir
savaşımın sürdüğünü itiraf etmek zorunda kaldı. Seçimlerden hemen
sonra, şimdi bu gerçeği unutturmaya çalışıyorlar. Ama, gerçeği değiştir-
mek mümkün değildir. Hükümetle muhalefetin; cunta partileriyle, parla-
mento dışındaki partilerin aldıkları oylar neyi gösteriyor? İşte sorulması
gereken soru budur ve Özallar, Evrenler, tüm emperyalist çevreler, bu
soruyu yüksek sesle sormaya cesaret edemiyorlar. Korkuları boşuna de-
ğildir.

HÜKÜMET SÜNGÜYE VE AMERİKAN DESTEĞİNE DAYANIYOR

25 Mart yerel seçimlerinde Özal ve partisi, parlamento dışındaki mu-
halefetin karşısında yenik düşmüştür. Şimdiye kadar kesinleşen sonuçlar
şunu gösteriyor: Halk, Özal'ın politikasına karşı çıkan muhalefet parti-
lerine, oyların % 43'ünü vermiş, Hükümet partisi ise ancak % 41 oy ala-
bilmiştir. Hükümet partisi, azınlıktadır. Seçmenin ve partilerin çoğunluğu
bu hükümete karşıdır. Pentagonun peşinde sürüklendiğimiz maceracı dış
politikaya, ulusal ekonomiyi yıkma, kemerleri sıkma politikasına, faşist
baskıya ve işkencelere halk karşı çıkmıştır.

Üstelik 25 Mart yerel seçimlerinde Özal ve partisi, 6 Kasım'da aldığı
oyları da koruyamamış, Anavatan Partisi'nin oyları, % 45'den, % 41'e
düşmüştür. Açıktır ki, milyonlarca yurttaş da, Özal'ın boş vaatlerine
inanarak, çaresizlik içinde oylarını vermişlerdir. Ama, kimse Özal'a veri-
len oyların, hükümetin politikasını destekleme anlamına geldiğini öne
süremez. Özal'a oy veren seçmenin durumu, önce işkenceden geçirilen,

sonra da sözde ikna edilerek işlemediği suçu itirafa zorlanan idam mahkumundan hiç de farklı değildir. İşkenceyle alınan itiraf ne ölçüde geçerliyse, Özal'ın aldığı oylar da o ölçüde geçerlidir.

Kaldı ki, hükümet, zaten kendisine verilen oylara değil, Evren cuntasının süngüsüne, Amerikan desteğine dayanıyor ve yalnızca bu güçlerden aldığı destekle övünüyor. Halktan alınan oylar Özal için kendi politikasını haklı göstermekte kullanılan değersiz bir propaganda aracından başka bir şey değildir. O nedenle dört ay içinde zayıflayan Özal hükümetinin daha dört yıl ayakta kalmasına, sözde milli irade adına izin verilemez.

25 Mart yerel seçimlerinde, parlamentodaki sahte muhalefet partileri, MDP ve HP, 6 Kasım'da aldıkları oyları korumak şöyle dursun, bunların oyları % 54'den, tam % 17'ye düşmüştür. Bu iki parti, üstelik ilerici partilere karşı konan % 10 barajını aşamamış, yok olmuşlardır. Parlamentoda artık muhalefet diye anılan partiler hiç kimseyi temsil etmiyor. Cuntanın icazetli muhalefet taktiği yıkılmış, faşizmi örten parlamenter kılıf parçalanmış, altından diktatörlüğün iğrenç suratı bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır.

25 Mart yerel seçimlerinde, cuntanın parlamentodaki üç partisi, 6 Kasım'da bir milyon geçersiz oya karşı aldıkları % 95'lik oyların yarıya yakınına kaybetmişlerdir. 6 Kasım seçimlerinin gayri meşruluğu kanıtlanmıştır. Parlamento ne ulusal iradeyi, ne de halkın gerçek iradesini temsil etmemektedir. Bu parlamento, bu hükümet meşru değildir.

İşte bütün bu sonuçlar, partimizin, Ortak Çağrı yayınlayan beş sol partinin ve diktatörlüğe karşı tüm güçlerin, 25 Mart seçimlerinde önlerine koydukları amaca büyük ölçüde ulaştıklarını gösteriyor.

Bilindiği gibi TKP, bu yerel seçimlerin demokrasiye doğru bir gelişme sağlayamayacağını, ancak bu uğurdaki savaşım için elverişli koşulların yaratılmasına yardımcı olabileceğini ısrarla belirtmişti. Partimiz, 13 Mart 1984 günlü MK bildirisiyle, 6 Kasım'da üç cunta partisine oy veren seçmenleri, yerel seçimlerde, parlamento dışındaki üç muhalefet partisinden birine oy vermeye çağırıyordu. Biz tüm seçim kampanyası boyunca işçi sınıfını, emekçileri, ayırım gözetmeksizin muhalefet partilerine tabandan sürekli baskı yapmaya, bunları barış, demokrasi, genel af, ekonomik ve sosyal hakları savunmaya zorlamaya çağırdık. Yığınları bu ulusal, demokratik talepleri savunan adayları desteklemeye yönelttik ve parti örgütleri on binlerce bildiriyle, seçim toplantılarındaki sözlü propagandalarıyla, tüm yurttaşları diktatörlük karşıtı hareket içinde birleştirmek için çalıştı. Ama aynı zamanda komünistler, diktatörlüğe karşı güçlerin oluşturduğu geniş yelpaze içinde, partimizin politik amaçlarını yadılar. Biz komünistler, mümkün olan her yerde, kahvelerde, mitinglerde, işçilerin, emekçilerin diktatörlük karşıtı girişimlerine öncülük ettik, destek verdik.

Diktatörlük karşıtı güçleri bölen antikomünist önyargılara karşı savaştık ve hangi muhalefet partisine bağlı olursa olsun, tabandaki emekçilerle komünistler arasındaki diyalogu geliştirdik.

Komünistler, bu savaşta elbette kendi başlarına değildiler. Partimiz soldaki öteki partilerle iş ve güç birliği amacından ayrılmadı. Seçim kampanyasında Kürdistan Öncü İşçi Partisi TIP, Türkiye Komünist Emek Partisi ve Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, ile ortak bir çağrı imzaladık ve yığınları, beşli çağrının gösterdiği yönde cunta partilerine karşı tutum almaya çağırdık.

Partimiz de içinde, beşli çağrısı yapan sol güçlerin çizgisi gerçekte Türk ve Kürt tüm işçi ve emekçilerin, sıradan milyonlarca insanın özlemlerini dile getirdi. Biz gerçek duruma en uygun politikayı çizdiğimiz için, düşmanlarımızın da üzerinde etkide bulunduk. Cunta ve hükümet, seçimleri tüm çabalarına karşın sözde sol ile sağ arasındaki bir mücadele gibi göstermeyi başaramadı. Cuntanın ve hükümetin gizli destekçileri uzun süre bocaladılar. Seçimlerden sonra, hükümete destek olan basında, bugün de diktatörlükle, ona karşı güçlerin çatışmasını gizlemek için harcanan telaşlı çabalar, şunu gösteriyor: Beşli çağrısı yapan TKP ve öteki partiler halk düşmanlarının en zayıf noktasına saldırmayı başarmışlardır.

İşte, değerli yurttaşlar, hiçbir seçime katılmayan, üyeleri sürekli tutuklanan, öldürülen sol güçlerin seçimlerde önlerine koydukları amaç böyleydi: Cuntanın üç halk düşmanı partisine karşı halkımızın savaşına yardımcı olmak, yol göstermekti. Diktatörlüğe karşı geniş bir muhalefetin oluşmasına ve işbirliğine yardımcı olmaktı. Biz komünistler ve öteki sol partiler bu amaçlar için elden geleni yaptık. Ve ileri adımlar attık.

AMANSIZ SALDIRI HAZIRLIĞI

Yerel seçimlerden sonra, ülkenin politik durumunda kimi yeni çizgiler belirmekle birlikte, hiç bir ciddi değişim olmadı. TKP böylesi bir ortamda yapılan seçimlerde boş umutlara kapılmanın yersiz olacağını daha en baştan açıklamıştır. İşçilerin, emekçilerin güçlü bir atılımı olmadan, Evren-Özal ikilisine karşı cesaretle, inatla yığınsal bir direniş göstermeden şu ya da bu partinin, üstelik yerel seçimlerde alacağı oylarla, diktatörlüğün kendi kendine eriyip gideceğini, çözüleceğini sanmak yanlıştır. 6 Kasım'da seçimlere sokulmayan üç partinin bu kez seçimlere katılmasına ve halkın bu partilere önemli bir oy desteği vermiş olmasına bakarak, durumun değiştiğini, demokrasiye geçildiğini sananlar, yanıltıklarını çok geçmeden acı bir şekilde anlayacaklardır. Türkiye'de bunalım derindir, yapısaldır. Uluslararası durum, özellikle bölgemizde durum gergindir, ABD emperyalizmi bölgemizde ciddi tehlikeler yaratıcı adımlar atıyor. Güçlü bir halk direnişi karşısında çaresiz kalmadıkça, ne bugün iktidarı elde tutan Evren-Özal ikilisi ve ne de sözde insan hakları şam-

piyonu kesilen Reagan ve ortakları, sırf demokrasi olsun diye demokrasiye geçilmesine izin vermeyeceklerdir. Onlar demokrasinin can düşmanıdır. Demokrasiye ancak bu Amerikancı diktatörlük rejiminin yıkılmasıyla geçilebilir.

Geçtiğimiz üç yıl boyunca diktatörlük rejimi, bugünkü halk düşmanı hükümetin yolunu açmak için Türk ve Kürt bütün yurtsever demokratik güçlere karşı her türlü yöntemlerle saldırdı. Ama, bu üç yılın sonunda Amerikan emperyalist çevreleri ve işbirlikçi oligarşi önlerine koydukları amaçlarına tümüne henüz ulaşmış değillerdir.

Evren-Özal ikilisi, asıl şimdi en amansız saldırıya hazırlanıyor. Burada sözkonusu etmek istediklerimiz nelerdir?

Birincisi, ABD emperyalizminin Türkiye'ye yönelik planları doğrultusunda cunta ve onun hükümetleri bir dizi adımlar atmışlardır. ABD'ye çevik kuvvetleri topraklarımıza yerleştirmek için yeni üsler verilmiş, eski üsler genişletilmiştir. Bu üslere yeni Amerikan nükleer roketlerinin ve kimyasal silahların yerleştirilmesi yönünde pazarlıklar başlamıştır. Ama henüz, topraklarımıza nükleer roketler ve kimyasal silahlar yerleştirilememiştir. Türkiye bir nükleer savaşta ilk vuruş bölgesi ve sınırlı nükleer savaşın başlatılacağı ilk alanlardan birisi olarak ilan edilmiş, ama, henüz, Türkiye'nin önünde bu tehlikelerden sıyrılma yolları büsbütün, geri dönmecesine kapanmamıştır. Türkiye'ye Basra Körfezine yönelik bir emperyalist saldırıda çok önemli rol verilmiş, Orta Doğu'da Amerikan jandar-malığı yolunda diplomatik ve askeri bir dizi adımlar atılmıştır. Ama, henüz Türkiye sınırlarımızdaki savaş ateşlerine sürüklenmemiştir.

İkincisi, yeni-sömürgeci güçler ve onların içerdeki uzantısı durumundaki vurguncu tekелci sermaye ulusal kurtuluş savaşı sonrasında ve özellikle Türk-Sovyet işbirliği ile oluşturulan ulusal ekonominin temellerini yıkmaya yolunda önemli adımlar atmışlardır. Ülke doların istilasına uğramış, devlet-kamu işletmeleri yabancı ve yerli tekellerin eline adım adım geçmeye başlamıştır. Ama, henüz halkımızın düşmanları, güçlü kamu işletmelerini tümüyle ele geçirememiş, ülkenin stratejik merkezlerinde, PTT'de, demiryollarında, ulaştırmada, enerjide her alanda istedikleri konumlara ulaşamamışlardır. Ülke ekonomisini koruyan gümrük duvarlarında derin yıkıntılar yaratılmış, ulusal endüstriyi yıkıma uğratabacak olan emperyalist sermaye için gerekli kanallar, gedikler açılmış, ama henüz Türkiye'yi tümüyle açık pazar, serbest bölge durumuna getirme amacına ulaşılamamıştır.

Emperyalist uluslararası işbölümünde çoktan beri Türkiye'ye tarıma dayalı bir ülke olma rolü verilmiş, endüstri yatırımları durdurulmuş, Amerikan tarım tekellerinin, yerli tekелci parababalarının gözleri köylünün toprağına, buğdayına, tütününe, sürüsüne çevrilmiş, tarıma emperyalizmin el atma hazırlıkları yapılmıştır. Küçük üretici köylü bilinçli olarak güb-

re ve tohumluk fiyatlarına yapılan zamlarla, taban fiyatlarını düşürme yoluyla adım adım yıkıma, topraklarını terketmeye sürüklenmekte, bu amaçla onun kooperatiflerle kendisini savunma imkanları yıkılmakta, kooperatifler devletin ve büyük kapitalistlerin etkisi altına alınmaktadır. Ama, tarımın yerli ve yabancı tekellerce kontrol altına alınması omoçlarına henüz ulaşılammıştır.

Bütün bu tehlikeler, işte asıl şimdi çok daha reeldir, yaşamsaldır, yakınımdadır. Özal hükümeti tüm bu alanlarda ABD emperyalizminin ve işbirlikçi oligarşinin planlarını daha açık, amasızca uygulayacaktır. İşçi ücretlerine, köylü ve memur gelirlerine, kamu işletmelerine karşı saldırıya geçecektir. Zindanların kapısını daha do perçinlemeye çalışacak, memleketi Amerikan nükleer savaş arabasının peşinde felakete doğru sürükleyecektir. Daha seçimlerin üzerinden bir hafta bile geçmeden, Özal hükümeti bol keseden yaptığı vaadleri toptan unutmuş, asgari ücrete bir yıl için yalnızca $\frac{0}{100}$ 25 zam yapılmış, ardından akaryakıtta, gübreyle, şekere, ekmeçlik buğdaya büyük zamlar getirilmiştir.

En başta işçi sınıfından köylülere, memurlara, küçük esnaf ve zanaatkardan küçük ve orta hatta kimi büyük işletme sahiplerine kadar toplumun ezici çoğunluğunun çıkarlarıyla derinden çelişen bu gidiş durdurulabilir. 25 Mart yerel seçimleri, Evren-Özal ikilisini durdurabilecek olan güçlerin daha belirgin bir biçimde ortaya çıktığının göstergesi olmuştur. Hangi muhalefet partisine oy verirse versin 7 milyon işçi, emekçi, köylü, esnaf, küçük ve orta işletmeci, en elverişsiz koşullarda da olsa diktatörlüğe ve Özal hükümetine karşı oy kullanmışlardır. Bu güçlü diktatörlük karşıtı muhalefet hareketi, aynı zamanda «Türkiye'nin Amerikan sömürgesi olmasına», «ülkenin savaş ateşlerine sürüklenmesine», «ulusal endüstrinin yıkılmasına», «işsizliğe, sefalete», «insan haklarının çiğnenmesine» karşı çıkmıştır. «Politik genel af», «DİSK yöneticilerine özgürlük», «Kahrolsun ABD ve faşizm» sloganları, üç yıl sonra ilk kez mitinglerde haykırılmıştır. Yığınlardan yükselen bu talepler, diktatörlük karşıtı safalarda, kimisi geçici de olsa, yer olon politik güçleri etkilemiş, cuntaya karşı demokrasi savaşımı, barış, ulusal bağımsızlık, ekonomik ve sosyal haklar için savaşımlla birleşmiştir.

İSTIKRAR NASIL SAĞLANIR?

Partimizin 5. Kongre çizgisi, yeni parti programımız, girdiğimiz bu ilk önemli savaşım sınavından bütünüyle doğrulanarak çıkmıştır. Önümüze koyduğumuz barış ve ulusal demokrasi hedefi için savaşımın kitlesel tabanı ilk kez somut olarak belirmiştir. 7 milyonluk yığının ayrı ayrı partilere oy vererek dile getirdikleri özelemlerine, taleplerine biricik geçerli yanıtı partimizin programının verdiği açıktır.

Hiç kuşkusuz, duruma abortmak yanıış olacaktır. Diktatörlüğe karşı oy

kullanan geniş yığınlar, henüz kararlı bir savaşıma atılmaya hazır değildir. Burjuva muhalefetine, reformizmin etkileri altındadırlar. Bu güçler sınıfsal konumları gereği, yığınları kendi özlem ve talepleri doğrultusunda birleşmeye, aktif eylemlere geçmeye çağırıyorlar. Diktatörlük ile halk arasında sallantılı bir tutum alıyorlar.

Daha önce kendilerinin gündeme getirdikleri ve yerel seçim sonuçlarıyla her türlü meşruluğa sahip olduğu apaçık ortaya çıkan erken seçim istemine bile sahip çıkmıyorlar.

Üstelik göstermelik parlamentolarının ipliğinin pazara çıktığını gören Evren-Özal ikilisi, muhalefet partilerini çeşitli yollarla kendi parlamentolarının içine çekip, halkın muhalefetine etkisizleştirmeye, muhalefet güçlerini bölüp parçalamaya, sol güçlerin yalıtılmasına elverişli bir ortam oluşturmaya çalışıyorlar. Dün, mecliste adam satın almaya, sözüm ona büyük bir öfkeyle saldıran 12 Eylül'cüler, şimdi SODEP'i parlamento dışında kalan sol güçlerle işbirliği yapmaması için, milletvekili pazarı kurmaya özendiriyorlar. Kendi başkanlarının bile, hepsinin MİT'in kontrolünden geçtiğini itiraf ettiği Halkçı Parti'nin millettekilerinin SODEP'e transferiyle, parlamento sözde meşruluk kazandırılmak ve böylece sözde bir politik istikrar sağlanmak isteniyor. Benzer çoraplar DYP'nin başına da örülmeğe çalışılıyor.

Söz konusu partilerin yöneticileri ise, seçmenleriyle birlikte parlamento dışında diktatörlük karşıtı savaşı yükseltmektense, cuntacıların göstermelik parlamentosunda ANAP ile laf yarıştırmayı yeğler bir eğilim içinde görüyorlar. Muhalefet partileri bu oyuna gelmemelidir. Çünkü bu yol, istikrar adı altında, Özal hükümetine karşı muhalefetten vazgeçme, halkı parlamentodaki, cuntadan izinli sözde muhalif kimseler aracılığı ile oyalama yolu olacak ve elbette, bu yola girenlerin dağılmalarına, güçten düşmelerine yol açacaktır. İstikrarsızlık muhalefetin parlamento dışında ya da içinde olmasıyla değil; doğrudan Özal hükümetinin politikasıyla, ülkenin kronik sorunlarıyla bağlıdır. İstikrar için Evren-Özal iktidarı yıkılmalıdır ve halkın sorunları çözülmelidir.

Evren-Özal diktatörlüğünün muhalefet güçlerine karşı temel silahlarının antikomünizm olduğu, yerel seçimlere iki gün kala son derece planlı bir biçimde başlatılan ve büyük gürültülerle yürütülen antikomünist kampanyada tüm açıklığıyla görüldü. Halkımızın boşdüşmanları, kaderlerini Amerikan emperyalizmine bağlamış bu bir avuç sömürücü, kendilerine karşı olan herkesi, TKP ile aynı safta olmak suçlamasıyla sindirmek, geri letmek istiyorlar. Diktatörlük karşıtı tüm güçler, şimdi antikomünizmin yalnız biz komünistlere değil kendilerine de yönelen kirli bir silah olduğunu görmelidirler. Halkımıza karşı yürütülen bu psikolojik savaşa karşı çıkmalıdırlar. Bu, kendi çıkarlarına olacaktır. Biz komünistler, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de, işçi sınıfımızın, tüm halkımızın çı-

karlarının, ulusal bağımsızlığın, Türk-Sovyet dostluğunun en hararetili savunucuları olmaya devam edeceğiz. Biz hiç kimseye kendi görüşlerimizi zorla kabul ettirmek istemiyoruz. Halkın acil ve ortak çıkarları için işbirliği istiyoruz.

Şimdi hükümet Amerikan emperyalizmiyle her şeyimizi satışa çıkaran pazarlıklar yürütürken, biz komünistler, Evren-Özal ikilisine karşı çıkan tüm güçlerin arasında ulusal demokratik bir diyalogun zorunlu olduğu görüşündeyiz. Bugün bu gidişi durdurmaktan daha önemli hiçbir görev yoktur. Biz inanıyoruz ki, böyle bir diyalog seçimlerde diktatörlüğe karşı çıkan 7 milyon yurttaşın istemleri ile tam bir uyum içindedir.

ÇETİN BİR SAVAŞIMA HAZIR OLALIM

Ama şurası da açıktır ki, şimdi, yalnızca TKP ve beşli çağrısı imzalayan sol partiler seçim sonuçlarını doğru yorumlayabilmekte, yalnızca onlar, faşist rejime karşı oy kullanan yurttaşlarla, 7 milyon işçi, emekçi, aydın, küçük esnaf ve gençle birlikte bundan sonra da yürüyeceklerini ilan edebilmekte ve yalnızca onlar, 12 Eylül'den beri süregiden savaşımın bu elle tutulur kazanımına sahip çıkmakta, onu savunabilmektedirler.

Yalnızca bu partiler, burjuva muhalefet partilerinin sallantılarını, savaşımın yan çizmelerini bu 7 milyon emekçi arasında sergileyebilecekler ve onlar, 25 Mart'ta faşist diktatörlüğün partilerine karşı çıkanları, genel af için aynı şekilde eyleme geçmeye, Amerikan üslerine, füze yerleştirme planlarına, sendikal hakların çiğnenmesine, ulusal ekonominin yıkılmasına, kemer sıkma politikasına yine hep birlikte karşı çıkmaya çağırıldıklarında en fazla inandırıcı olacaklardır.

Şimdi görev parlamento dışında savaşımı yükselmektir.

Şimdi önümüzde duran görevler çok daha ağır. Başarıya bir çırpıda ulaşmayı ummak düşmanı küçümsemektir. Yenilgi getirir. Yapılacak iş, safları sıkılaştırmak, örgütlenmek, iç yüzü açığa çıkan cunta parlamentosundan medet ummamak ve kendi yöntemlerimizle olanaklı olan her durumda yığınsal eylemler için, ulusal direnişi hazırlamak için çalışmak, savaşmaktır.

TKP hiç kimseye kolay bir zafer vadetmiyor. Çetin bir savaşıma hazır olalım.

Biz şimdi, Özal'ın kişiliğinde, siyasal kabalığın, seviyesizliğin ve ahlaksızlığın tipik bir temsilcisiyle karşı karşıyayız. Bu adam karşıtlarını, «bırakılan yerde otlayan» hayvan sürülerine benzetmekte, sövüp saymaktadır. Başbakan sıfatıyla sokaklarda, elinde mikrofon, en bayağı meyhane şarkılarıyla seçimlerde halktan oy istemekte, cuntanın süngüyle delik deşik ettiği sözde çok partili rejimi bile iyice gözden düşürmekten kaçınmaktaki, rezil etmektedir. Ama tüm bunlar, Özal ve benzerlerinin bayağı-

lıklarından, seviyesizliklerinden ileri gelmiyor. Yapılmak istenen kendi sınıfsal, işbirlikçi politik amaçlarına ulaşmak için halkı politika dışına itmek, depolitize etmektir. Amerikan beyin yıkama yöntemleri Türkiye'mizde sökmeyecektir. Fabrikalardan, tarlalardan barış ve özgürlük şarkıları, kavgı marşları yükseldiği zaman, Özal ve ortaklarının ağzında, «arılı, ballı, petekli» meyhanе şarkıları donup kalacaktır.

Yalnız şu 25 Mart seçimlerinin ortaya koyduğu sonuçlar bile, o günlerin pek de uzak olmadığını – herşeye rağmen – göstermiş bulunuyor.

TÜSTAV

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Irak Komünist Partisi'nin 50. kuruluş yıldönümünü kutlar, devrimci savaş selamlarını iletir.

Kurulduğu günden bu yana zor ve karmaşık koşullarda çalışan Irak Komünist Partisi, Irak halkının ulusal ve sosyal kurtuluşu uğruna savaşında çetin sınavlardan geçti. Partinizin 50. kuruluş yıldönümü, ABD emperyalizminin ve NATO'nun sosyalist ülkelere «ilk nükleer vuruş» planladığı, NATO'nun eylem alanını bölgemize yönelik genişletmeye çalıştığı, Türkiye'deki faşist rejimin bu planlarda aktif görev aldığı günlere denk düşüyor. TKP, Irak ve İran arasında süregiden, Pentagon'un müdahale tehdidiyle yeni ve tehlikeli boyutlar kazanan savaşın bir an önce durdurulmasını, tarafların derhal barışçı görüşmelere başlamalarını istiyor. NATO üyesi Türkiye'nin emperyalizm ve Arap gericiği adına iki ülkenin içişlerine karıştırılması girişimlerine karşı çıkıyor.

TKP, faşist cuntanın Mayıs 1982'de Irak Kürdistanı'nda başlattığı ve Irak Komünist Partisi'ne de zarar veren askersel operasyona karşı çıkan güçlerin başında yer aldı. Partimiz, bu türden askersel karışma ve saldırı olasılığının bugün de sürdüğü görüşündedir. TKP, komşu ülkelerde yaşayan Kürtlerin ulusal baskı altında tutulmalarına karşı çıkar. Onların uluslararası işçi sınıfının çıkarlarıyla uyum içindeki savaşımalarını desteklemeyi enternasyonalist bir görev sayar. Ortadoğu'daki son gelişmeleri dikkate alan TKP, kardeş Irak Komünist Partisi ile ilişkilerini daha da geliştirmeye büyük önem veriyor.

Değerli yoldaşlar,

Partimiz, 50 kuruluş yıldönümünde kardeş Irak Komünist Partisi'ne, öne koyduğu savaşım görevlerini yaşama geçirmede büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla
TKP MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

31 Mart 1984

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş İsrail Komünist Partisi'nin 65. kuruluş yıldönümünü candan kutlar.

İsrail Komünist Partisi, kurulduğu günden bu yana son derece karmaşık ve çetin politik koşulların var olduğu bir bölgede ve ülkede her zaman proleter enternasyonalizmi ilkesini ardıcıl savundu. Türkiye komünistleri, Partinizin bu tutumuna, 19. Kongrede onaylanan barış programı doğrultusundaki kararlı çabalarına, İsrail emekçilerinin haklarını savunmadaki aktifliğine yüksek değer biçiyor.

Pentagon ve NATO başları, ülkemiz Türkiye'ye İslam ülkeleri arasına saldıkları temsilcileri, sosyalist ülkelere karşı bir sıçrama tahtası ve Yakındoğu halklarına karşı bir jandarma gözüyle bakıyorlar. Türkiye Komünist Partisi, ABD emperyalizmiyle «stratejik mutabakat» içinde böylesi planlar doğrultusunda ulusal çıkarlarımıza hıyanet eden faşist rejime ve emperyalizme karşı halkımızın ulusal çaptaki direnişinin örgütlenebilmesi için vargüçle çalışıyor. Partimiz bu planların boşa çıkartılması için, bölgedeki tüm antiemperyalist güçlerin ve kardeş komünist partilerinin birliğinin daha da pekişmesi gerektiğini savunuyor. Partilerimiz arasındaki işbirliğinin gelişmesini, emperyalizmin ve siyonizmin geriletilmesinde önemli bir etmen olarak görüyor.

Değerli yoldaşlar,

Partinizin 65. kuruluş yıldönümünde Size, öne koyduğunuz tüm görevlerin yaşama geçirilmesi yolunda yeni ve büyük başarılar dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

15 Mart 1984

Türkiye İşçi Partisi'nin 23. Kuruluş yıldönümünü kutlama toplantısı'na

Değerli yoldaşlar,

TKP MK adına Türkiye İşçi Partisi'nin 23. kuruluş yıldönümünü en içten duygularımızla kutlar, savaşım selamlarımızı iletiriz.

TİP 23 yıldır işçi sınıfımızın, emekçi halkımızın barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğrunda savaşımlarında onurlu bir görev yerine getiriyor. Faşist diktatörlüğün öteki yurtseverleri olduğu gibi TİP üye ve yöneticilerini tutuklaması, kanıtsız suçlamalarla ağır hapis cezalarına çarptırması TİP'in deneyli savaşçıları savaşımdan alıkoymadı. TKP, TİP'e yapılan baskılara karşı çıkıyor, tüm tutuklu TİP'lilerle dayanışmasını bildiriyor.

Türkiye Komünist Partisi, 5. Kongresi'nin ve MK'nin 1. Plenumu'nun çizdiği doğrultuda, bugün faşist diktatörlüğü yıkmak ve ulusal demokrasiyi kurmak için, bunun koşullarını yaratacak ulusal çapta bir direnişi hazırlamak amacıyla, tüm ulusal, demokratik güçleri, en başta ülkemizdeki Amerikan üslerine ve buralara nükleer roketlerin yerleştirilmesine karşı, genel politik af için, emekçilerin kemerleri sıkma ve ulusal ekonominin temellerini yıkma politikasına karşı, sendikal hakları yeniden kazanmak için savaşıma çağırıyor, bu somut konularda savaşıma yürütüyor.

Barış ve demokrasi savaşımında en geniş güçleri birleştirme görevi önümüzde duruyor. Partilerimiz arasındaki eylem birliğinin daha da güçlenmesi bu görevin üstesinden gelmede önemli bir rol oynayacaktır.

23. kuruluş yıldönümü toplantınızı en sıcak komünist duygularımızla selamlar, savaşımınızda başarılar dileriz.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

10 Mart 1984

TKP MK Politik Bürosu'nun 21 Mart Newroz Bayramı nedeniyle Kürt halkına mesajı

TKP, yüzlerce yıldır baskı altında yaşayan Kürt ulusunun özgürlük isteminin ifadesi olan 21 Mart Newroz bayramında tüm Kürt yurttaşlarımızı en içten dayanışma duygularıyla selamlar.

Türkiye egemen çevreleri, Cumhuriyet tarihi boyunca Kürt ulusunun varlığını tanımayı reddettiler, Kürt halkına ana dilini kullanma, ulusal kültürünü geliştirme hakkını tanımadılar. Ulusal, demokratik haklarını savunan Kürt yurtseverleri üzerinde en barbar baskıları uyguladılar. Onlar burjuva milliyetçiliği ile her zaman Kürt ulusal varlığını ortadan kaldırmaya çalıştılar.

12 Eylül 1980'den bu yana Kürt halkı üzerindeki kaba milliyetçi, şoven baskılar daha da arttı. Kürt halkı bu Newroz bayramını çok ağır koşullarda karşılıyor.

Diyarbakır Cezaevinde Kürt ulusal kurtuluş hareketinin yiğit, seçkin evlatları beşer-onar yokediliyor. Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürt köylerinde komando birlikleri aralıksız terör estiriyor. Amerikancı, militarist generaler Türk ordusunu şimdi de Irak ve İran'daki Kürtlerin üzerine sürüyorlar.

«Kürtler bölücüdür» yalanlarıyla, Kürt halkı üzerindeki şoven baskılar haklı gösterilmeye çalışılıyor. Türk emekçileri ve demokratları kandırılmak isteniyor.

Evren-Özal ikilisi Doğu Anadolu'ya Amerikan nükleer roketleri yerleştirmek ve Ortadoğu'da kendilerine verilen Amerika'nı jandarmalığı görevini yerine getirebilmek için, Kürt halkı üzerindeki terörist uygulamalarını daha da artıracaklardır.

TKP Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını savunuyor. Kürt halkı üzerindeki şoven baskıların sona erdirilmesi için savaşıyor. Türk ve Kürt tüm emekçilerin, yurtseverlerin savaşım birliği için çaba harcıyor. Türkiye Kürdistanı'ndaki TKP örgütleri, Kürt halkının haklı direnişine omuz veriyorlar.

TKP, bu Newroz bayramında tüm Kürt yurttaşlarımızı ulusal demokratik haklarını savunmak için savaşımı güçlendirmeye, Diyarbakır Askeri Cezaevinde direnen Kürt yurtseverleri ve komünistlerle daha etkili dayanışmaya çağırıyor.

TKP Türk demokrat ve yurtseverlerini Kürtleri üzerindeki çağdışı baskılara karşı çıkmaya, gerici, şoven güçlerin oyununa gelmemeye çağırıyor.

21 Mart Newroz bayramı Kürt halkının birlik, dayanışma, savaşım günü, Türk ve Kürt emekçilerin, yurtseverlerin kardeşlik ve ortak savaşım günü olsun.

14 Mart 1984

Dünya Barış Konseyi Başkanı Romesh Chandra yoldaş'a

Değerli Romesh Chandra yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve kendi adıma 65. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, en iyi dileklerinizi ile-
tiririm.

Genç yaşınızdan beri barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyal adalet ülküleri yolundaki savaşımda aktif yer alıyorsunuz. Yaşamınızın en verimli yıllarında, Dünya Barış Konseyi Başkanlığı gibi sorumlu ve önemli bir görevi başarıyla yerine getiriyorsunuz. Türkiye Komünist Partisi, Sizin, en temel insanlık hakkı olan yaşama hakkını, dünya barışını ardıcıl savunmanıza, tüm dünyadaki barış güçlerinin en büyük güvencesi ve dostu olan Sovyetler Birliği'nin barışçı politikasına verdiğiniz öneme Türkiye'ye Amerikan füzelerinin yerleştirilmek istendiği, Türkiye Barış Komitesi yöneticilerinin ağır hapis cezalarına çarptırıldığı faşist diktatörlük koşullarında Türkiye barış ve demokrasi güçlerinin savaşımıyla yürekten dayanışmanıza yüksek bir değer biçiyor.

Değerli Romesh Chandra yoldaş,

65. doğum gününüzde Size, sağlık, esenlik, sorumlu görevinizde büyük başarılar dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

30 Mart 1984

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Batı Avrupa'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçı-
lardan sağlayabilirler:

FEDERAL ALMANYA'DA

5100 Aachen

Collectiv-Buchhandlung
Adam Kuckhoff
Annuntiatenbach 1

5060 Bergisch-Gladbach 2

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Bensberger Straße 128

4800 Bielefeld

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Feilenstraße 10

5300 Bonn

Progress-Buchhandlung
Oxfordstraße 17

2800 Bremen 1

Volksbuchhandlung
Richtweg 4

6100 Darmstadt

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Lauteschlägerstraße 3

4600 Dortmund

Buch International
Königswall 22

4000 Düsseldorf

Heinrich-Heine-Buchhandlung
Ackerstraße 3

4300 Essen 1

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
Viehofer Platz 15

6000 Frankfurt/Main 1

collectiv-Buchhandlung
Bornwiesenweg 4

7800 Freiburg i. Br.

Friedrich-Hecker-Buchhandlung
An der Mehllwaage 2

2000 Hamburg 13

Internationale Buchhandlung GmbH
Johnsallee 67

3000 Hannover 1

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Hamburger Allee 37

6900 Heidelberg

Buchhandlung collectiv
Plöck 64a

3500 Kassel

Wissen und Fortschritt
Buchhandelsges. m.b.H.
Werner-Hilpert-Straße 5

2300 Kiel

collectiv-Buchhandlung
Käthe Kollwitz
Muhliusstraße 38

5000 Köln

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Fleischmengergasse 31

6500 Mainz

Anna-Seghers-Buchhandlung
Bilhildisstraße 15

6800 Mannheim

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
U 2,3

3550 Marburg L.

collectiv-Buchhandlung
Wilhelm Liebknecht
Wettergasse 19

8000 München 40

Libresso-Buchhandlung
Türkenstraße 66

4400 Münster/Westf.

Collectiv Buchhandlung GmbH
Roggenmarkt 15–16

8500 Nürnberg 1
Libresso-Buchzentrum
Peter-Vischer-Straße 25

2900 Oldenburg
Collectiv-Buchhandlung
Donnerschweerstraße 12

6600 Saarbrücken
Collectiv-Buchhandlung
Ienchen demuth
Berliner Promenade 12

7000 Stuttgart
Collectiv-Buchhandlung
Friedrich Wolf Inh. Anita Laufer
Wilhelmsplatz 1

5600 Wuppertal 1
Friedrich-Engels-Buchhandlung
Gathe 55–57

BATI BERLIN'DE

Das Europäische Buch
Knesebeckstraße 3
1000 Berlin 12

Das Europäische Buch
Thielallee 34
1000 Berlin 33

DANIMARKA'DA

Bogcafe
Frederikssundsvej 64
2400 NV Koebenhavn
Danimarka

ISVIÇRE'DE

Buchhandlung Waser
Rumelinplatz 17
4051 Basel
İsviçre

ISVEÇ'TE

Inter-Bok AB
Fleminggatan 85
10028 Stockholm
İsveç